PÉNZÜGYMINISZTÉRIUM
TÁMOGATÁSOKAT VIZSGÁLÓ IRODA

TVI
információs füzetek
14.

2004. április

Ezt a kiadványt a Pénzügyminisztérium szervezeti keretein belül működő Támogatásokat Vizsgáló Iroda készítette.

A kiadvány – egyéb, az állami támogatások témájában fontos információkkal együtt – elérhető a Támogatásokat Vizsgáló Iroda magyar és angol nyelvű honlapján (http://www.p-m.hu/).
Szerkesztő: Hargita Eszter
Lezárva: 2004. április

HU ISSN 1589-5203 (nyomtatott)

HU ISSN 1589-5327 (on-line)

Kérjük az anyaggal kapcsolatban észrevételeit, kérdéseit jelezze a Támogatásokat Vizsgáló Irodának.

A Támogatásokat Vizsgáló Iroda

Vargha Ágnes	**főcsoportfőnök**
Hargita Eszter	főosztályvezető-helyettes
Bodó Zajzon	
Dr. Für István	
dr. Ivanics Gábor	
dr. Remetei Filep Zsuzsanna	
dr. Staviczky Péter	
Giba Gábor	
Zsarnóci Csaba	

Cím: 1054 Budapest, József nádor tér 2-4.
T: 327-2343, F: 318-3663, e-mail: tvi@pm.gov.hu

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó *4*

Közösségi keretszabály a kutatás-fejlesztéshez nyújtott állami támogatásokról *6*

A Bizottság közleménye a kutatás-fejlesztéshez nyújtott állami támogatás közösségi keretszabályának felülvizsgálatáról *21*

Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról *22*

Közösségi iránymutatás a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról *43*

A Bizottság 69/2001/EK rendelete az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (ún. de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról *70*

A Bizottság 70/2001/EK rendelete az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról *74*

A Bizottság 2204/2002/EK rendelete az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének foglalkoztatásra nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról *89*

A Bizottság -i 68/2001/EK rendelete az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásokra való alkalmazásáról *109*

Állami támogatás és kockázatitőke-befektetés *123*

Előszó

2000-ben indítottuk a TVI információs füzetek sorozatot, melynek célja az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályok kivonatos ismertetése, a témához szorosan kapcsolódó egyéb dokumentumok közlése (éves jelentés, közösségi joganyag fordítások), az Európai Bizottság és az Európai Bíróságok egyes vonatkozó döntéseinek összefoglalása, ismertetése. A kiadvány évente 3-4 alkalommal jelent meg.

Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásával az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzését biztosító rendelkezéseket (az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 15. §-át, valamint a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások tilalma alóli mentességek egységes rendjéről szóló 163/2001. (IX. 14.) Korm. rendeletet) hatályon kívül kell helyezni, mivel a csatlakozás napjától a vonatkozó uniós szabályok Magyarországon közvetlenül alkalmazandók.

Ugyanakkor annak érdekében, hogy Magyarország tagállamként is képes legyen biztosítani a közösségi állami támogatási szabályoknak való megfelelést, elfogadásra került *az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális térképről* szóló 85/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet, amely főleg eljárási szabályokat tartalmaz. A csatlakozás utáni eljárási rendben ugyanis fő szabály szerint az Európai Unió Bizottságának hatásköre annak megítélése, hogy valamely állami támogatás összeegyeztethető-e a közös piaccal. A Támogatásokat Vizsgáló Irodának azonban továbbra is jelentős szerepe lesz a támogatásokkal kapcsolatos eljárásban. Csatlakozás után az Iroda feladata különbözni fog aszerint, hogy milyen támogatásokról és – a támogatási kategóriáktól függően – milyen eljárásról van szó (bizonyos támogatási kategóriákat ugyanis nem vagy csak utólag kell bejelenteni a Bizottságnak – ld. csekély összegű vagy valamely csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozó támogatások).

Az eddigi pozitív tapasztalatok alapján a jelenlegi központosított előzetes bejelentési rendszer tehát fennmarad, sőt annak hatálya kiterjed a halászati és erdőgazdálkodási támogatásokra is.

A támogatások bejelentésével kapcsolatos részletes eljárási szabályokon túl az új rendelet rendelkezik a Bizottság megkeresése esetén követendő szabályokról (általános együttműködési kötelezettség, a létező támogatásokkal kapcsolatos eljárás, a támogatás felfüggesztése, visszafizettetése), valamint a regionális támogatási térképről.

A Római Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó fontos rendelkezés a regionális támogatási térképre vonatkozó szabályozás, amely meghatározza a beruházásokhoz nyújtható maximális támogatási intenzitásokat.

A regionális támogatási térkép általában több évre történő meghatározása – bizottsági jóváhagyással – a tagállamok hatáskörébe tartozik. A csatlakozástól 2006. végéig érvényes regionális támogatási térképet – amely a korábbi támogatási térképpel (163/2001. Korm. rendelet 29. §-a) megegyező mértékeket állapít meg – szintén az új rendelet tartalmazza.

Tekintettel a közösségi állami támogatási szabályok komplex voltára és a joganyag terjedelmére, valamint arra, hogy az anyagi szabályokról rendelkező korábbi, több évig érvényes kormányrendelet hatályon kívül kerül, a TVI tájékoztatók kiadását tervezi az irányadó közösségi támogatási szabályok elérhetőségéről és azok tartalmáról annak érdekében, hogy megkönnyítse a támogatást nyújtó szervek és a kedvezményezettek jogalkalmazását.

A fenti tájékoztatás első eleme a *TVI információs füzetek* 13-16. számaiban közzé tett közösségi állami támogatási szabályok nem hivatalos fordítása. (A hivatalos fordítás a Közösség Hivatalos Lapjában (Official Journal) jelenik majd meg.)

Kérjük, amennyiben az állami támogatási témával, vagy az e számban megjelentekkel kapcsolatban kérdése vagy észrevétele van, keressen meg minket.

Budapest, 2004. április

Hargita Eszter

Közösségi keretszabály a kutatás-fejlesztéshez nyújtott állami támogatásokról

(96/C 45/06)

(EGT vonatkozású szöveg)

1. A kutatás-fejlesztés szerepe a növekedés, a versenyképesség és a foglalkoztatottság javításában

1.1. Az EK Szerződés 130. cikk (1) bekezdése szerint a Közösségnek és a tagállamoknak intézkedéseket kell tenniük, melyek ”elősegítik az innovációs, kutatási és technológiai fejlesztési politikák ipari potenciáljának jobb kihasználását.”

A 130. cikk (3) bekezdése továbbá előírja, hogy a Közösségnek ”a Szerződés egyéb rendelkezései szerinti politikák és tevékenységek útján” kell ezen célkitűzés eléréséhez hozzájárulnia. Ennek megfelelően ez a kutatás támogatására irányuló keretszabály a fenti célkitűzés előmozdítása mellett a versenyszabályok betartatására irányul.

1.2. A kutatás-fejlesztés képes hozzájárulni a növekedés serkentéséhez, a versenyképesség erősítéséhez és a foglalkoztatottság növeléséhez. Az Egységes Európai Okmány többek között beiktatta az EK Szerződés 130 (f) cikkét, mely a közösségi ipar tudományos és technológiai alapjainak megerősítésére és nemzetközi versenyképességének fokozására irányuló közösségi célkitűzést körvonalazza. A maastrichti szerződés megerősítette ezt a célkitűzést és annak szükségességét, hogy a Közösség támogassa a vállalatok, kutatóközpontok és egyetemek közötti kutatási és technológiai fejlesztési együttműködést.

1.3. Ezen célok elérésének egyik eszközét a többéves kutatási és technológia-fejlesztési (KTF) keretprogramok képezik. A negyedik keretprogram (1994 - 1998), melyet az Európai Parlament és a Tanács fogadott el[(1)], négy fő tevékenységi területet foglal magában:

a) kutatási, technológia-fejlesztési és demonstrációs programok végrehajtása a vállalatok, kutatóközpontok és egyetemek közötti együttműködés előmozdításával;

b) harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel folytatott közösségi kutatási, technológia-fejlesztési és demonstrációs együttműködés támogatása;

c) a közösségi kutatási, technológia-fejlesztési és demonstrációs tevékenység eredményeinek terjesztése és optimalizálása;

d) a kutatók Közösségen belüli továbbképzésének és mobilitásának ösztönzése.

1.4. A növekedéssel, versenyképességgel és foglalkoztatottsággal foglalkozó Fehér Könyv[(2)] meghatározta a kihívásokat és a 21. századba vezető utakat. Ez számos, a

(1) HL L 126. szám, 1994.05.18., 1. o.
(2) EK-Bulletin, 6/93 melléklet

Közösség és a tagállamok által együttesen meghozandó intézkedést és tennivalót javasol az Európai Unión belüli munkanélküliség elleni harcra.

Hangsúlyozza a vállalatok KTF beruházásait ösztönző általános intézkedések fontosságát, beleértve a kutatás hatékonyságát elősegítő kedvező adófeltételeket és intézkedéseket is. Különösen támogatja '"a kutatási ráfordítások nagyobb hányadának a magánszférába irányítását és [...] az állami beavatkozásnak a közvetlen támogatástól a közvetett eszközök felé való elmozdulását."

1.5. Ugyanakkor a Fehér Könyv jelzi, hogy a Közösségen belül a K+F ráfordítások nagy részét a tagállamok vállalják magukra. A Közösség kutatási költségvetése jelenleg csak mintegy 4%-át teszi ki a tagállamok által összesen polgári kutatás-fejlesztésre fordított állami költségeknek. Mi több, az Unión belüli kutatási ráfordítások mindössze 13%-át fordítják a különböző tagállamok vállalatai közötti kutatás összehangolására.

1.6. A Fehér Könyv azt is megállapítja, hogy a Közösség arányosan kevesebbet ruház be a kutatásba és technológia-fejlesztésbe, mint egyes versenytársai. Az 1986-os keretprogram végrehajtása óta gyűjtött adatok szerint, s különösen az 1990-1992 közötti időszak adatai szerint az elsődlegesen ipari K+F-re szánt bejelentett állami támogatás az összes állami támogatásoknak kevesebb mint 5 %-át teszi ki.

1.7. Az is kiemelésre került, hogy – az EK Szerződés 3. cikk g. pontjában foglalt alapelvnek megfelelően – a tagállamok intézkedéseinek összhangban kell lenniük a közös piaccal és azokkal az állami támogatásra vonatkozó szabályokkal, melyek az EK Szerződés 92. és 93. cikkén alapulnak.

1.8. A versenypolitika egyik célja az, hogy javítsa a közösségi ipar nemzetközi versenyképességét és ezáltal hozzájáruljon az EK Szerződés 130. cikk (1) bekezdésében rögzített célkitűzés eléréséhez. A versenyszabályokat ezért konstruktív módon kell alkalmazni olyan együttműködések ösztönzésére, melyek révén elősegíthető az új technológiák kifejlesztése és elterjedése a tagállamokban, ugyanakkor a szellemi termékekre vonatkozó szabályok sem sérülhetnek. Az állami támogatások szabályozásakor tekintettel kell lenni azon iparágak forrásigényének a biztosítására, melyek majd hozzá járulnak a közösségi ipar versenyképességének javításához.

1.9. A Bizottság hagyományosan pozitív hozzáállást tanúsít a K+F állami támogatását illetően. Ezt a kedvező elbírálást több tényező is indokolja: az ilyen támogatások céljai, a K+F tevékenységek gyakorta jelentős pénzügyi igényei és kockázatai, továbbá – figyelemmel az ilyen projektek piactól való távolságára – annak alacsony valószínűsége, hogy az ilyen támogatás torzító hatást gyakorolna a versenyre és a kereskedelemre.

1.10. A Bizottság pozitív hozzáállásáról több mint 500 határozatban tett tanúbizonyságot, melyeket a K+F állami támogatására vonatkozó közösségi keretszabály (a továbbiakban: a "keretszabály")[1] alapján hozott. Erre azért volt módja, mert a tagállamok tiszteletben tartották a keretszabály által megszabott korlátozásokat.

[1] HL C 83. szám, 1986.04.11.

1.11. A keretszabály ezen módosított változata megkísérli a legújabb fejlemények és az évek során szerzett tapasztalatok figyelembe vételét.

Az egyik ilyen fejlemény a Támogatásokról és Kiegyenlítő Intézkedésekről szóló Egyezmény (TKI), mely a 1994-es GATT Egyezmény része. A TKI egyezmény figyelembe veszi a kutatási támogatások speciális jellegét. Az egyezmény 8. cikke többek közt meghatározza azon feltételeket, amelyek mellett cégek által végzett vagy felsőoktatási és kutatási intézmények által szerződéses alapon végzett kutatások támogatása nem kifogásolható. A keretszabály az Unió egyéb célkitűzéseit és politikáit is megfelelő módon figyelembe veszi.

2. Az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazhatósága a K+F támogatására (az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése)

2.1. Az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése rögzíti, hogy a tagállamok által ill. állami forrásokból bármilyen formában nyújtott támogatás – mely egyes vállalkozások vagy egyes termékek előállításának kedvezőbb helyzetbe hozásával torzítja vagy torzítással fenyegeti a versenyt – amennyiben a tagállamok közötti kereskedelmet érinti, a közös piaccal összeegyeztethetetlen.

2.2. Minél közelebb áll a K+F a piachoz, annál jelentősebb lehet az állami támogatás torzító hatása. A támogatott K+F piacközelségének meghatározása érdekében a Bizottság különbséget tesz az alapkutatás, az ipari kutatás és a prekompetitív fejlesztési tevékenység között. A K+F ezen fokozatainak definíciói, melyek összhangban vannak a Támogatásokról és Kiegyenlítő Intézkedésekről szóló Egyezményben rögzített meghatározásokkal, megtalálhatóak a keretszabály I. mellékletében.

2.3. A innováció nem minősül külön K+F kategóriának. Az innovációnak minősülő, de a 2.2 pontban felsorolt kategóriák alá nem tartozó tevékenységek csak akkor részesülhetnek állami támogatásban, ha összhangban vannak a beruházási támogatásokra vonatkozó közösségi politikával.

2.4. A nem nyereségérdekelt állami felsőoktatási és kutatási intézmények állami finanszírozására általában nem vonatkozik az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése.

Amikor ilyen intézmények által végzett, közpénzből finanszírozott K+F projektek eredményeit diszkrimináció mentesen bocsátják a közösségi ipari szereplők rendelkezésére, a Bizottság úgy tekinti, hogy általában ez nem minősül az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

A Bizottság nem tekinti az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak a nem nyereségérdekelt állami felsőoktatási és kutatási intézmények által az ipar számára, illetve az iparral való együttműködés révén elvégzett K+F tevékenység esetét:

a) amikor a nem nyereségérdekelt állami felsőoktatási és kutatási intézmények kereskedelmi szereplőként vesznek részt a kutatási projektekben, azaz az általuk nyújtott szolgáltatások piaci árat megfizettetik;

b) vagy

– amikor a kutatás ipari résztvevői viselik a projekt teljes költségét, vagy

– amikor a szerzői jogvédelem alá nem tartozó eredmények széles körben terjeszthetők és a K+F eredményekhez fűződő szerzői jogok teljes mértékben a nem nyereségérdekelt közintézményeket illetik, vagy

– amikor a nem nyereségérdekelt állami intézmények az ipari résztvevőktől a piaci árnak megfelelő térítést kapnak a kutatási projektből származó és az ipari partnerek által birtokolt szerzői tulajdonjogokért, továbbá amikor a jogvédelemben nem részesülő eredmények széles körben terjeszthetők az érdeklődő harmadik személyek számára.

2.5. Az állami szervek vállalhatnak vállalati K+F megbízásokat, ill. közvetlenül vásárolhatnak azoktól K+F eredményeket. Amennyiben ez nem nyílt pályázat útján történik, a Bizottság úgy tekinti, hogy az EK Szerződés 92. cikk. (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásról lehet szó. Amennyiben ezen szerződéseket piaci feltételek mellett, különösen ha a Tanács 92/50/EGK irányelve[1] szerinti nyílt pályázati eljárás után ítélik oda, úgy az általában nem minősül az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

3. A K+F támogatás összeegyeztethetősége (az EK Szerződés 92. cikk 3 (b) és (c) bekezdése)

3.1. Amennyiben a támogatás az EK Szerződés 92. cikk. (1) bekezdése hatálya alá tartozik és ezért azt a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, a vállalatoknak adott K+F támogatást összeegyeztethetőnek kell tekinteni a közös piaccal, ha a 92. cikk (3) bekezdésében foglalt kivételek egyikének a hatálya alá tartozik.

3.2. Minden olyan esetben, amikor a Bizottság – a vizsgálata után – arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó támogatás valamely közös európai érdekű fontos projekt végrehajtásának elősegítését szolgálja, az adott támogatás jogosulttá válhat a 92. cikk (3) (b) bekezdésében foglalt derogációra.

3.3. A közös európai érdeket gyakorlati összefüggésekben szükséges bemutatni: például azt kell bizonyítani, hogy a projekt jelentős előnyöket képvisel egyes specifikus közösségi K+F programokon keresztül, illetve, hogy jelentős előrelépést tesz lehetővé egyes közösségi célkitűzések elérésében.

3.4. A Bizottság korábban a 92. cikk (3) (b) bekezdésében foglalt derogációt csak néhány esetben alkalmazta. A K+F-et illetően az alakult ki, hogy e derogáció különösen a többnyire minőségét és – főszabályként – a mennyiségét tekintve jelentős nemzetközi projektekre alkalmazható (azaz olyan ipari szabványok megfogalmazásával kapcsolatos projektekre, melyek lehetővé teszik a Közösség ipara számára az egységes piac nyújtotta előnyök biztosítását). Így a Bizottság egy sor elektrotechnikai Eureka projekt (EU 127 JESSI, EU 102 EPROM, EU 147 DAB, EU 43 ESF), illetve a nagy-

[1] HL L 209. szám, 1992.07.24.

felbontóképességű televíziózással kapcsolatos támogatási programok (EU 95 HDTV) esetében úgy határozott, hogy ezek közös európai érdekeltségűnek tekinthetők.

3.5. Amennyiben a K+F-re adott állami támogatás nem jogosult a 92. cikk (3) (b) bekezdésében foglalt derogációra, még összeegyeztethető lehet a Szerződésnek a 92. cikk (3) (c) bekezdése alapján, mely olyan támogatásokra biztosít derogációt, amely bizonyos gazdasági tevékenységek fejlődését könnyíti meg, amíg azok a közös érdekekkel szemben nem befolyásolják hátrányosan a kereskedelmi feltételeket.

3.6. Annak vizsgálata során, hogy az EK Szerződés 92. cikk (3) (c) bekezdése alkalmazható-e vagy sem, a Bizottság különös figyelmet szentel a kutatás típusának, a kedvezményezetteknek, a támogatási intenzitásnak, az eredmények hozzáférhetőségének és egyéb, az 5. és 6. szakaszban említett lényeges tényezőknek.

4. A K+F támogatási javasolt bejelentése (az EK Szerződés 93. cikke)

4.1. A K+F-re nyújtandó állami támogatást az EK Szerződés 93. cikkének értelmében be kell jelenteni a Bizottságnak. Az adott tagállam, valamint a Bizottság munkájának megkönnyítése céljából a bejelentést a Bizottságnak a tagállamokhoz intézett 1995. augusztus 2-i keltű levele által módosított, a szabványos bejelentésekről és jelentésekről szóló 1994. február 22-én a tagállamokhoz intézett levelében kiküldött szabványos űrlapon kell megtenni. Az 1995. augusztus 2-i levél 2. mellékletének. A. részében található kiegészítő K+F kérdőív (A K+F állami támogatásról szóló bejelentéssel kapcsolatosan általában szolgáltatandó adatok az EK Szerződés 93. cikk (3) bekezdés értelmében) helyére a jelen keretszabályhoz mellékelt kérdőív (III. melléklet) lép.

4.2. A Bizottság a lehető legnagyobb fokú átláthatóság elérésére törekszik a támogatási programok alkalmazása során. Ez azt jelenti, hogy egyértelműen fel kell tüntetni az elérendő célkitűzéseket, a kedvezményezetteket stb. Meg kell adni azokat a költségkategóriákat, amelyeknek csökkentésére a támogatás szolgál és a támogatást olyan formában kell nyújtani, hogy annak részaránya ezen költségekben, a II. mellékletben megadott bontásban, kalkulálható legyen.

4.3. K+F projektek esetében mindenféle típusú támogatás adható. A tagállamoknak mindazonáltal lehetővé kell tenniük a Bizottság számára a támogatási egyenértéke kiszámítását, ehhez kötelesek elegendő adatot szolgáltatni abban az esetben, ha a támogatás nem közvetlen vissza nem térítendő támogatás formájában kerül kifizetésre.

4.4. Ha egy tagállam úgy véli, hogy az adott esetre az EK Szerződés 92. cikk (3) (b) bekezdése vonatkozik, úgy meg kell vizsgálnia és bejelentésében be kell mutatnia a Bizottságnak, hogy teljesülnek az arra vonatkozó feltételek.

4.5. A Bizottság tagállamokhoz szóló közleménye a kis- és középvállalkozások támogatási programjainak gyorsított engedélyezéséről és a szabványosított bejelentések és kimutatások meglévő rendszerének módosításáról[1] teljes mértékben vonatkozik a K+F állami támogatásra, csakúgy, mint a csekély összegű támogatásokra un. *de minimis* szabály[2].

---

(1) HL C 213. szám, 1992.08.19., 10. o.

(2) A jelenleg alkalmazott *de minimis* szabály a kis- és középvállalatok állami támogatásáról szóló közösségi

4.6. Az eddigiekben a Bizottság az (1995. augusztus 2-i keltű levelével módosított) 1994. február 22-i keltű levelére válaszul jelentős számú olyan bejelentést kapott, melyek a K+F állami támogatására vonatkozó jelenlegi közösségi keretszabállyal összhangban lévő és a közös piaccal összeegyeztethető támogatási programoknak csupán a költségvetésének emeléséről és/vagy meghosszabbításáról szóltak. A Bizottság ezen bejelentésekkel kapcsolatban soha nem emelt kifogást.

A tapasztalatok alapján a Bizottság ezért úgy gondolja, hogy a továbbiakban nem szükséges bejelentést tenni a jóváhagyott programok éves költségkeretének emelése esetén ha az adott program határozatlan időre szól vagy ha a növelésre egy határozott időtartamú program érvényességi idején belül kerül sor és amennyiben ez nem haladja meg ECU-ben kifejezve az eredeti éves összeg 100 %-át (nominálisan).

Korábban jóváhagyott és az új keretszabállyal összhangban lévő támogatási programok költségkeret növelés nélküli vagy növelés mellett (a fent említett 100%-os határig) történő és a megvalósítási feltételek módosítása nélküli meghosszabbítását csak az eredeti program érvényességének lejártát követő ötödik évtől kezdődően kell ismételten bejelenteni. A tagállamok azonban kötelesek az ilyen költségvetésének emeléséről/meghosszabbításokról a Bizottságot előzetesen tájékoztatni és az ezen programok alkalmazásáról szóló éves jelentéseket továbbra is folyamatosan benyújtani.

4.7. A Bizottság által jóváhagyott K+F programokon belüli egyedi támogatás-nyújtásokat elvben nem kell bejelenteni. Ugyanakkor annak érdekében, hogy a Bizottság értékelhesse a jóváhagyott programok alapján odaítélt jelentős támogatási összegeket és azok közös piaccal való összeegyeztethetőségét, a Bizottságnak előzetesen be kell jelenteni a 25 millió ECU-nél magasabb költségű önálló kutatási projekteket, amelyeknél a tervezett támogatás összege meghaladja az 5 millió ECU-t.

Ezt az új bejelentési szabályt megfelelő intézkedésnek kell tekinteni az EK Szerződés 93. cikk (1) bekezdése értelmében. Tartalmát a tagállamok képviselői multilaterális találkozón is megvizsgálták.

A Bizottság egy későbbi időpontban módosítani szándékozik az Eureka-projektek jelenlegi bejelentési eljárását és e tekintetben megfelelő intézkedéseket javasol (az EK Szerződés a 93. cikk (1) bekezdése alapján).

4.8. A jóváhagyott K+F programokon kívüli egyedi támogatás-nyújtásokat az EK Szerződés 93. cikk (3) bekezdése alapján be kell jelenteni, kivéve ha csekély összegű *(de minimis)* támogatásnak minősülnek.

5. A támogatási intenzitás

5.1. A támogatási intenzitás megengedett mértékét a Bizottság esetenként határozza meg. A Bizottság az elbírálás során minden esetben figyelembe veszi a projekt ill. program jellegét, az európai ipar versenyképességével kapcsolatos általános politikai megfontolásokat, a verseny torzulásának kockázatát és a tagállamok közötti

iránymutatás 3.2 pontjában szerepel (HL C 213. szám, 1992.08.19., 2. o.)

kereskedelemre gyakorolt hatást. Az ilyen kockázatok általános kiértékelése alapján a Bizottság az alapkutatást, illetve az ipari kutatást nagyobb támogatásra érdemesnek tekintheti a prekompetitív fejlesztési tevékenységnél, mely jóval szorosabban kapcsolódik a K+F eredmények piaci bevezetéséhez és ezért – amennyiben támogatást kap – könnyebben idézhet elő torzulásokat a versenyben és a kereskedelemben.

5.2. Az alapkutatások állami finanszírozása, melyeket normál esetben nem nyeresérdekelt felsőoktatási ill. kutatóintézetek önállóan végeznek, nem minősül az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak.

Olyan kivételes esetekben, amikor az alapkutatást vállalkozások, illetve vállalkozások számára végzik, a támogatás az EK Szerződés 92. cikk (1) bekezdése alá esne, de mivel a kutatás ezen típusa távol van a piactól, és eredményei további hasznosításra elvben diszkrimináció-mentesen, piaci árakon és széles körben elérhetőek, akár bruttó 100 %-os támogatás is odaítélhető.

Ahhoz, hogy egy munka alapkutatásnak minősüljön az szükséges, hogy ne kapcsolódjék egy adott vállalat valamely ipari vagy kereskedelmi célkitűzéséhez, s biztosítva legyen az eredmények széles körű terjesztése.

5.3. Általános szabályként érvényes, hogy az ipari kutatások bruttó támogatási intenzitása nem haladhatja meg a projekt (a II. melléklet alapján) elszámolható költségeinek 50 %-át.

5.4. Az ipari kutatási tevékenységet megalapozó műszaki megvalósíthatósági tanulmányok a tanulmány költségeinek 75 %-áig támogathatók, míg a prekompetitív fejlesztési tevékenységeket megalapozó tanulmányoknál ez maximálisan 50 % lehet; ezek a határértékek az ilyen támogatásoknak a verseny- és kereskedelmi feltételekre gyakorolt elhanyagolható hatásuk alapján kerültek megállapításra.

5.5. A prekompetitív fejlesztési tevékenységek szorosan kapcsolódnak a piachoz és ezért nagyobb a veszélye annak, hogy a támogatás torzítaná a Közösségen belüli kereskedelmet és a versenyt.

A Bizottság elmúlt években folytatott gyakorlatával összhangban a megengedett támogatási intenzitás a projekt (II. melléklet szerinti) elszámolható költségeinek 25 %-ában van rögzítve.

5.6. Mint a keretszabály 4.3 pontjában rögzítésre került, a tagállamok bármilyen támogatási eszközt felhasználhatnak a K+F támogatására. A kizárólag a kutatás sikeressége esetén visszafizetendő előleg esetében a megengedett támogatási intenzitás (támogatási egyenértékben) a jelen keretszabályban szereplő egyes kutatási fokozatokra megadottnak felel meg. Az adott kutatás sikertelensége esetén a Bizottság, eddigi gyakorlatával összhangban, magasabb támogatási intenzitást is engedélyezhet, mivel a projekt kudarca csökkenti a verseny és a kereskedelem torzulásának kockázatát.

A tagállamoknak visszatérítendő támogatás bejelentésekor tájékoztatniuk kell a Bizottságot a visszafizetés pontos összegéről és lebonyolításáról, mely javasolt feltételeket a Bizottság esetenként vizsgál meg.

5.7. A kutatási eredmények széles körű elterjesztésének ösztönzésére tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a kis- és középvállalkozások (a jelenlegi közösségi definíció értelmében) által a szabadalmak alkalmazása és meghosszabbítása ugyanolyan mértékben támogatható, mint azok a kutatások, amelyek a szóban forgó szabadalmakhoz vezettek.

5.8. Állami kutatóintézetek és vállalatok közötti együttműködésben végzett K+F projektekhez nyújtott állami támogatás esetében az adott kutatási projekthez nyújtott közvetlen állami segítségből, továbbá az állami kutatóintézeteknek a projekthez való hozzájárulásából – amikor ez támogatásnak minősül (lásd 2.4 pont) – származó kombinált támogatás mértéke nem haladhatja meg a fent említett felső támogatási határértékeket.

5.9. Az ipari kutatás és a prekompetitív fejlesztési tevékenységnek minősülő K+F tevékenység esetén a megengedhető támogatási intenzitás általában nem haladhatja meg a két fajta kutatás-típusra vonatkozó megengedett támogatási intenzitások súlyozott átlagát.

5.10. Az 5.1 pontban jelzett általában alkalmazott eseti elbírálást nem érintve, a keretszabály 5.3 - 5.8 pontjaiban megadott támogatási intenzitások túlléphetők az alábbi esetekben:

5.10.1. Kis- és középvállalkozásoknak[1] nyújtott támogatásoknál: 10 százalékponttal;

5.10.2. A 92. cikk (3) (a) bekezdés szerinti régióban végzett kutatási projekt esetén: 10 százalékponttal;

A 92. cikk (3) (c) bekezdés szerinti régióban végzett kutatási projekt esetén: 5 százalékponttal;

A fenti regionális kedvezmények túlléphetők, figyelemmel a regionális beruházási támogatásokra vonatkozó maximális támogatási intenzitásokra és a közösségi politikával összhangban lévő immateriális javakba történő befektetések ösztönzésének szükségességére, azonban az 5.10.6 pontban szereplő határértékek túllépése nélkül.

5.10.3. Amennyiben az adott kutatási program összhangban van egy adott, a Közösség jelenlegi K+F keretprogramjának részét képező projekt ill. program célkitűzéseivel, úgy ehhez plusz 15 százalékpont adható.

Ez a szám 25 százalékpontra nő, amennyiben a projekt vállalatok és állami kutatószervek közötti határokon átnyúló tényleges együttműködést, vagy legalább két, különböző tagállamban honos független partner közötti együttműködést tartalmaz, továbbá, ha a kutatási eredmények a szerzői és ipari tulajdonjogok tiszteletben tartása mellett széles körben kerülnek terjesztésre és publikálásra.

5.10.4. Amennyiben a kutatási program nincs összhangban egy, a Közösség jelenlegi K+F keretprogramjának részét képező projekt ill. program célkitűzéseivel, úgy a Bizottság

[1] Ezek jelenleg érvényes definíciója a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatásokról szóló közösségi iránymutatásban szerepel (HL C 213 szám, 1992.08.19., 10. o.)

max. 10 százalékpontos növelést enged, az alábbi feltételek közül legalább egy teljesülése esetén:

a) a projekt határokon átnyúló tényleges együttműködés legalább két, különböző tagállamban honos, legalább két, független partner között, különösen a nemzeti KTF politikák koordinálásával összefüggésben;

b) a projekt vállalatok és állami kutatószervek közötti tényleges együttműködést tartalmaz, különösen a nemzeti KTF politikák koordinálásával összefüggésben;

c) a projekt eredményeit széles körben terjesztik és publikálják, szabadalom-hasznosítási engedélyeket adnak vagy más megfelelő lépéseket tesznek a közösségi KTF eredmények terjesztési feltételeihez (EK Szerződés 130. (j) cikk) hasonló módon.

5.10.5. Az érintett tagállamnak elegendő információt kell biztosítania a Bizottság részére, hogy az el tudja bírálni, teljesülnek-e a fenti kritériumok.

5.10.6. Az 5.10.1 - 5.10.4. pontokban ismertetett számok az 5.3. és 5.8. pontban megadott százalékokkal kombinálva ipari kutatás esetén nem haladhatják meg a 75 %-os, prekompetitív fejlesztési tevékenység esetén pedig az 50 %-os maximális bruttó támogatási intenzitást Ezeket a felső korlátokat minden esetben be kell tartani.

5.11. Amennyiben a K+F állami támogatása kielégíti az EK Szerződés 92. cikk (3) (b) bekezdésében rögzített derogáció feltételeit, úgy a bruttó támogatási intenzitás nem haladhatja meg a WTO Támogatási Szabályzat által jóváhagyott felső határokat (75 % ipari kutatásnál, 50 % prekompetitív fejlesztési tevékenység esetén).

5.12. A K+F támogatás vonatkozásában fent rögzített maximális támogatási intenzitások az állami támogatásra érvényesek.

Ugyanakkor a K+F támogatás vizsgálatánál a Bizottságnak figyelembe kell vennie az állami támogatás közösségi finanszírozással történő kombinációjának a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt hatását.

Közösségi finanszírozás és állami támogatás kombinációja esetén a teljes hivatalos támogatás nem haladhatja meg a 75 %-ot ipari kutatás esetén, prekompetitív fejlesztési tevékenység esetén pedig az 50 %-ot.

5.13. Ipari kutatásra 75 %-os bruttó támogatási intenzitás, prekompetitív fejlesztési tevékenységre pedig 50 %-os bruttó támogatási intenzitás hagyható jóvá (megengedett maximális támogatási intenzitások a WTO Támogatásokról és Kiegyenlítő Intézkedésekről szóló Egyezményében a nem felróható támogatásokra), amennyiben az Európai Unión kívüli versenytársak hasonló projektre, illetve programra ennek megfelelő intenzitású támogatásban részesültek (az elmúlt három évben), vagy fognak részesülni a két kutatási típusra.

Amennyiben lehetséges, az érintett tagállamnak elegendő információt kell szolgálnia a Bizottság számára annak elbíráláshoz, hogy szükséges-e a harmadik országbeli versenytárs által élvezett versenyelőny kompenzálása.

Amennyiben a Bizottság bizonyítékokkal (hivatalos közlemény, értesítés a WTO felé, OECD adatok, költségvetési dokumentumok stb.) rendelkezik arról, hogy egy harmadik ország által nyújtott vagy nyújtani tervezett támogatás olyan mértékű, mely magasabb támogatási intenzitást indokol, úgy az ilyen hozzáigazítást kérő bejelentésre egyedi projekt esetén 30 munkanapon belül, program esetében pedig két hónapon belül adja meg állásfoglalását.

Ha csak másodlagos bizonyíték áll rendelkezésre, a Bizottság, miután minden kellő bizonyítékot begyűjtött a tagállamoktól, két hónapon belül adja meg álláspontját a kiigazítás tanácsolhatóságára vonatkozóan.

A fenti határidők az egy vagy több tagállamtól származó részletes kérelem kézhezvételétől számítandók.

6. A K+F támogatás ösztönző hatása

6.1. A K+F állami támogatásnak ösztönöznie kell a vállalkozásokat normál napi tevékenységükön túlmenően K+F tevékenység végzésére. Kutatást és fejlesztést nem végző vállalatokat is bátoríthat arra, hogy ilyen tevékenységekbe kezdjenek. Azon támogatásokat, melyek ösztönző hatása nem egyértelmű, a Bizottság a szokásosnál kedvezőtlenebbül ítélheti meg.

6.2. Annak ellenőrzése érdekében, hogy a tervezett támogatás valóban olyan kutatásokra ösztönzi a vállalatokat, amelyeket egyébként nem végeztek volna, a Bizottságnak különös tekintettel kell lennie egyes számszerűsíthető tényezőkre (mint pl. a bekövetkezett változások a K+F ráfordítások nagyságában, a K+F tevékenységgel foglalkozók számában, valamint a K+F-nek az árbevételhez viszonyított arányában), piac elégtelen működésére, a határokon túlnyúló együttműködéshez kapcsolódó többletköltségekre és egyéb a bejelentést tevő tagállam által feltüntetett befolyásoló tényezőkre. A támogatás akkor is engedélyezhető, ha elősegíti a kutatás körének kibővítését vagy annak felgyorsítását.

6.3. Ennek megfelelően a Bizottság felszólítja a tagállamokat, hogy mind a K+F támogatások bejelentésénél, mind pedig a jóváhagyott támogatási programokról benyújtott éves jelentésekben térjenek ki a támogatás ösztönző elemként való szükségességének bemutatására, valamint arra, hogy az semmiképpen nem működési támogatás.

6.4. A Bizottság a támogatást ösztönző hatásúnak ítélheti meg, ha a kedvezményezett a jelenleg érvényes közösségi definíció szerint kis- illetve középvállalkozásnak minősül.

6.5. A Bizottság különös fontosságot tulajdonít a 6.2. és 6.3. pontban szereplő feltételeknek:

– nagyvállalatok által végzendő egyedi, piacközeli kutatási projektek esetében,

– minden olyan esetben, amikor a K+F ráfordítások jelentős intenzitására már a támogatási kérelmet megelőzően sor került.

7. Éves jelentések

A Bizottság általában minden egyes jóváhagyott támogatási programról megköveteli a végrehajtásáról szóló éves beszámolót. Ezen jelentések alapján a Bizottság nyomon tudja követni a támogatás kihelyezését, s szükség esetén javaslatot tud tenni a megfelelő intézkedések megtételére, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a program a közös érdekkel ellentétesen, pl. egyes ágazatokra illetve vállalatokra történő túlzott koncentrálódás folytán torzítja, vagy feltehetően torzítani fogja a versenyt.

E jelentéseknek meg kell felelniük a Bizottság tagállamokhoz intézett 1995. augusztus 2-i levelével módosított, a szabványos bejelentésekről és jelentésekről szóló 1994 február 22-i levelében foglalt követelményeknek.

8. Végrehajtás

8.1. A keretszabályt az állami támogatásokkal kapcsolatos más közösségi politikákkal, az egyéb európai szerződések rendelkezéseivel és az ezek alapján elfogadott jogszabályokkal összhangban szükséges alkalmazni. Különösen vonatkozik ez az atomenergetika területére, amelyre még mindig az EK Szerződés 232. cikk (2) bekezdése, a védelmi vonatkozások okán az Euratom Szerződés rendelkezései és az EK Szerződés 223. cikke érvényes.

8.2. A kereskedelmi hajóépítés és hajójavítás normál versenyfeltételeiről szóló OECD Egyezmény végrehajtási rendeletének hatályba lépését követően a hajóépítési- és hajójavítási ágazatnak nyújtott állami K+F támogatásokra nem a jelen keretszabály, hanem az említett rendelet rendelkezései lesznek hatályosak.

9. Lejárat

A Bizottság a keretszabályt öt év elteltével felülvizsgálja. Emellett bármikor úgy határozhat, hogy – a tagállamokkal együttműködve – módosítja a keretszabályt, amennyiben ez a versenypolitikával illetve más közösségi politikákkal vagy nemzetközi kötelezettségekkel kapcsolatos indokokból szükségesnek bizonyul.

I. MELLÉKLET

A K+F besorolások definíciója az EK Szerződés 92. cikkéhez

Ez a keretszabály új termékek, eljárások és szolgáltatások termelését és értékesítését közvetlenül célzó kutatás-fejlesztési támogatásokra vonatkozik, amennyiben azok megfelelnek az EK Szerződés 92. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeknek. Az alábbi definíciók arra szolgálnak, hogy segítséget nyújtsanak a tagállamoknak bejelentéseik megfogalmazásához. A definíciók nem normatív hanem tájékoztató jellegűek.

— **Alapkutatás** alatt olyan tevékenység értendő, mely ipari ill. kereskedelmi célokhoz nem kötődő tudományos és technikai ismeretek bővítésére irányul.

— **Ipari kutatás** alatt olyan új ismeretek szerzésére irányuló megtervezett kutatás vagy átfogó vizsgálat értendő, melynek célja a megszerzett ismeretek hasznosítása új termékek, eljárások illetve szolgáltatások kifejlesztésében vagy meglévő termékek, eljárások illetve szolgáltatások jelentős korszerűsítésében.

— **Prekompetitív fejlesztési tevékenység** alatt az ipari kutatási eredmények formába öntése értendő új, módosított, illetve korszerűsített termékek, eljárások és szolgáltatások terveinek, tervezett felépítésének realizálása által, függetlenül attól, hogy – mint a kereskedelmileg fel nem használható prototípusokat – azokat értékesítésre szánják-e vagy sem. Ide tartozhat egyéb termékek, eljárások illetve szolgáltatások koncepcionális tervezése és kialakítása, továbbá a kezdeti fázisban lévő demonstrációs projektek és mintaprojektek, amennyiben ezen projektek nem állíthatóak át és használhatók fel ipari alkalmazásokra és kereskedelmi hasznosításra. Nem tartoznak ide a termékeken, termékcsoportokon, gyártási folyamatokban, meglévő szolgáltatásokban és egyéb folyamatban lévő műveletekben eszközölt rutinszerű vagy időszakos módosítások, akkor sem, ha ezen módosítások korszerűsítést jelentenek.

II. MELLÉKLET

A támogatási intenzitás számításakor elszámolható K+F költségek

Az alább felsorolt költségek tekinthetők elszámolhatónak a K+F támogatási intenzitás kiszámításánál (amennyiben más tevékenységből is származnak – különösen más K+F tevékenységből – ezeket tevékenységfajták szerinti bontásban):

— személyi jellegű ráfordítások (kizárólag a kutatási tevékenységben foglalkoztatott kutatók, technikusok és egyéb segédszemélyzet),

— műszerek, berendezések, létesítmények költségei, melyeket kizárólag és folyamatosan (kivéve, ha kereskedelmileg kerültek átadásra) a kutatási tevékenységre használnak fel,

— szaktanácsadási és hasonló szolgáltatások költségei, melyek kizárólag a kutatási tevékenységhez kerülnek felhasználásra, beleértve a külső forrásoktól vásárolt kutatásokat, műszaki ismereteket és szabadalmakat stb. is,

— közvetlenül a kutatási tevékenység miatt felmerült pótlólagos általános költségek,

— közvetlenül a kutatási tevékenység miatt felmerült egyéb működési költségek (pl. anyagköltségek, közműdíjak és hasonló termékek).

III. MELLÉKLET

Az állami K+F támogatásokkal (támogatási programok, jóváhagyott támogatási programok részét képező egyedi támogatások és *ad hoc* támogatások) kapcsolatosan, az EK Szerződés 93. cikk (3) bekezdése által elrendelt bejelentésben megadandó kiegészítő információk

(Csatolandó a Bizottság szabványos éves jelentésekről és bejelentésekről szóló, a tagállamokhoz intézett 1995. augusztus 2-i levele 2. mellékletének A. részében található általános kérdőívhez)

1. Célkitűzések

Az intézkedés céljainak, valamint a támogatni kívánt K+F típusának/jellegének részletes leírása.

2. A K+F támogatásra való jogosultság szintjeinek ismertetése

2.1. Alapkutatás
2.2. Meghatározási fokozat illetve megvalósíthatósági tanulmányok
2.3. Ipari kutatás
2.4. Prekompetitív fejlesztési tevékenység
2.5. Minta vagy demonstrációs projekt

3. A támogatás szempontjából elszámolható költségtételek

3.1. személyi jellegű ráfordítások (kizárólag a kutatási tevékenységben foglalkoztatott kutatók, technikusok és egyéb segédszemélyzet),
3.2. műszerek, berendezések, létesítmények költségei, melyeket kizárólag és folyamatosan (kivéve, ha kereskedelmileg átadásra kerültek) a kutatási tevékenységre használnak fel,
3.3. szaktanácsadási és hasonló szolgáltatások költségei, melyek kizárólag a kutatási tevékenységhez kerülnek felhasználásra, beleértve a külső forrásoktól vásárolt kutatásokat, műszaki ismereteket és szabadalmakat stb. is,
3.4. közvetlenül a kutatási tevékenység miatt felmerült pótlólagos általános költségek,
3.5. közvetlenül a kutatási tevékenység miatt felmerült egyéb működési költségek (pl. anyagköltségek, közműdíjak és hasonló termékek).

4. A támogatás típusa és a támogatási intenzitás

4.1. Az egyes támogatásra jogosult K+F szintek típusának és támogatási intenzitásának leírása,
4.2. Az érvényesíthető támogatási intenzitásbeli bonuszok részletes ismertetése, továbbá a maximális támogatási intenzitás,
4.3. A támogatásra jogosult K+F tevékenységek egészen vagy részben támogatott régióban (93. cikk (3) (a) bekezdése vagy 93. cikk (3) (c) bekezdése) valósulnak-e meg?

5. Kooperatív kutatás

5.1. A projektek több támogatásra jogosult vállalat együttműködésében kerülnek-e végrehajtásra? Különleges feltételekkel? Amennyiben igen, milyen feltételekkel?

5.2. Előirányoz-e a támogatási javaslat vállalatok és egyéb szervek, mint például kutatóintézetek és egyetemek közötti együttműködést? Különleges feltételekkel? Amennyiben igen, ismertesse ezeket!

5.3. Amennyiben kutatóintézetek egy adott kutatási projekthez kapnak támogatást, mekkora a támogatás összege és a támogatási intenzitás?

6. Nemzetközi vonatkozások

Vannak-e a támogatási javaslatnak (egyedi támogatásnak/támogatási programnak/programnak) nemzetközi vonatkozásai (pl. Esprit vagy Eureka projektek)? Amennyiben vannak:

6.1. A javaslat tartalmaz-e együttműködést más országbeli partnerekkel? Amennyiben igen:

(a) mely más tagállamokkal

(b) mely más harmadik országokkal

(c) mely más országokban lévő vállalatokkal illetve kutatóközpontokkal

6.2. Mennyi a javaslat (egyedi támogatásnak/támogatási programnak/programnak) teljes költsége?

6.3. Adja meg a teljes költség partnerenkénti lebontását.

7. Az eredmények alkalmazása

7.1. Ki lesz a szóban forgó K+F eredmények tulajdonosa?

7.2. Vannak-e feltételei az eredmények hasznosítására szóló engedélyek megadásának?

7.3. Van-e valamilyen szabály a K+F eredmények általános közzétételére/terjesztésére?

7.4. Adja meg az eredmények később történő hasznosítására/továbbfejlesztésére tervezett intézkedéseket.

8. A K+F támogatás ösztönző hatása

8.1. A támogatási programok esetében milyen intézkedések vannak előirányozva annak biztosítására, hogy a támogatás ösztönzően hasson a K+F-re (lásd a keretszabály 6. pontját)?

8.2. Egyedi támogatások esetében - különösen a keretszabály 6.5. pontjában hivatkozott esetekben - milyen tényezőket vettek figyelembe annak biztosítására, hogy a támogatás ösztönzően hasson a K+F-re?

A Bizottság közleménye
a kutatás-fejlesztéshez nyújtott állami támogatás közösségi keretszabályának felülvizsgálatáról
(2001/C 78/15)

(EGT vonatkozású szöveg)

A kutatáshoz és fejlesztéshez nyújtott állami támogatás közösségi keretszabálya[1] a (9) bekezdésben megállapítja, hogy „a Bizottság a keretszabályt öt éven belül felülvizsgálja. Emellett bármikor úgy határozhat, hogy a tagállamokkal együttműködve módosítja a keretszabályt, amennyiben ez a versenypolitikával összefüggő okokból, vagy más közösségi politikák vagy nemzetközi kötelezettségek figyelembevétele érdekében szükségesnek bizonyul”.

A Bizottság jelenleg végzi a kutatáshoz és fejlesztéshez nyújtott állami támogatás közösségi keretszabályának felülvizsgálatát. Annak érdekében, hogy időt biztosítson e felülvizsgálat elvégzéséhez, a Bizottság úgy határozott, hogy továbbra is alkalmazza a jelenlegi keretszabályt mindaddig, amíg a kutatáshoz és fejlesztéshez nyújtott állami támogatásra vonatkozó új szabályokat közzé nem teszik, illetve legkésőbb 2002. június 30-ig.

A Bizottság felkéri az érdekelt feleket, hogy terjesszék be észrevételeiket a felülvizsgálat során figyelembeveendő kérdésekkel kapcsolatban. Ezeket az észrevételeket, amelyeknek e közlemény keltétől számított két hónapon belül kell beérkezniük, a következő címre kell küldeni:

European Commission

Directorate-General for Competition

Directorate for General Policy and Coordination

Rue de la Loi/Wetstraat 200

B-1049 Brussel

Fax (32-2) 296 98 13.

[1] A kutatáshoz és fejlesztéshez nyújtott állami támogatás közösségi keretszabályának módosításáról szóló bizottsági közleménnyel (HL C 48. szám, 1998.2.13., 2. o.) módosított közlemény HL C 45. szám, 1996.2.17., 5. o.

Közösségi iránymutatás a környezetvédelem állami támogatásáról
(2001/C 37/03)

A. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 1994-ben fogadta el a környezetvédelem állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatást[2], amely 1999. december 31-én hatályát vesztette. Az iránymutatás 4.3. pontjának megfelelően 1996-ban a Bizottság áttekintette azt, és megállapította, hogy nincs szükség időközbeni módosítására. 1999. december 22-én úgy határozott, hogy hatályát kiterjeszti 2000. június 30-ig.[3] 2000. június 28-án a Bizottság úgy határozott, hogy az iránymutatás hatályát ismét meghosszabbítja, 2000. december 31-ig.[4]

2. Az iránymutatás 1994-es elfogadása és különösen a kiotói jegyzőkönyv elfogadása óta környezeti célú lépések egész sora történt a tagállamok és a Közösség kezdeményezésére, illetve világszinten.. A tagállamok egyre több támogatást nyújtanak például az energiaszektorban, és gyakran ez idáig szokatlantámogatási formákat alkalmaznak, úgymint adócsökkentéseket és adómentességeket. A működési támogatás új formájának alkalmazása is növekedőben van. Következésképpen a Bizottságnak új iránymutatást kell kiadnia, hogy megismertesse mind a tagállamokat, mind a társaságokat azokkal a kritériumokkal, amelyek alkalmazásával eldönti, hogy a tagállamok tervezett intézkedései összeegyeztethetőek-e a közös piaccal vagy sem.

3. Az EK-Szerződés 6. cikke szerint a környezetpolitikai céloknak be kell épülniük a Bizottságnak a környezeti szektorban nyújtott támogatások ellenőrzésével kapcsolatos politikájába, különös tekintettel a fenntartható fejlődés előmozdítására. Ennek megfelelően a versenypolitika és a környezetvédelmi politika nincsenek eleve antagonisztikus ellentétben egymással, de a környezetvédelmi követelményeket be kell illeszteni a versenypolitikába mind a meghatározások, mind pedig a végrehajtás tekintetében, különösen a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében[5].

4. Ennek ellenére a hosszú távú környezeti követelmények számításba vétele nem jelenti azt, hogy minden támogatási igényt jóvá kell hagyni. Meg kell fontolni, hogy valamely támogatásnak milyen hatása lehet a „szennyező fizet" elvének teljes érvényesítése és a fenntartható fejlődés szemszögéből. Bizonyos támogatási formák megfelelnek ezeknek a követelményeknek, különösen ott, ahol a környezetvédelem magas szintjét teszik lehetővé, miközben elkerülik a konfliktust a költségek internalizálásának elvével. Csakhogy a támogatás más formái amellett, hogy káros hatással vannak a tagállamok közötti kereskedelemre és a versenyre, ellentmondásba is kerülhetnek a „szennyező fizet" elvével és hátráltathatják a fenntartható fejlődés folyamatának megindítását. Ez például akkor fordulhat elő, ha a támogatás pusztán a legfrissebb, kötelező közösségi szabványoknak való megfelelést hivatott elősegíteni.

---

2 HL C 72. szám, 1994.03.10., 3. o.

3 HL C 14. szám, 2000.01.19., 8. o.

4 HL C 184. szám, 2000.07.01., 25. o.

5 A Bizottság az 1999. május 26-i, „A környezeti szempontok integrálása minden vonatkozó politika területére" című munkaanyagában, illetve a helsinki Európa Tanács elé beterjesztett, a környezeti megfontolásoknak és a fenntartható fejlődésnek a közösségi politikákba való beépítéséről készített jelentésében (SEC (1999) 1941 végleges) ugyancsak kinyilvánította elkötelezettségét, hogy a környezetpolitikát egyéb politikákba is beillessze.

5. Ezért ebben az iránymutatásban a Bizottság megközelítése annak megállapításában áll, hogy vajon mely feltételek mellett tekinthető az állami támogatás egyáltalán szükségesnek a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés biztosításához anélkül, hogy az aránytalanul befolyásolja a versenyt és a gazdasági növekedést. Ezt az elemzést az 1994-es iránymutatás alkalmazásából leszűrhető tanulságoknak, illetve az azóta bekövetkezett környezetpolitikai változásoknak a fényében kell elvégezni.

B. ÉRTELMEZŐ RENDELEKZÉSEK ÉS HATÁLY

6. *Környezetvédelem*: ezen iránymutatás alkalmazásában a Bizottság „környezetvédelemnek" tekint minden olyan intézkedést, amely fizikai környezetünk vagy természetes erőforrásaink károsodását hivatott felszámolni vagy megakadályozni, illetve ösztönzi ezeknek az erőforrásoknak a hatékony felhasználását.

A Bizottság az energiatakarékossági intézkedéseket és a megújuló energiaforrások használatát környezetvédelmi intézkedéseknek tekinti. Az energiatakarékossági intézkedések egyebek közt azok az intézkedések, amelyek révén a társaságok csökkenteni tudják a termelési folyamatban felmerülő energiafelhasználást. Ez az iránymutatás nem érinti a kevesebb természeti erőforrás igénybe vételével üzemeltethető gépek, illetve szállítási eszközök tervezését és gyártását. Az üzemekben vagy egyéb termelési egységekben bevezetendő biztonság- és köztisztaság-növelő intézkedéseknek fontos szerepük van, és bár bizonyos fajta támogatásra jogosultak is lehetnek, ez az iránymutatás mégsem terjed ki rájuk.

A költségek teljes körű beépítése/internalizálása: ezen iránymutatás alkalmazásában a „költségek érvényesítése": a környezetvédelemmel társított kiadások a társaságok termelési költségei közé való beszámítása.

A „szennyező fizet" elve: a környezetszennyezés kezelésére hozott intézkedések költségeinek a szennyezés okozóját kell terhelnie.

A szennyező: az a személy, aki közvetve vagy közvetlenül károsítja a környezetet, illetve ilyen károsítást eredményező feltételeket alakít ki.[6]

Az árak tükrözzék a költségeket: ez az elv azt mondja ki, hogy a termékek vagy szolgáltatások ára foglalja magában az előállításukhoz vagy értékesítésükhöz t kötődő káros környezeti hatással társított extern (külső) költségeket is.

Közösségi szabvány: olyan kötelező közösségi szabvány, amely környezeti mutatókra ír elő elérendő szinteket, illetve a közösségi jog által megszabott kötelességként megköveteli, hogy a nem túlzottan költséges elérhető legjobb technikát (BAT)[7] alkalmazzák

---

[6] A közhatóságok környezeti ügyekkel kapcsolatos költségfelosztásáról és intézkedéseiről szóló, 1975. március 3-i tanácsi ajánlás (HL L 194. szám, 1975.7.25., 1. o.).

[7] A legjobb elérhető technika fogalmát a Közösség vízi környezetébe bocsátott egyes veszélyes anyagok által okozott szennyezésről szóló, 1976. május 4-i 76/464/EKG tanácsi irányelv (HL L 129. szám, 1976.05.18., 23. o.) vezetette be a közösségi jogba, az ipari létesítmények által okozott levegőszennyezés elleni küzdelemről szóló, 1984. június 28. 84/360/EKG tanácsi irányelv (HL L 188. szám, 1984.07.16., 20. o.) ismét alkalmazta, ha módosított formában is. A környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről szóló, 1996. szeptember 24-i 96/61/EKG tanácsi irányelv (az ún. „ISZM-irányelv"; HL L 257. szám, 1996.10.10., 26. o.) továbbfejlesztette és megerősítette ezt a fogalmat. Az ISZM-irányelv hatálya jelentős szennyező potenciálú ipari létesítményekre terjed ki. Az irányelvet 1999 novembere óta kell alkalmazni új, vagy jelentősen módosított ipari létesítményekre. A meglévő létesítményeknek 2007. októberétől kell megfelelniük az ISZM-irányelvnek. Eddig az időpontig a két BAT-val kapcsolatos fent említett irányelv rendelkezéseit továbbra is alkalmazni kell.

Megújuló energiaforrások: az olyan források, amelyek megújuló, nem fosszilis energiaforrások, azaz szélenergia, napenergia, geotermikus energia, hullámenergia, árapály-energia, 10 MW teljesítmény alatti vízierőművek, illetve mezőgazdasági és erdészeti termékekként; mezőgazdasági, erdészeti és élelmiszeripari eredetű növényi hulladékokként; illetve kezeletlen fa- és parafahulladékokként meghatározott biomassza.[8]

Megújuló forrásokból nyert villamos energia: csak megújuló forrást használó erőművek által fejlesztett villamos energia, illetve a főként ellátás-biztonsági okokból hagyományos energiaforrásokat is alkalmazó vegyes erőművekből nyert ilyen energiarész.[9]

Környezeti adó: „Valamely *környezetinek* tekinthető adó kivetésének egyik szempontja az lehet, hogy az adóköteles tevékenységnek egyértelműen káros hatása van a környezetre. Ugyanakkor valamely adókivetést akkor is környezetinek lehet tekinteni, ha annak van valamely kevésbé egyértelmű, de mégis kimutatható előnyös hatása a környezetre. […] Általában véve a tagállamnak kell kimutatnia az adókivetés környezetre gyakorolt becsült hatását […].”[10].

7. *Hatály*: Ezt az iránymutatást kell alkalmazni az EK-Szerződés által szabályozott ágazatokban nyújtott környezetvédelmi támogatásra[11], beleértve azokat a támogatásokat is, amelyekről külön közösségi, állami támogatásra vonatkozó jogszabály rendelkezik (acélipars[12], hajógyártás, gépjárműipar, szintetikus-szálipar, szállítás és halászat), de kizárva a mezőgazdasági ágazatban nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás hatálya alá tartozó támogatásokat.[13] Ezt az iránymutatást kell alkalmazni a halászati ágazat és akvakultúra esetén, a halászati célú Közösségi strukturális hozzájárulás részletes szabályairól és rendelkezéseiről szóló, 1999. december 17-i 2792/99/EK tanácsi rendeletben[14], illetve a halászat és akvakultúra ágazatban nyújtott állami támogatások vizsgálatáról szóló közösségi iránymutatásban[15] lefektetett rendelkezések alkalmazásának sérelme nélkül. A környezetvédelem területével kapcsolatos kutatásra és fejlesztésre nyújtott állami támogatás a kutatás–fejlesztési célú állami támogatásról szóló közösségi keretszabály[16] hatálya alá tartozik. Hasonlóképpen, a Bizottság úgy véli, hogy a környezettel kapcsolatos képzési tevékenységre nyújtott támogatás jellemzői nem indokolnak az ilyen támogatással kapcsolatban külön elbánást, ezért azt az EK-Szerződés 87. és 88.

Szabály, hogy a konkrét szabványokat — a legjobb elérhető technika alkalmazásán alapuló kibocsátási és fogyasztási határértékeket — nem a Közösség, hanem a nemzeti hatóságok szabják meg.

8 Ezt meghatározást tartalmazza a Bizottságnak, a megújuló forrásokból nyert villanyáramnak a belső villanyáram-piacon való elterjesztéséről szóló az Európai parlamentnek és a Tanácsnak irányelv javaslata (HL C 311. E szám, 2000.10.30., 320.o.) Mihelyt az irányelvet a Parlament és a Tanács elfogadja, a Bizottság a végleges szövegben szereplő meghatározást alkalmazza.

9 Lásd az előbbi lábjegyzetet.

10 Környezeti adók és díjak az egységes piacon (COM(97) 9, végleges, 1997.03.26.)

11 Ennek az iránymutatásnak nem célja taglalni az állami támogatásnak az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdéséből, illetve a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság határozataiból következő fogalmát.

12 A 7. pont második bekezdésében foglalt határokon belül.

13 HL C 28. szám, 2000.02.01., 2. o.

14 HL L 337. szám, 1999.12.30., 10. o.

15 A Bizottság felhívja a figyelmet, hogy ez az iránymutatás az állami támogatást szabályozó egyéb rendelkezések alkalmazhatóságának a sérelme nélkül csak a környezetvédelmi támogatásokra vonatkozik, és rá is érvényesek az alábbi 74. pontban foglalt, a támogatások összevonását korlátozó szabályok.

16 HL C 45. szám, 1996.02.17., 5. o.

cikkének a képzési támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 68/2001/EK bizottsági rendelettel[17] összhangban vizsgálja.

Az acéliparnak nyújtott állami támogatás közösségi szabályairól szóló, 1996. december 18-i 2496/96/ESZAK bizottsági határozat[18] alapján az ESZAK szerződés lejártáig az acéliparnak nyújtott környezetvédelmi támogatás elemzése ezután is a környezetvédelemre nyújtott állami támogatásról szóló közösségi iránymutatással összhangban történik, amelyet *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjának* 1994. március 10-i C 72. száma közölt.

Ez az iránymutatás nem vonatkozik a külön taglalandó befagyott költségekre.[19]. A Bizottság felhívja a figyelmet, hogy az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a de minimis támogatások esetében történő alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK tanácsi rendelet[20] alapján valamely társaságnak három éves időszakra nyújtott 100 000 euránál kevesebb támogatás nem tartozik a 87. cikk hatálya alá. E rendelet azonban nem vonatkozik a mezőgazdaságra, a halászatra és a szállításra, valamint az ESZAK-Szerződés által érintett ágazatokra sem.

C. AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSI POLITIKA ÉS A KÖRNYEZETPOLITIKA ELLENŐRZÉSE

8. Az 1970-es és az 1980-as években a Közösség környezetpolitikáját lényegében a helyreállító megközelítés jellemezte. A hangsúly a környezetpolitika főbb gondjait tükrözni hivatott szabványokra esett.

9. „A fenntarthatóság felé” címen 1993-ban elfogadott ötödik környezetvédelmi akcióprogram[21] voltaképpen szakít ezzel megközelítéssel. A fenntartható fejlődést elősegítő hosszú távú politika megvalósításának szükségességét hangsúlyozza. A cél Európa gazdasági fejlődésének és a környezetvédelem szükségességének tartós összeegyeztetése. A közösségi intézkedések a jövőben nem korlátozódhatnak a környezeti problémákra való reagálásra, hanem, amiként az EK-Szerződésnek az amszterdami szerződés által módosított 6. cikke is kimondja, a környezetvédelmi követelményeket be kell építeni minden közösségi politikába és intézkedésbe, és azoknak elő kell segíteniük a társadalmi-gazdasági szereplők aktív részvételét.

10. A Szerződés 174. cikke ugyancsak rendelkezik arról, hogy a megfelelő közösségi politika a „szennyező fizet” elvén alapuljon. A társaságok környezetvédelemmel kapcsolatos költségeiket ugyanúgy építsék be az árakba, amint azt egyéb termelési költségeikkel teszik. E politika végrehajtása végett a Közösségnek számos eszközt kell igénybe vennie, úgymint: rendeletek és különösen szabványok elfogadását, de önkéntes megállapodásokat és gazdasági eszközöket is.

11. 1996-ban a Bizottság jelentésben számolt be az ötödik környezetvédelmi akcióprogram keretében végzett munkában tett előrehaladásról. A jelentés leszögezi, hogy a program általános stratégiája és céljai továbbra is érvényben vannak. Ahhoz nem férhet kétség, hogy a környezeti és fenntarthatósági szempontoknak a Közösség politikáiba való beépítése terén jelentős előrehaladás történt. Egy dolog azonban

---

17 HL L 10. szám, 2001.01.13., 20. o.

18 HL L 338. szám, 1996.12.28., 42. o.

19 A befagyott költségek olyan költségek, amelyek korábban vállalt kötelezettségeik miatt a társaságokat terhelik, de azok az érintett szektor liberalizálása folytán e kötelezettségeknek nem tudnak eleget tenni.

20 HL L 10. szám, 2001.01.13., 30. o.

21 HL C 138. szám, 1993.05.17., 1. o.

továbbra sem történt meg: az érdekelt felek, a politikai döntéshozók, a társaságok és a közvélemény szemléletében még nem következett be valóságos változás. Igen fontos a környezetért viselt közös felelősségérzet kialakítása, és a kérdések jelentőségének a közvéleménnyel való tudatosítása.

12. 1999-ben a Bizottság elfogadta az ötödik akcióprogram általános értékelését. Az értékelés megállapítja, hogy bár a program sikeresen tudatosította a más területekhez kötődő érdekeltekben, az állampolgárokban és a döntéshozókban a környezetvédelemben való aktív részvétel szükségességét, általában kevesebb haladást sikerült elérni a környezetre ártalmas gazdasági irányzatok és magatartásmódok megváltoztatásában.

13. Az értékelés azt is megállapította, hogy „egyre világosabbá válik, hogy a környezet károsodása a társadalom egészét költségekkel terheli, ugyanakkor a környezetvédelmi tevékenység a gazdaság növekedése, a foglalkoztatás bővülése és a versenyképesség javulása formájában hasznot is hajthat", és hogy „a szennyező fizet" elvének érvényesítése, illetve a környezeti költségeknek teljes körűen a szennyezőkre hárítása továbbra is kritikus folyamat maradt"[22].

14. A Bizottságnak a környezetvédelmi célokat szolgáló állami támogatással kapcsolatos közösségi politikájának következésképpen kettős kötelességnek kell eleget tennie:

    a) biztosítania kell a piacok versenyszerű működését, elősegítve az egységes piac teljes kiépülését és a társaságok versenyképességének a növekedését;

    b) biztosítania kell, hogy a környezetvédelmi követelmények beépüljenek a versenypolitika meghatározásába és végrehajtásába, különösen a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében. E tekintetben a Bizottság a költségek internalizációjának teljes körű érvényesítését elsődleges célnak tekinti, amely többféle módon valósítható meg, beleértve mind a piac törvényszerűségein, mind pedig a szabályozó megközelítésen alapuló eszközöket is, minthogy ezek a leghatásosabb eszközei a fent említett célok elérésének.

15. A költségek érvényesítése az árakban segíti annak biztosítását, hogy az árak pontosan tükrözzék a ráfordításokat, mivel a gazdasági szereplők az általuk megvásárolni kívánt termékek vagy szolgáltatások ára alapján osztják el pénzügyi forrásaikat. Az ötödik akcióprogram haladásáról szóló jelentés hangsúlyozza, hogy ez a cél nem valósult meg, mert az árak nem tükrözik az ökológiai költségeket. Ez viszont megnehezíti a közvélemény környezettudatosságának fokozását és elősegíti a természeti erőforrások kizsákmányolását.

16. A környezetvédelem költségeit úgy lehet a legjobban tudatosítani minden félben, ha biztosítják, hogy az árak a gazdasági folyamat minden szakaszában tükrözzék a költségeket. A kereskedelemre és a versenyre gyakorolt potenciálisan káros hatása mellett az állami támogatás ezt a célt is rendszerint aláássa, mert egyes társaságok környezetvédelmi költségeiket ezáltal mesterségesen csökkenthetik, és így nem kell feltárniuk a környezetvédelmi költségeiket a fogyasztóik előtt. Hosszú távon tehát az állami támogatás bizonyos formái a fenntartható fejlődés céljaival ellentétesen hatnak.

17. Az 1994-ben elfogadott állami támogatásról szóló bizottsági iránymutatás integráns részét képezi ennek a közösségi politikának. Általánosságban úgy tűnhet, hogy a

[22] Európa környezete: melyek a jövőben követendő irányok? Az Európai Közösségnek „A fenntarthatóság felé" című, a környezettel és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos politikai és akcióprogramjának általános értékelése (COM (1999) 543 végleges, 1999.11.24.).

„szennyező fizet” elve és a környezetvédelemmel összefüggő költségek árakban való érvényesítésének szükségessége szemben áll az állami támogatás nyújtásával. .

18. Mindazáltal az iránymutatás leszögezi, hogy két tekintetben az állami támogatás indokolható:

a) olyan sajátos körülmények között, amelyek mellett a társaságok még nem tudják az összes költséget beépíteni áraikba, és ezért a támogatás **ideiglenes**, a társaságokat a szabványokhoz való alkalmazkodásra késztető**, második legjobb megoldást** képezhet;

b) a támogatás **ösztönzőként** is működhet, hogy a társaságok teljesítsék túl a szabványokat vagy vállaljanak további beruházásokat, hogy csökkentsék üzemeik környezetszennyezését.

19. Az 1994-ben elfogadott iránymutatásában a Bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy bizonyos esetekben a költségek teljes körű érvényesítése nem lehetséges és ideiglenesen szükséges lehet az állami támogatás. 1994 óta azonban az alábbi változások következtek be:

a) a már a „szennyező fizet” és a költségérvényesítés elvén alapuló ötödik környezeti akcióprogram elfogadásától kezdve a társaságoknak hét évük volt arra, hogy fokozatosan alkalmazzák ezt az elvet;

b) a Bizottságnak az ötödik környezeti akcióprogram haladásáról szóló 1996-os jelentése, illetve az 1999-es értékelő jelentés ismételten megállapítja, hogy biztosítani kell a költségek érvényesítését, és piaci eszközöket kell alkalmazni annak érdekében, hogy a környezet állapotjavulása terén jelentős előrelépés történjék;

c) a piaci eszközök használatát és a megfelelő árképzést a klímaváltozásról szóló kiotói jegyzőkönyv is szorgalmazza.

20. A Bizottság álláspontja következésképpen az, hogy a támogatás a jövőben ne a költségek árakban történő érvényesítéséért kárpótlásként kapják. Ha a környezeti követelményeket hosszú távon vesszük számításba, az áraknak pontosan tükrözniük kell a költségeket, a környezetvédelmi költségeknek pedig teljes mértékben meg kell jelenniük az árakban. Következésképpen a Bizottság azt a nézetet vallja, hogy a társaságoknak az új vagy a meglévő közösségi szabványokhoz való felzárkózását biztosító beruházások esetében a támogatás nem indokolható. Véleménye szerint azonban a KKV-knak, sajátos gondjaik megoldását szem előtt tartva, adható támogatás az új közösségi szabványokhoz való alkalmazkodásuk végett az ilyen szabványok elfogadásától számított három éven keresztül. Mindazonáltal, a támogatás hasznos lehet, ha az a közösségi szabványoknál magasabb környezetvédelmi szint biztosítását hivatott ösztönözni. Ez az eset áll fenn, ha valamely tagállam magasabb környezetvédelmi szint elérése érdekében a közösségi szabványoknál szigorúbb normákat akar bevezetni. Ez vonatkozik arra is, amikor valamely társaság olyan környezetvédelmi beruházást eszközöl, amely a legszigorúbb közösségi szabványokat is túlteljesíti, vagy amikor nincsen semmilyen közösségi szabvány.

21. Nem mutatták ki azonban, hogy a támogatásnak ilyen ösztönző hatása volna ott, ahol az csupán a meglévő vagy az új közösségi szabványok átvételében hivatott segíteni a társaságoknak. Az ilyen normák érvényes közösségi jogot alkotnak, amelyet a

társaságoknak be kell tartaniuk, és nem szükséges támogatni őket abban, hogy megfeleljenek a jog előírásainak.[23]

Az energiaszektor sajátossága és az adócsökkentések

22. Az 1994-es iránymutatás elfogadása óta az energiaágazatban számottevő, megfontolásra érdemes változások történtek.

23. Némely tagállam a környezetvédelemre kedvezően ható adókat vezetett be, vagy készül bevezetni, illetve ilyen adók bevezetését fontolgatja. Némely esetben bizonyos társaságok adómentességben vagy adócsökkentésben részesülnek, hogy ne kerüljenek versenyhátrányba. A Bizottság arra az álláspontra jutott, hogy az ilyen intézkedések kimeríthetik az állami támogatásoknak a Szerződés 87. cikkében foglalt meghatározását. Az ilyen támogatás káros hatásait azonban ellensúlyozhatják az adók bevezetésének kedvező hatásai. Ennek megfelelően, az ilyen mentességeket, ha az szükséges a minden termékre alkalmazandó adók bevezetéséhez vagy folyamatos alkalmazásához, bizonyos feltételek és időbeli korlátok mellett a Bizottság elfogadhatónak tartja. Ez az időbeli korlát lehet akár tíz év is, ha a feltételek teljesülnek. Ezután a tagállamoknak jogukban áll az intézkedéseket ismételten bejelenteni Bizottságnak, amely - elemzésében, tekintetbe veszi az elért, környezeti szempontból előnyös eredményeket – ismételten választhatja a korábbi megközelítési módot.

24. A tagállamok ugyancsak tettek lépéseket a megújuló energiaforrások, illetve a kapcsolt hő- és áramtermelés előmozdítása érdekében, amire a Bizottság, tekintettel jelentős kedvező környezeti hatásokra, bátorítja is őket. Következésképpen a Bizottság azt az álláspontot képviseli, hogy ha a megújuló energiaforrások és a kapcsolt hő- és áramtermelés előmozdítását szolgáló intézkedések állami támogatásnak minősülnek, bizonyos feltételek mellett elfogadhatók. Arról azonban meg kell bizonyosodni, hogy az ilyen támogatás nem sérti-e a Szerződés vagy a másodlagos jog más rendelkezéseit.

D. A KÖRNYEZETVÉDELMI TÁMOGATÁS VISZONYLAGOS JELENTŐSÉGE

25. Az Európai Unió feldolgozóipari és bizonyos egyéb szektoraiban nyújtott állami támogatásról készített nyolcadik felmérés[24] adatainak tanúsága szerint az 1996 és 1998 közötti időszakban a feldolgozóiparban és a szolgáltató szektorban nyújtott összes támogatásnak mindössze 1,85%-a volt környezetvédelmi támogatás.

26. Az 1994–1999-es időszakban túlnyomórészt vissza nem térítendő környezetvédelmi támogatást nyújtottak. Más támogatási formák pl: alacsony kamatozású hitelek, állami garanciavállalás, stb. használata kevésbé volt jellemző:

27. Ami pedig a támogatott ágazatokat illeti: 1998-1999-ben megnőtt az energiaágazatban végrehajtott, az energiatakarékosságot illetve az új vagy megújuló energiaforrások hasznosítását szorgalmazó intézkedésekre nyújtott támogatás, különösen környezetvédelmi adók formájában.

---

23 A KKV-k kivételével, miként a 20. pont is rendelkezik erről.

24 COM (2000) 205 végleges, 2000. 04.11.

E. A KÖRNYEZETVÉDELMI TÁMOGATÁSOK JÓVÁHAGYÁSÁNAK FELTÉTELEI

E.1. Beruházási támogatás

E.1.1. *A KKV-knak az új közösségi szabványokhoz való alkalmazkodását elősegítő átmeneti beruházási támogatás*

28. Valamely új közösségi szabvány elfogadásától számított három éves időszakon belül az új környezetvédelmi előírásoknak való megfelelés érdekében a KKV-nak a bruttó elszámolható költségek 15%-áig adható beruházási támogatás.

E.1.2. *A közösségi szabványokat túlteljesítő társaságoknak szánt beruházási támogatás jóváhagyásának általános feltételei*

29. Az érvényes közösségi szabványokat túlteljesítő társaságoknak nyújtott beruházási támogatás a 37. pont szerinti bruttó, elszámolható beruházási költségek legfeljebb 30%-áig nyújtható. Ezek a feltételek vonatkoznak azokra a társaságokra is, amelyek közösségi szabványok hiányában vagy a közösségi szabványoknál szigorúbb nemzeti szabványoknak való megfelelés végett hajtanak végre beruházásokat.

E.1.3. *Energetikai beruházások*

30. A 6. pontban meghatározott energiatakarékossági beruházásokat környezetvédelmi beruházásnak kell tekinteni. Az ilyen beruházások jelentős szerepet játszanak a Közösség környezetvédelmi célkitűzéseinek gazdaságos megvalósításában.[25] Ezek következésképpen jogosultak a támogatásra az elszámolható költségek 40%-ig.

31. Ezeknek a feltételeknek a villamos áram és a hő kombinált termelésébe történő beruházások is megfelelhetnek, ha kimutatható, hogy az intézkedések környezetvédelmi szempontból kedvezőek, mert a konverzió hatásfoka[26] különösen nagy, mert az intézkedések lehetővé teszik az energiafogyasztás csökkentését, illetve, mert a termelési folyamat kevésbé károsítja a környezetet. E tekintetben a Bizottság külön figyelembe veszi a termelési folyamatban használt elsődleges energia típusát. Azt ugyancsak szem előtt kell tartani, hogy a Közösség a környezet szempontjából előnyben részesíti a kombinált hő-és áramtermelésből származó energia felhasználásának növelését.[27] Az ilyen beruházások következésképpen jogosultak a támogatásra az elszámolható költségek 40%-ig.

32. Kötelező közösségi szabvány hiányában, a megújuló energiaforrásokba történő beruházásokat környezetvédelmi beruházásoknak kell tekinteni. Szem előtt kell tartani azt is, hogy a Közösség a környezet szemszögéből kiemelt fontosságúnak tekinti a megújuló energiaforrásokat támogató intézkedéseket[28], és ezeket a leginkább támogatandó hosszú távú céljai közt tartja számon. Az ilyen energiaformák hasznosítását elősegítő beruházások támogatási aránya eléri a elszámolható költségek 40%-át.

---

[25] Akcióterv az energiahatékonyság növelésére az Európai Közösségben (COM(2000) 257 végleges, 2000.04.26.)

[26] „Konverzió hatásfoka" a másodlagos energia előállítására használt elsődleges energiamennyiség és a ténylegesen előállított másodlagos energiamennyiség arányát jelenti. Kiszámítása a következőképpen történik: előállított villamos áram + előállított hőenergia / felhasznált energia.

[27] A Tanács 1997. december 18-i, a kombinált hő- és áramtermelést elősegítő stratégiáról szóló határozata (HL C 4. szám, 1998.01.08., 1. o.)

[28] A Tanács 1998. június 8-i határozata a megújuló energiaforrásokról.

A Bizottság álláspontja szerint azok a megújuló energiaforrásokat alkalmazó létesítmények, amelyek egy egész közösség, például egy sziget vagy egy lakónegyed szükségleteit szolgálják, ugyancsak kedvezményezendők. Az ilyen jellegű beruházások a elszámolható költségek 40%-án felül további 10 százalékpontos többlettámogatást kaphatnak.

A Bizottság úgy véli, hogy ha ennek szükségessége kimutatható, a megújuló energia hasznosítására a tagállamok nyújthatnak a elszámolható költségeknek akár a 100%-áig menően beruházási támogatást. Az érintett létesítmények nem jogosultak semmilyen további támogatásra.

E.1.4. ***A támogatott régiókban tevékenykedő társaságokra vonatkozó többlet kedvezmények***

33. A nemzeti regionális támogatásra jogosult térségekben a társaságok kaphatnak regionális fejlődést elősegítő támogatást. A környezetvédelemre eszközölt további beruházásaik ösztönzésére, ha ez megfelelő eszköz, lehetővé kellene tenni, hogy bármely, a 29. pont értelmében vett környezetvédelmi beruházás részesülhessen kiegészítő támogatásban.[29]

34. A regionális támogatásra jogosult térségekben következésképpen a 37. pont értelmében vett elszámolható költségekre igénybe vehető környezetvédelmi támogatás maximális arányának meghatározása az alábbiak szerint alakul.

Támogatott térségekben az igénybe vehető támogatás maximális intenzitása a következő két lehetőség közül a magasabb érték:

a) vagy a környezeti beruházási támogatás alap intenzitása, azaz bruttó 30% (alapesetben), bruttó 40% (energiatakarékossági, megújuló energiaforrásokba történő vagy a kombinált hő- és áramtermelést elősegítő beruházások esetén), vagy bruttó 50% (egész közösségeket ellátó, megújuló energiaforrásokba történő beruházások esetén), és további bruttó 5% a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában meghatározott régiókban, illetve további bruttó 10% a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott régiókban[30];

b) vagy a regionális támogatási intenzitás és további bruttó 10 százalékpont.

E.1.5. ***A KKV-kra vonatkozó többlet kedvezmények***

35. A 29–32. pontokban említett beruházásokat végrehajtó kis- és közepes vállalkozások esetében, 10 százalékpontnyi növelés engedélyezett.[31] Ezen az iránymutatás alkalmazásában a KKV-knak az idevágó közösségi szövegekben szereplő fogalmi meghatározása érvényes.[32]

A fenti, támogatott régiókat, illetve KKV-kat illető kedvezmények kombinálhatók, de a környezetvédelmi támogatás aránya így sem haladhatja meg a bruttó elszámolható költségek 100%-át. A KKV-k nem jogosultak ugyanazon bónusz kettőzött figyelembe

[29] Ezek a támogatások nem nyújthatók, ha a tagállam a 32. pont második bekezdésével összhangban beruházási támogatást nyújt (a elszámolható költségek 100%-áig).

[30] A támogatott régiókban a beruházások akkor jogosultak beruházási támogatásra, ha a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás (HL C 74. szám, 1998.03.10., 9. o.) feltételei teljesülnek.

[31] Ez a rendkívüli támogatás nem nyújtható, ha a tagállam a 32. pont harmadik bekezdésével összhangban beruházási támogatást nyújt (a elszámolható költségek 100%-áig).

[32] A Bizottság 1996. április 3-i, 96/280/EK ajánlása a kis- és közepes vállalkozások definíciójáról (HL L 107. szám, 1996.04.30., 4. o.)

vételére, a regionális és a környezetvédelmi támogatásra vonatkozó rendelkezések alapján.[33]

E.1.6. ***Az érintett beruházások***

36. Az érintett beruházások a környezeti célok megvalósításához feltétlenül szükséges földterületbe, épületekbe, szennyezést vagy egyéb ártalmakat megszüntető vagy csökkentő létesítményekbe vagy berendezésekbe, valamint a termelési eljárások környezetvédelmi szempontok szerinti átalakításába történő beruházásokat jelentik.

Az üzemeltetési licencek, szabadalmazott vagy nem szabadalmazott módszerek beszerzése révén történő technológia átvételéhez kapcsolódó költségek az említettek szerint ugyancsak elfogadhatóak. De az ilyen immateriális javaknak meg kell felelniük a következő követelményeknek:

a) amortizálható eszközöknek kell minősülniük;

b) piaci feltételek szerint kell őket beszerezni, olyan társaságtól, amely felett a beszerzőnek sem közvetlen, sem közvetett befolyása nincs;

c) a társaság eszközei közé kell tartozniuk, és a támogatás elfogadójának a tulajdonát képező intézményben kell használatban maradniuk legalább öt éven keresztül. Ez a feltétel nem vonatkozik a technikailag elavult immateriális javakra. Ha ilyeneket az említett öt éven belül értékesítenek, az értékesítésükből származó bevételt le kell vonni a elszámolható költségekből, és ahol lehetséges, a támogatás egészét vagy egy részét vissza kell téríteni.

E.1.7. ***Elszámolható költségek***

37. Az elszámolható költségek szigorúan csak a környezetvédelmi célok eléréséhez szükséges többletberuházások költségei lehetnek.

Ebből következik, hogy ha az összköltségen belül a környezetvédelmi beruházás nehezen azonosítható, akkor a Bizottság objektív és átlátható számítási módszereket vesz figyelembe, pl. a műszakilag hasonló, de nem ugyanolyan környezetvédelmi szintet biztosító beruházásnak a költségeit.

Az elszámolható költségeket mindig a kapacitásnövekedésből, a beruházás első öt évében keletkezett költségmegtakarításból és az ebben az ötéves időszakban megvalósult kiegészítő termelésből származó hasznokat levonva kell kiszámítani.[34]

Megújuló energiaforrás esetén az elszámolható költség rendszerint az a többletköltség, amely egy hagyományos, a ténylegesen előállított energia szemszögéből ugyanolyan kapacitású erőműhöz képest a társaságot terheli.

A KKV-k új közösségi szabványokhoz való alkalmazkodása esetén az elszámolható költségek az e szabványok által megkövetelt magasabb környezetvédelmi szint eléréséhez szükséges többletberuházásokat foglalják magukban.

Ha valamely társaság a közösségi szabványok híján bevezetett nemzeti szabványokhoz alkalmazkodik, az elszámolható költségek a nemzeti szabványok által megkövetelt

[33] A KKV-k beruházásai a Bizottságnak a 2001. január 12-i, az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra való alkalmazásáról szóló 70/2001/EK rendelete (HL L 10. szám, 2001.01.13., 33. o.) alapján jogosultak beruházási támogatásra.

[34] Ha a beruházás kizárólag környezetvédelmi jellegű és nem származik belőle semmilyen más gazdasági előny, további tételeket nem kell levonni a elszámolható költség megállapításához.

magasabb környezetvédelmi szint eléréséhez szükséges többletberuházásokat foglalják magukban.

Ha valamely társaság a közösségi szabványoknál szigorúbb nemzeti szabványokhoz alkalmazkodik vagy önként vállalja a közösségi szabványok túlteljesítését, az elszámolható költségek a közösségi szabványoknál magasabb környezetvédelmi szint eléréséhez szükséges többletberuházásokat foglalják magukban. A közösségi szabványok által megkívánt szint eléréséhez szükséges beruházások költségei nem számolhatóak el.

Szabványok hiányában elszámolható költségnek azokat a költségeket kell tekinteni, amelyek akkor merülnének fel, ha a társaság támogatás hiányában próbálná meg elérni a magasabb környezetvédelmi szintet.

E.1.8. ***A szennyezett ipari létesítmények rehabilitációja***

38. A szennyezett ipari létesítmények rehabilitációja során környezeti károkat felszámoló társaságok beavatkozása szintén tartozhatnak ezen iránymutatás hatálya alá.[35] A környezeti kár jelentkezhet a talaj, a felszíni vizek vagy a talajvíz minőségének romlásában.[36]

Ha a szennyezésért egyértelműen azonosítható személy felel, akkor a „szennyező fizet" elve alapján neki kell finanszíroznia a rehabilitációs költségeket, és semmilyen állami támogatás nem adható. A „szennyezésért felelős személyen" az egyes tagállamok joga szerint felelős személyt kell érteni, a közösségi jog elfogadásának sérelme nélkül.

Ha a szennyezésért felelős személy nem azonosítható, vagy a költségek ráterhelhelése nem lehetséges, a munkáért felelős személynek nyújtható a támogatás.[37]

A szennyezett ipartelepek rehabilitációjára nyújtott támogatás elérheti az elszámolható költségek 100%-át, és ezen túlmenően a munkaköltségek 15%-át. A elszámolható költség egyenlő a föld értéknövekedésével csökkentett munkaköltséggel.

A támogatás teljes összege semmilyen körülmények között sem haladhatja meg a társaság ténylegesen felmerült kiadásait.

E.1.9. ***Társaságok áthelyezése***

39. A Bizottság véleménye szerint az a szabály, hogy a társaságok új telepre történő áthelyezése nem jelent környezetvédelmet, és ennélfogva nem jogosít fel az ebben az iránymutatásban meghatározott támogatásra.

Mégis indokolható lehet a támogatás odaítélése, ha valamely társaság városi vagy a Natura 2000 programban meghatározott területen helyezkedik el, és jogszerűen végez ott erősen környezetszennyező tevékenységet, és elhelyezkedése miatt köteles más, alkalmasabb területre költöztetni telephelyét.

---

[35] A Bizottság felhívja a figyelmet, hogy a hatóságok által végzett rehabilitáció nem esik a Szerződés 87. cikkének hatálya alá. Az állami támogatás kérdései mégis fölmerülhetnek, ha rehabilitáció után a földet piaci értéke alatt értékesítik.

[36] Valamely társaságnak a saját telepe rehabilitációja során felmerült összes költsége, akár szerepeltethető mérlegében állóeszközként, akár nem, elismerhető beruházásnak számít, ha szennyezett létesítmény rehabilitációjáról van szó.

[37] A munkáért felelős személy nem szükségképpen azonos a szennyezésért felelős személlyel, miként az itt használt kifejezésből is következik.

Az alábbi összes kritériumnak, egyidejűleg kell eleget tenni:

a) Az áthelyezésnek környezetvédelmi indoka kell legyen, és azt közigazgatási vagy bírósági határozatban kell elrendelni.

b) A társaságnak a legszigorúbb környezeti szabványoknak kell megfelelnie új telephelyén.

A fenti feltételeknek eleget tevő társaság a 29. ponttal összhangban kaphat beruházási támogatást. A 35. pontnak az KKV-knak adható többlet támogatással kapcsolatos rendelkezései erre az esetre is vonatkoznak.

Áthelyezési támogatás esetében a elismerhető költségek megállapítása végett a Bizottság tekintetbe veszi az elhagyott telep vagy üzem bérbeadásából vagy eladásából származó jövedelmet, a kisajátítás okán fizetett kártérítést, a földvásárlással és az új üzem létesítésével vagy az elhagyott üzeméhez hasonló kapacitású üzem vásárlásával kapcsolatban felmerült költségeket. Tekintetbe vehető más, az üzem áthelyezésével kapcsolatos előny is, nevezetesen az áthelyezés miatt az alkalmazott technológiában megvalósult fejlődés, illetve az üzem jobb kihasználásából származó számszerűsíthető haszon. A kapacitásnöveléssel kapcsolatos beruházások költségei nem vehetők tekintetbe a környezetvédelmi támogatás megítélésére feljogosító, elismerhető költségek kiszámításakor.

Ha az áthelyezést elrendelő közigazgatási vagy bírósági határozat valamely, föld- vagy épületbérletre vonatkozó szerződés idő előtti felbontását idézi elő, a szerződés felbontása miatt a társaságot sújtó kártérítési költség be lehet számítani a elszámolható költségek megállapításakor.

E.1.10. ***Közös szabályok***

40. A közösségi szabványokat túlteljesítő vagy a közösségi szabványok hiányában vállalt beruházásokra támogatás nem adható, ha az ilyen túlteljesítés a vállatoknak csupán a már elfogadott, de még hatályba nem léptetett szabványokhoz való igazodását segítik elő. A nemzeti szabványoknak való megfelelés érdekében támogatás valamely társaságnak csak akkor adható, ha azok a közösségi szabványoknál szigorúbbak, illetve ha nincsen közösségi szabvány, és a társaság az adott területre vonatkozó nemzeti intézkedésekben meghatározott végső határidőre megfelel a nemzeti szabványnak. Az e határidők után megvalósított beruházások nem felelnek meg.[38]

E.2. **Támogatás a KKV-knak a környezetvédelemmel kapcsolatos tanácsadó szolgáltatások igénybevételére**

41. A tanácsadási szolgáltatások jelentős szerepet játszanak abban, hogy a KKV-k haladást érjenek el a környezetvédelem területén. A Bizottság következésképpen arra az álláspontra jutott, hogy a 70/200138/EK rendelet[39] rendelkezéseivel összhangban adható támogatás.

E.3. **Működési támogatás**

E.3.1. ***A hulladékgazdálkodást és energiatakarékosságot előmozdító összes működési támogatásra alkalmazandó szabályok***

42. A következő szabályok a működési támogatások két fajtájára vonatkoznak, nevezetesen:

---

[38] Az ebben a pontban lefektetett szabályok nem érintik a KKV-knak adott támogatások vonatkozásában a 28. pontot.

[39] A hivatkozást lásd a 32. lábjegyzetben.

a) hulladékgazdálkodási támogatás, ahol a gazdálkodás összhangban van a hulladékkezelés elveinek hierarchikus besorolásával;[40]

b) energiatakarékossági támogatás.

43. Ha az ilyen támogatás abszolút szükségessége kimutatható, azt szigorúan a termelésnek a vonatkozó termékek vagy szolgáltatások piaci árához viszonyított többletköltségeiért való kompenzációra kell korlátozni.[41] Emellett az ilyen támogatásnak ideiglenesnek kell lennie, és általános szabály, hogy idővel fokozatosan csökkennie kell, így ösztönözve arra, hogy az árak ésszerű időn belül mielőbb tükrözzék a költségeket.

44. A Bizottság azon állásponton van, hogy általában véve a társaságok viseljék az ipari hulladékok kezelésének a költségeit, összhangban a „szennyező fizet" elvével. Ugyanakkor a működési támogatásra szükség lehet, ha a nemzeti szabványok szigorúbbak a vonatkozó közösségi szabályoknál, vagy ha közösségi szabályok híján nemzeti szabványokat vezetnek be, ha ennek következtében a társaságok nemzetközi szinten időlegesen elveszítik versenyképességüket.

Azok a társaságok, amelyek ipari vagy nem ipari hulladékok kezelésére kapnak támogatást, kötelesek finanszírozni az általuk termelt hulladék mennyiségének és/vagy kezelési költségének arányában a nyújtott szolgáltatást.

45. Minden ilyen működési támogatás ötéves időszakra korlátozódik, és a támogatás „degresszív". A támogatás intenzitása az első évben elérheti a többletköltségek 100%-át, de az ötödik év végére lineárisan nullára kell csökkennie.

46. „Nem degresszív" támogatás esetén időtartama öt évre korlátozódik, és intenzitása nem haladhatja meg a többletköltségek 50%-át.

E.3.2. ***Az adócsökkentés és adómentesség formájában nyújtott összes működési támogatásra alkalmazandó szabályok***

47. Abban az esetben, ha környezetvédelmi okoknál fogva vetnek ki bizonyos tevékenységekre adót, az európai szintű harmonizáció hiányában, illetve a nemzetközi versenyképesség időleges csökkenésének kockázatai miatt a tagállamok szükségesnek vélhetik, hogy ideiglenesen mentességet adjanak bizonyos társaságoknak. Általában véve az ilyen mentesség működési támogatás, amely az EK-Szerződés 87. cikkének hatálya alá esik. Az ilyen intézkedések elemzésekor egyebek közt tisztázni kell, hogy valamely közösségi határozat vagy a tagállam önálló döntése következtében kell-e az adót kivetni.

48. Ha az adót a tagállam önálló döntése alapján vetik ki, az érintett társaságok alkalmasint nehezen tudnak alkalmazkodni az új adóteherhez. Ilyen körülmények között indokolható az ideiglenes mentesség, amely segít bizonyos társaságoknak az új helyzethez való alkalmazkodásban.

---

[40] Az osztályozást a Közösség hulladékgazdálkodási stratégiája (COM(96) 399 végleges, 1996.07.30.) határozza meg. Ebben a közleményében a Bizottság feleleveníti, hogy a környezeti kockázatok csökkentése szempontjából a Közösség a hulladékgazdálkodást elsődleges célnak tartja. A hulladékok kezelését három szemszögből kell vizsgálni: újrahasznosítás, újrafeldolgozás és hasznosítás. Az elkerülhetetlenül előállított hulladékot veszélytelenül kell kezelni és megsemmisíteni.

[41] A termelés költségeinek fogalmát úgy kell értelmezni, mint amely nem tartalmaz támogatást, de tartalmaz normális szintű profitot.

49. Ha az adót valamely közösségi irányelv következtében kell kivetni, két forgatókönyv lehetséges:

a) valamely tagállam bizonyos termékre a közösségi irányelvben meghatározott minimumnál magasabb adót vet ki, és mentességet ad bizonyos társaságoknak, amelyek ilyenformán kisebb, de legalább a közösségi irányelvben meghatározott minimummal azonos mértékű adót fizetnek; a Bizottság azon véleményen van, hogy ilyen körülmények között az ideiglenes mentesség indokolható, hogy a társaságok alkalmazkodhassanak a nagyobb mértékű adóhoz, és hogy ösztönzést kapjanak a környezetkímélőbb magatartásra;

b) valamely tagállam bizonyos termékre a közösségi irányelvben meghatározott minimális mértékű adót veti ki, és mentességet ad bizonyos társaságoknak, amelyek ilyenformán a minimummal kisebb mértékű adót kötelesek fizetni. Ha az ilyen mentességet az irányelv nem teszi lehetővé, az nem egyeztethető össze a Szerződés 87. cikkével. Ha azonban az irányelv lehetővé teszi az adómenteséget, a Bizottság a 87. cikkel egyezőnek ítélheti azt, amennyiben szükséges és nem aránytalan a közösségi célkitűzések fényében. A Bizottság külön gondot fordít annak biztosítására, hogy az ilyen mentességet szigorú időhatárok korlátozzák.

50. Általában az adóintézkedések jelentősen járuljanak hozzá a környezet védelméhez. Ügyelni kell arra, nehogy a mentességek sajátos természetüknél fogva aláássák a követett általános célkitűzéseket.

51. Ezek a mentességek elfogadható működési támogatásnak minősülhetnek, és az alábbi feltételek mellett jóváhagyhatók:

1. Amikor környezetvédelmi okoknál fogva valamely tagállam **új adó**t vezet be valamely olyan tevékenységi szektorban, illetve olyan termékekre, amelyek tekintetében nem hajtottak végre semmilyen közösségi harmonizálást, vagy ha a tagállam által tervezett adó meghaladja a közösségi jogszabályban meghatározott mértéket, a Bizottság azon az állásponton van, hogy egy tízéves időszakra kiterjedő, degresszió nélküli mentesítő határozat két esetben indokolható:

a) e mentességek feltételezik az érintett tagállam és a kedvezményezett társaságok közötti megállapodások megkötését, melyben a társaságok vagy társaságok szövetségei környezetvédelmi célok megvalósítására vállalnak kötelezettséget a mentesség időszakában, vagy a társaságok önként kötnek hasonló hatású megállapodásokat. Az ilyen megállapodások vagy kötelezettségvállalások egyebek közt vonatkozhatnak az energiafelhasználás csökkentésére, kibocsátásaik csökkentésére vagy bármely más környezetvédelmi intézkedésre. A megállapodások tartalmáról az egyes tagállamoknak kell megegyezésre jutniuk, és azt a Bizottság akkor értékeli, amikor a támogatási projekteket felé bejelentik. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a társaságok vagy társaságok szövetségei kötelezettségvállalásainak szigorú ellenőrzését. A tagállam és a társaságok között létrejött megállapodásokban meg kell határozni a vállalások nem teljesítése esetén alkalmazandó bűntető intézkedéseket.

Ezek a rendelkezések akkor is alkalmazandók, ha valamely tagállam a fenti megállapodások vagy kötelezettségvállalásokhoz hasonló hatású feltételek mellett eszközöl adócsökkentést;

b) e mentességek nem szükségképpen feltételezik az érintett tagállam és a kedvezményezett társaságok közötti megállapodások megkötését, ha a következő feltételek valamelyike teljesül:

— ha a csökkentés közösségi adóra vonatkozik, a társaságok által a csökkentés után ténylegesen kifizetett összegnek meg kell haladnia a közösségi minimumot, hogy a társaságok ösztönözve legyenek a környezetvédelem javítására;

— ha a csökkentés hazai, közösségi adó hiányában kivetett adóra vonatkozik, a csökkentésre jogosult társaságoknak mégis meg kell fizetniük a nemzeti adó jelentékeny hányadát.

2. Az 51.1. pontban foglalt rendelkezések alkalmazhatók meglévő adókra is, ha a következő két feltétel egyidejűleg teljesül:

a) az adónak a környezetvédelem szemszögéből értékelhetően kedvező hatása van;

b) az érintett társaságok által igénybe vett mentességekről az adó elfogadásakor született a határozat, vagy azokat a gazdasági feltételek jelentős megváltozása tette szükségessé, ami a társaságokat különösen kedvezőtlen versenyhelyzetbe hozta. Ez utóbbi esetben az adócsökkentés nem haladhatja meg a gazdasági feltételek megváltozásából adódó költségnövekedést; ha a költségek nem növekednek tovább, a csökkentés sem alkalmazható többé.

3. A tagállamok bátoríthatják az olyan hagyományos energiaforrásokból való villamos áram termelést is, mint például a gáz, amelynek lényegesen nagyobb az energiahatékonysága, mint a hagyományos termelési folyamatoknak. Ilyen esetekben, minthogy a környezetvédelemben az ilyen technikáknak igen fontos szerepük van, és feltéve, hogy a felhasznált elsődleges energiaforrás környezetvédelmi szempontból a káros hatásokat lényegesen csökkenti, a Bizottság álláspontja szerint öt évig tartó teljes, nem degresszív mentesség indokolható. Az 51.1. és 51.2. pontokba foglalt feltételek mellett 10 évre szóló mentesség is biztosítható.

52. Ha valamely meglévő adó jelentősen nő, és ha az érintett tagállam arra az álláspontra jut, hogy bizonyos társaságoknak mentességet kell adnia, az új adók tekintetében az 51.1. pontban foglalt feltételek itt is ugyanúgy alkalmazhatók.

53. Amikor a csökkentés közösségi szinten harmonizálatlan adóra vonatkozik, illetve amikor a hazai adó alacsonyabb a közösségi minimumnál, vagy azzal azonos mértékű, a Bizottság álláspontja szerint hosszú távú mentesség nem indokolt. Ebben az esetben bármely megadott mentességnek meg kell felelnie a 45. és a 46. pontban rögzített feltételeknek, és minden esetben vonatkoznia kell rá egy, a közösségi minimumtól való eltérést kifejezetten engedélyező határozatnak.

A tagállamok adócsökkentésnél minden esetben nyújthatnak — összhangban a 45. és a 46. ponttal — működési támogatást.

E.3.3. ***A megújuló energiaforrások használatához nyújtott működési támogatásra alkalmazandó szabályok***

54. Ezen iránymutatás alapján a megújuló energia termelése tekintetében működési támogatás rendszerint engedélyezhető.

55. A Bizottság véleménye szerint az ilyen támogatás külön megfontolást érdemel, mert ezek az energiaforrások időnként nehézségekkel szembesülnek a hagyományos forrásokkal szemben folyó hatékony verseny tekintetében. Azt is szem előtt kell tartani, hogy a közösségi politika az ilyen energiaforrások fejlesztését szorgalmazza, mégpedig kifejezetten környezeti megfontolásokból kiindulva. Támogatásra különösen ott lehet szükség, ahol a rendelkezésre álló technikai folyamatok nem teszik lehetővé az energiatermelést a hagyományos forrásokéhoz mérhető fajlagos költségek mellett.

56. A működési támogatás indokolható lehet ezen a területen azért, hogy fedezze a megújuló energiaforrásból előállított energia költségének és piaci árának a különbségét. A támogatás formája változhat, attól függően, hogy milyen típusú energiáról van szó, illetve az illető tagállam milyen támogatási mechanizmust alakít ki. Ezen túlmenően, az egyes esetek elbírálása során, a Bizottság minden egyes energiaforma versenyhelyzetét tekintetbe veszi.

57. A tagállamok a következőképpen nyújthatnak támogatást megújuló energiaforrásokra:

E.3.3.1. *1. választási lehetőség*

58. A megújuló energia területén a fajlagos beruházási költségek rendkívül magasak, általában ezek teszik ki a társaságok költségeinek jelentős részét, és azok ennélfogva nem tudnak versenyképes árakat megszabni a piacokon, ahol energiát értékesítenek.

59. Hogy jobban tekintetbe vehessék a megújuló energiák piacra lépésének akadályát, a tagállamok adhatnak támogatást, kárpótlásként a megújuló energia termelési költségei és az érintett energiaforma piaci ára közötti különbségért. Bármely működési támogatás csak üzemi amortizációra adható. Az ebben az üzemben termelt további energia már semmilyen támogatásra nem jogosult. Ennek ellenére a támogatás fedezheti a tőke tisztességes megtérülését is, ha a tagállamok ki tudják mutatni, hogy ez bizonyos megújuló energiaforrások gyenge versenyképessége miatt nélkülözhetetlen.

A működési támogatás összegének kiszámításakor tekintetbe kell venni az érintett társaság új üzemére nyújtott esetleges beruházási támogatást is.

A támogatási rendszerek Bizottságnak történő bejelentésében a tagállamoknak pontosan le kell írniuk a támogatási mechanizmusokat és a támogatástartalom kiszámításának a módját. Ha a Bizottság jóváhagyja a támogatási rendszert, a tagállamnak ezeket a mechanizmusokat és számítási módszereket kell alkalmaznia, amikor a támogatást a társaságoknak odaítéli.

60. A legtöbb megújuló energiaforrástól eltérően a biomassza hasznosítása viszonylag kevesebb beruházási, de több működési költséggel jár. Következésképpen a Bizottság elfogadja a beruházási összegnél nagyobb működési támogatást, ha a tagállamok bizonyítani tudják, hogy a vállatoknak az összesített költségei az üzemi amortizáció után is magasabbak az energia piaci áránál.

E.3.3.2. *2. választási lehetőség*

61. A tagállamok nyújthatnak támogatást megújuló energiaforrásokra olyan piaci mechanizmusok által is, mint a zöld tanúsítványok és a pályázatok. Ezek a mechanizmusok lehetővé teszik a megújuló energia termelőinek, hogy közvetlen haszonra tegyenek szert az energiájuk iránti garantált keresletből, a hagyományos energia piaci áránál magasabb áron. E zöld tanúsítványok ára nincs előre megszabva, ez a kereslettől és a kínálattól függ.

62. Ezeket a rendszereket, ha állami támogatást képeznek, jóváhagyhatja a Bizottság, amennyiben a tagállamok bizonyítani tudják, hogy a támogatás alapvető szerepet játszik az érintett megújuló energiaforrás életképességének biztosításában, nem jelenti mindent számításba véve a megújuló energia túlzott mértékű támogatását és a megújuló energia termelőit sem tántorítja el versenyképességük növelésétől. E kritériumok teljesültének igazolását szem előtt tartva, a Bizottság e támogatási rendszereket tíz évre szándékozik jóváhagyni, mely időszak letelte után meg kell vizsgálni, hogy a támogató intézkedés folytatása továbbra is szükséges-e.

E.3.3.3. *3. választási lehetőség*

63. A tagállamok a megújuló energiát termelő új üzemeknek adhatnak az elkerült extern költségek alapján kiszámított működési támogatást. Ezek azok a környezeti költségek, amelyek a társadalmat terhelnék, ha ugyanazt az energiát hagyományos energiahordozókkal működő üzemben állítanák elő. Ezeket a költségeket egyfelől az előállított, de a megújuló energia termelői által nem fizetett ectern költségek, illetve másfelől pedig az előállított, de a meg nem újuló energia termelői által nem fizetett extern költségek különbsége alapján kell kiszámítani. E számítások elvégzéséhez a tagállamnak nemzetközileg elfogadott és a Bizottságnak bejelentett számítási módszert kell alkalmaznia. A számításnak egyebek közt megindokolt és számszerű összehasonlító költségelemzést is kell tartalmaznia, illetve a konkurens energiatermelők extern költségeinek elemzését, hogy bizonyítsa, a támogatás valóban a nem fedezett extern költségekért kárpótol.

Mindenesetre a megújuló energia termelőjének így nyújtott támogatás nem haladhatja meg a 0,05 eurót kilowattóránként.

Továbbá a termelőknek nyújtott támogatás összegének az 1. választási lehetőség alapján számított támogatáson túlmenő részét újra be kell ruházni megújuló energiaforrások hasznosításába. A Bizottság tekintettel lesz rá, ha ez utóbbi tevékenység is állami támogatásra jogosultnak minősül.

64. Ahhoz, hogy a 3. választási lehetőség összhangban álljon az általános versenyszabályokkal, a Bizottságnak biztosnak kell lennie abban, hogy a támogatás nem idéz elő a közös érdekkel ellentétes versenytorzulást. Más szóval biztosnak kell lennie abban, hogy a támogatás valóban növeli a megújuló energiaforrások használatát a hagyományos energiaforrások rovására, nem pedig egyszerűen újraosztja a piaci részesedéseket a megújuló energiaforrások között. Ezért a következő feltételeknek kell teljesülniük:

— az e választási lehetőség alapján nyújtott támogatásnak részét kell képeznie valamely, a megújuló energia szektorban tevékenykedő társaságokat egyenlő elbánásban részesítő programnak;

— a rendszernek biztosítania kell, hogy a támogatásnak az ugyanolyan megújuló energiát előállító társaságok közötti elosztásában ne legyen megkülönböztetés;

— a programot a Bizottságnak ötévenként felül kell vizsgálnia.

E.3.3.4. *4. választási lehetőség*

65. A tagállamok továbbra is nyújthatnak az ilyen támogatásokra vonatkozó általános, a 45. és 46. pontban foglalt szabályokkal összhangban működési támogatást.

E.3.4. *A kombinált elektromos energia- és hőtermelésnek nyújtott működési támogatásra alkalmazandó szabályok*

66. A Bizottság álláspontja szerint a kombinált hő- és áramtermelésnek nyújtott támogatás indokolható, feltéve, hogy a 31. pontban foglalt feltételek teljesülnek. Ilyen támogatás a lakosságnak áramot és hőt szolgáltató társaságoknak akkor adható, ha az ilyen villamos áram vagy hő termelésének a költségei a piaci árat meghaladják. Ilyen körülmények között működési támogatás az 58–60. pontokban foglalt szabályokkal összhangban adható. Az arról való döntésnek, hogy vajon a támogatás nélkülözhetetlen-e vagy sem, tekintetbe kell vennie az áram vagy hő termelésével és értékesítésével kapcsolatos költségeket és bevételeket.

67. Működési támogatás ugyanolyan feltételek mellett adható, mint a kapcsolt hő- és áramtermelés ipari felhasználására, ha kimutatható, hogy az e technikával előállított egységnyi energia termelési költsége nagyobb az egységnyi hagyományos energia piaci áránál. A termelési költség magában foglalhatja az üzem rendes tőkemegtérülését, de a hőtermelés kapcsán szerzett nyereségeket le kell vonni a termelési költségből.

F. AZ ÜVEGHÁZHATÁST OKOZÓ GÁZOK KIBOCSÁTÁSÁNAK CSÖKKENTÉSÉRE KIDOLGOZOTT POLITIKÁK, INTÉZKEDÉSEK ÉS ESZKÖZÖK

68. A mind a tagállamok, mind a Közösség által aláírt kiotói jegyzőkönyv, előírja, hogy a felek vállalják, a 2008–2012 közötti időszakban az üvegházhatást kiváltó gázok kibocsátásának korlátozását vagy csökkentését. A Közösség egészére vonatkozó célkitűzés, hogy az üvegházhatást kiváltó gázok kibocsátása az 1990-es szint 8%-ával csökkenjen.

69. A tagállamoknak és a Közösségnek, mint a jegyzőkönyv aláíró feleinek az üvegházhatást kiváltó gázok csökkentését közös és összehangolt politikákkal és intézkedésekkel[42] kell elérniük, beleértve a gazdasági eszközöket, illetve a maga a kiotói jegyzőkönyv által létrehozott eszközökkel, nevezetesen a kibocsátások nemzetközi kereskedelmével, közös megvalósítással és tiszta fejlesztési mechanizmussal.

70. Az e területre vonatkozó közösségi rendelkezések hányában, de a Közösségnek az ilyen rendelkezésekre vonatkozó javaslattételben való kezdeményezési jogának a sérelme nélkül, minden egyes tagállamnak feladata, hogy kidolgozza azon politikákat, intézkedéseket és eszközöket, amelyek elfogadásával a kiotói jegyzőkönyvben foglalt céloknak meg kíván felelni.

71. A Bizottság arra az álláspontra jutott, hogy a jegyzőkönyvben foglalt célkitűzések megvalósítása végett a tagállamok által foganatosítandó egyes intézkedések állami támogatásnak minősülhetnek, de egyelőre túlságosan korai volna lefektetni az ilyen támogatások jóváhagyásának feltételeit.

G. A BIZOTTSÁG ÁLTAL VIZSGÁLT ÖSSZES PROJEKT MENTESSÉGÉNEK ALAPJA

[42] A közös és összehangolt politikák és intézkedések részleteihez lásd különösen a „A kiotói jegyzőkönyv végrehajtásának előkészítése”-t (COM(1999) 230, 1999.05.19.)

72. Ezen iránymutatás korlátozásaival és feltételei mellett a Bizottság környezetvédelmi támogatás t az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdése c) pontjával összhangban hagyhat jóvá olyan „támogatásra, amely lehetővé teszi bizonyos gazdasági tevékenységek vagy bizonyos gazdasági területek fejlődésének elősegítését, ha az ilyen támogatásnak nincsenek a közös érdekkel ellentétes, a kereskedelem feltételeire nézve káros következményei”.

73. A közös, európai érdeknek megfelelő, környezeti szempontból elsőbbséget élvező és gyakran az érintett tagállam(ok) határain túl is kedvező hatásokat kiváltó, fontos projektek végrehajtását elősegítő támogatások az EK-Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése b) pontjában foglalt mentesség alapján jóváhagyhatók. Mindazonáltal, a támogatásnak nélkülözhetetlennek kell lennie a projekt folytatásához, illetve a projektnek jól meghatározottnak, körülhatároltnak és minőségileg jelentősnek kell lennie, továbbá példaadó és világosan azonosítható módon kell hozzájárulnia a közös európai érdekhez. E mentesség alkalmazásakor a Bizottság a 87. cikk (3) bekezdése c) pontjában meghatározott támogatási korlátozásoknál nagyobb arányú támogatásokat is jóváhagyhat.

H. KÜLÖNBÖZŐ FORRÁSOKBÓL NYÚJTOTT, HALMOZOTT TÁMOGATÁSOK

74. A támogatásoknak az ebben az iránymutatásban meghatározott felső határértékei érvényesíthetők, akár részlegesen vagy teljesen állami forrásból, akár közösségi forrásból finanszírozzák a támogatást. Az ebben az iránymutatásban jóváhagyott támogatások nem kombinálhatók a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás valamely más formáival vagy más közösségi finanszírozási formákkal, ha az ilyen halmozódás az ezen iránymutatásban meghatározottnál magasabb támogatásintenzitással jár.

Különböző célokat szolgáló és ugyanazokat a elszámolható költségeket magában foglaló támogatás esetében a legkedvezőbb támogatási felső határértéket kell alkalmazni.

I. „MEGFELELŐ INTÉZKEDÉSEK” AZ EK-SZERZŐDÉS 88. CIKKÉNEK (1) BEKEZDÉSE ÉRTELMÉBEN

75. A Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése szerint eljárva, a Bizottság a következő megfelelő intézkedéseket javasolja a tagállamoknak meglévő támogatási rendszereikhez.

76. A jóváhagyott rendszerek keretében nyújtott jelentősebb támogatási összegek felmérése érdekében, és hogy a Bizottság el tudja dönteni, hogy az ilyen támogatás összeegyeztethető-e az egységes piaccal, a Szerződés 88. cikkének (1) bekezdésének megfelelő intézkedésként javasolja, hogy a tagállamok előzetesen értesítsék a Bizottságot valamely jóváhagyott rendszer keretében nyújtandó beruházási támogatás egyedi esetéről, ha a elszámolható költségek meghaladják a 25 millió eurót, és ha a támogatás meghaladja az 5 millió eurós bruttó támogatástartalmat. A bejelentést formanyomtatványon kell megadni, melynek mintáját a melléklet tartalmazza.

77. A Bizottság ugyancsak, mint a Szerződés 88. cikkének (1) bekezdése szerinti alkalmas intézkedést javasolja, hogy a tagállamok 2002. január 1-jéig hangolják össze környezetvédelmi támogatási rendszereiket ezzel az iránymutatással.

78. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy az átvételtől számított egy hónapon belül erősítsék meg, hogy egyetértenek a 75–77. pontokban javasolt intézkedésekkel. A válasz hiányát a Bizottság az érintett tagállam egyet nem értésének tekinti.

79. A Bizottság felhívja a figyelmet, hogy a 69/2001/EK rendelet[43] szerinti *de minimis* támogatás kivételével ez az iránymutatás nem érinti a tagállamokra a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében háruló azon kötelességet, hogy minden támogatási rendszerről, e rendszerek változásairól és az e rendszerek keretein kívül nyújtott egyedi támogatásokról tájékoztatást adjanak.

80. A Bizottság arra törekszik, hogy minden jövőbeli program jóváhagyása összhangban legyen ezzel az iránymutatással.

J. AZ IRÁNYMUTATÁS ALKALMAZÁSA

81. Ezt az iránymutatást *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetésétől kezdve kell alkalmazni. 2007. december 31. után viszont nem alkalmazható. A tagállamokkal való konzultáció után a Bizottság módosíthatja az iránymutatást e dátum előtt fontos versenypolitikai vagy környezetpolitikai megfontolások alapján, illetve egyéb közösségi politikák vagy nemzetközi kötelezettségek tekintetbe vétele végett.

82. A Bizottság ezt az iránymutatást alkalmazza minden olyan támogatás tekintetében, amelyről bejelentést kap, és amelyről döntenie kell az iránymutatásnak *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetése után, még akkor is, ha valamely projektről korábban kapott értesítést.

Az olyan támogatás esetében, amelyről értesítést nem kap, a Bizottság a következőket alkalmazza:

a) ezt az iránymutatást, ha a támogatás nyújtására *Az Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetése után került sor;

b) minden más esetben a támogatás nyújtásakor éppen hatályos iránymutatást.

K. A KÖRNYEZETPOLITIKA BEILLESZTÉSE AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRÓL SZÓLÓ EGYÉB IRÁNYMUTATÁSOKBA

83. A Szerződés 6. cikke kimondja:

„A környezetvédelmi követelményeket — különösen a fenntartható fejlődés előmozdítására tekintettel — be kell illeszteni a 3. cikkben említett közösségi politikák és tevékenységek meghatározásába és végrehajtásába.”

Amikor a Bizottság az állami támogatásról szóló más közösségi iránymutatásokat vagy keretszabályokat fogad el vagy módosít, meg fogja fontolni, hogy ezeket a követelményeket hogyan lehet a legjobban számításba venni. Azt is megvizsgálja majd, hogy nem célszerű-e felkérni a tagállamokat, hogy környezeti hatástanulmányt is nyújtsanak be, amikor valamely jelentősebb támogatási projektről adnak tájékoztatást, akármely szektort érint is a projekt.

---

[43] HL L 10. szám, 2001.01.13., 30. o.

MELLÉKLET

A SZERZŐDÉS 88. CIKKÉNEK (3) BEKEZDÉSE ÉRTELMÉBEN VETT ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRÓL SZÓLÓ ÉRTESÍTÉS MELLETT RENDSZERINT BENYÚJTANDÓ KIEGÉSZÍTŐ INFORMÁCIÓK

(Programok, jóváhagyott programok keretében nyújtott támogatások és egyedi támogatási intézkedések)

A Bizottság 1995. augusztus 2-i, a tagállamoknak címzett, az értesítésekről és szabványosított éves jelentésekről szóló leveléhez csatolt II. mellékletének A. szakaszában szereplő kérdőívhez csatolni kell a következőket:

1. Célkitűzések.

   Az intézkedés célkitűzéseinek és az általa elősegítendő környezetvédelem típusának a részletes leírása.

2. Az intézkedés leírása.

   Az intézkedés és a kedvezményezettek részletes leírása.

   A beruházások összes költségeinek és elismerhető költségeinek a részletes leírása.

   Ha az intézkedést már korábban alkalmazták, milyen környezeti eredményeket értek vele el?

   Ha az intézkedés új, milyen környezeti eredményeket remélnek alkalmazásától, és ezt milyen időszakon keresztül?

   Ha a támogatást szabványok túlteljesítése végett nyújtják, melyek az alkalmazandó szabványok, és az intézkedés miként éri el a környezetvédelem magasabb szintjét?

   Ha a támogatást kötelező szabványok hiánya esetén nyújtják, kérjük adja meg módjának részletes leírását.

Közösségi iránymutatás a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról
(A tagállamok megfelelő intézkedési javaslatokat is magában foglaló értesítése)
(1999/C 288/02)

(EGT vonatkozású szöveg)

1. BEVEZETÉS

(1) A Bizottság 1994-ben fogadta el első iránymutatását a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról[44]. Az iránymutatás hatályát 1999. december 31-ig meghosszabbították[45]. 1997-ben a Bizottság a mezőgazdaságra vonatkozó speciális szabályokkal egészítette ki az iránymutatást[46].

(2) Iránymutatásának ezzel — az előző változatokra épülő — szövegváltozatával a Bizottság célja az, hogy számos tényező által ösztönzött változtatásokat hajtson végre és tisztázza álláspontját. Először is, a belső piac megvalósítása megköveteli az állami támogatások szigorúbb figyelemmel kísérését. Az Európai Unió feldolgozóipari és egyes egyéb ágazataiban nyújtott állami támogatásokkal kapcsolatos hatodik és hetedik vizsgálat[47] növekedést mutat, elsősorban a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott ad hoc támogatások volumenében, az új német tartományokban (*Länder*) a *Treuhandanstalt* vagy a *Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben* által nyújtott támogatások figyelembe vétele nélkül is. Az egységes valuta bevezetése felgyorsítja a Közösségen belüli kereskedelem növekedési trendjét, ami még érezhetőbbé teszi majd a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásoknak a Közösségen belüli versenyre gyakorolt hatását. Továbbá az egységes piacra vonatkozó cselekvési tervében[48] a Közösség elkötelezte magát a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokra vonatkozó szabályok további szigorítása mellett, figyelembe véve ugyanakkor a megfelelő mértékű támogatások szerepét a szerkezetátalakítás társadalmi hatásainak tompításában. A Bizottság ezért úgy határozott, hogy tisztázza a megmentési és szerkezetátalakítási támogatásokra vonatkozó szabályokat, és szigorúbb keretekbe foglalja az ilyen támogatások vizsgálatának alapjául szolgáló iránymutatást.

(3) A nehéz helyzetben lévő vállalkozások csődtől való megmentésére és szerkezetátalakításának támogatására nyújtott állami támogatások csak bizonyos feltételek mellett tekinthetők jogszerűnek. Indokolhatják például szociális vagy regionális politikai szempontok, a kis- és középvállalkozások jótékony gazdasági szerepe figyelembevételének szükségessége, vagy — kivételes esetben — a versenyző piaci struktúra fenntartásának szükségessége olyan helyzetben, amikor egyes vállalkozások eltűnése monopólium, illetve kifejezetten oligopolisztikus helyzet kialakulásához vezethet.

---

44 HL C 368. szám, 1994.12.23., 12.o

45 HL C 67. szám, 1999.3.10., 11.o.

46 HL C 283. szám, 1997.9.19., 2.o., lásd az 5. fejezet címsorára vonatkozó lábjegyzetet is.

47 COM(1998) 417. végleges; COM(1999) 148. végleges.

48 CSE(97) 1. végleges.

2. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK, VALAMINT AZ IRÁNYMUTATÁS HATÁLYA ÉS UTALÁSAI AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOKRA VONATKOZÓ EGYÉB ELŐÍRÁSOKRA

2.1. A „NEHÉZ HELYZETBEN LÉVŐ VÁLLALKOZÁS" FOGALMA

(4) A Közösség nem határozta meg a „nehéz helyzetben lévő vállalkozás" fogalmát. Az iránymutatás alkalmazásában ugyanakkor a Bizottság akkor tekint egy vállalkozást nehéz helyzetben lévőnek, ha az képtelen — akár saját erejéből, akár pedig a tulajdonosai/részvényesei vagy a hitelezői által biztosított források révén — arra, hogy megállítsa a veszteségek halmozódását, amely a hatóságok külső beavatkozása nélkül szinte teljes bizonyossággal azt eredményezné, hogy rövid- vagy középtávon feladja üzleti tevékenységét.

(5) Ennek az iránymutatásnak az alkalmazásában valamely vállalkozás, függetlenül méretétől, illetve a körülményektől, akkor tekinthető nehéz helyzetben lévőnek, ha:

a) korlátolt felelősségi alapon működő társaság[49] esetén törzstőkéjének több mint a felét elvesztette [50], és annak több mint egynegyede az előző 12 hónap során vesztette el; vagy

b) korlátlan felelősségű társaság[51] esetén a társaság könyveiben kimutatott tőkének több mint a fele nincs meg, és annak több mint egynegyedét az előző 12 hónap során vesztette el; vagy

c) a hazai jog szerint az adott vállalkozás — függetlenül a vállalkozási formától — megfelel a kollektív fizetésképtelenségi eljárás kritériumainak.

(6) Egy vállalkozás nehéz helyzetének szokásos jelei a növekvő veszteségek, a csökkenő forgótőke, a felhalmozódó leltári készletek, a fölös kapacitás, a csökkenő cash-flow, a növekvő adósságok, az emelkedő kamatköltségek és a zuhanó vagy nullára leírt nettó eszközérték. Súlyos helyzetben nem kizárt, hogy a vállalkozás már fizetésképtelenné vált, vagy a hazai jog alapján kollektív fizetésképtelenségi eljárást indítottak ellene. Az utóbbi esetben ez az iránymutatás az ilyen eljárással összefüggésben nyújtott valamennyi olyan támogatásra vonatkozik, amelynek eredményeként a vállalkozás folytatni tudja üzleti tevékenységét. Egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás mindenesetre csak akkor jogosult támogatásra, ha igazolni lehet, hogy képtelen saját erejéből, illetve a tulajdonosai/részvényesei vagy a hitelezők által biztosított források bevonásával talpra állni.

(7) Ennek az iránymutatásnak az alkalmazásában az újonnan alapított vállalkozások[52] nem jogosultak megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatásra még akkor sem, ha induló pénzügyi helyzetük bizonytalan. Ez akkor fordul elő például, ha új vállalkozás keletkezik egy korábbi vállalkozás felszámolásából, vagy veszi át ilyen vállalkozás teljes eszközállományát[53].

---

[49] Ez különösen a 90/605/EGK irányelvvel (HL L 317. szám, 1990.11.16., 60.o.) módosított 78/660/EGK tanácsi irányelv (HL L 222. szám, 1978.8.14., 11.o.) 1. cikke (1) bekezdésének első albekezdésében említett társasági formákra vonatkozik.

[50] A Tanács 77/91/EGK irányelvében (HL L 26. szám, 1977.1.30., 1.o.) foglalt rendelkezésekhez hasonlóan.

[51] Ez különösen a 90/605/EGK irányelv 1. cikkében említett társasági formákra vonatkozik.

[52] Ha egy vállalkozás leányvállalatot hoz létre egyszerűen azért, hogy átvigye abba eszközeit és esetleg a forrásait is, az nem minősül új vállalkozás alapításának.

[53] Ez alól a szabály alól az egyetlen kivételt az új német tartományokban a *Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben* által a privatizációs feladatával összefüggésben kezelt, és 1999. december 31-ig felszámolás vagy eszközátvétel útján keletkező vállalkozásokat érintő egyéb hasonló esetek

(8) Egy nagyobb csoporthoz tartozó társaság rendszerint nem jogosult megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatásra, kivéve, ha a társaság igazoltan saját működése, és nem a csoporton belüli önkényes költségfelosztás eredményeként jutott bajba, és a nehézségek túl súlyosak ahhoz, hogy megoldhatóak legyenek a csoport által.

2.2. A MEGMENTÉSI ÉS A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁSOK MEGHATÁROZÁSA

(9) A megmentési és a szerkezetátalakítási támogatásokra ugyanazok az iránymutatások vonatkoznak, mivel a hatóságoknak mindkét esetben nehéz helyzetben lévő vállalkozással van dolguk, és a megmentés, illetve a szerkezetátalakítás gyakran ugyanannak a folyamatnak két különböző fázisát jelentik, még ha más-más eljárásokat foglalnak is magukban.

(10) A megmentési támogatás jellegénél fogva átmenti támogatást jelent. Célja az, hogy segítsen felszínen tartani egy nehéz helyzetben lévő vállalkozást annyi ideig, amíg kidolgoznak egy szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet, és/vagy amíg a Bizottság meghozza határozatát a tervvel kapcsolatban.

(11) A szerkezetátalakítás ugyanakkor egy koherens és távlati tervre épül, amely helyreállítja a vállalkozás hosszú távú életképességét. A szerkezetátalakítás rendszerint az alábbi elemek közül egyet vagy többet foglal magában: a vállalkozás tevékenységének hatékonyabb alapokon történő átszervezése és ésszerűsítése, amelybe jellemző módon beletartozik a veszteséges tevékenységektől való visszavonulás, azoknak a tevékenységeknek az átszervezése, amelyek ismét versenyképessé tehetők és — lehetőség szerint — új és életképes tevékenységek irányában végrehajtott diverzifikáció. A fizikai szerkezetátalakítást rendszerint pénzügyi szerkezetátalakításnak (tőkejuttatás, adósságcsökkentés) kell kísérnie. Az iránymutatás keretében folyó szerkezetátalakítási műveletek ugyanakkor nem korlátozódhatnak a múltbeli veszteségek kiegyenlítésére irányuló pénzügyi támogatásra a veszteséget okozó problémák megoldása nélkül.

2.3. HATÁLY

(12) Ez az iránymutatás ágazattól függetlenül valamennyi vállalkozásra egyaránt vonatkozik (az ESZAK-Szerződés hatálya alá tartozó ágazatok kivételével), az érintett ágazat nehéz helyzetben lévő vállalkozásaira vonatkozó különös szabályok[54] sérelme nélkül. A mezőgazdaságra 1997-ben elfogadott különös szabályokat az 5. fejezet tartalmazza.

2.4. AZ EK-SZERZŐDÉS 87. CIKKE (1) BEKEZDÉSÉNEK ALKALMAZHATÓSÁGA

(13) A nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentésére vagy szerkezetátalakítására nyújtott állami támogatások, jellegükből adódóan gyakran torzítóan hatnak a

jelentik.

[54] Ilyen jellegű különös szabályok vonatkoznak a hajóépítésre (1540/98/EK rendelet, HL L 202. szám, 1998.7.18., 1.o.), a gépjárműiparra (HL C 279. szám, 1997.9.15., 1.o.) és a légi közlekedési ágazatra (HL C 350. szám, 1994.12.10., 5.o.).

versenyre. Amennyiben érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, az EK-Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének a hatálya alá tartozik.

(14) A szerkezetátalakítási támogatás számos különböző formát ölthet, mint például tőkejuttatás, adósság-elengedés, kölcsön, mentesség adó vagy társadalombiztosítási járulék fizetése alól, illetve hitelgarancia. Megmentés esetén azonban, hacsak az állami támogatásokról szóló egyéb közösségi jogi aktus kifejezetten másként nem rendelkezik, a segítségnyújtás kölcsön folyósítására, illetve hitelgarancia vállalására korlátozódhat (lásd a (23)–(27) pontot).

(15) A támogatás forrása elhelyezkedhet a közigazgatás bármely szintjén[55], azaz központi, regionális vagy helyi szinten, vagy származhat a tagállamok és a közvállalkozások közötti pénzügyi kapcsolatok átláthatóságáról szóló, 1980. június 25-i 80/723/EK bizottsági irányelv[56] 2. cikkében meghatározott „közvállalkozástól". Így például a megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatás származhat állami holdingtársaságoktól vagy közfinanszírozású befektetési társaságoktól[57] is.

(16) Annak megállapítására, hogy a hatóságok által a saját tulajdonukban lévő vállalkozásoknak adott újabb tőkejuttatás mikor hordoz magában támogatási elemeket, a „piacgazdasági magánbefektető" elvét[58] kell követni. Ez kimondja, hogy ha az adott körülmények között egy piacgazdaságban működő racionális magánbefektető is rendelkezésre bocsátotta volna a pénzügyi forrást, a vállalkozásnak nyújtott pénzeszköz, illetve kezességvállalás nem tekintendő támogatást tartalmazónak.

(17) Amennyiben az állam olyan vállalkozásnak biztosít pénzeszközt, illetve kezességvállalást, amely pénzügyi nehézségekkel küszködik, valószínűsíteni kell, hogy a pénzügyi ügylet állami támogatást hordoz magában. Tehát az ilyen pénzügyi tranzakciókról előzetesen tájékoztatni kell a Bizottságot, megfelelő esetben az általános támogatási programról szóló bejelentés keretében, a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének[59] megfelelően. A támogatás még inkább vélelmezhető azokban az esetekben, amikor szerte a Közösségben vagy az EGT-ben strukturális termelési többletkapacitás uralkodik azon a piacon, ahol a kedvezményezett vállalkozás tevékenykedik, illetve amikor az iparág egésze nehézségekkel küszködik.

(18) A megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatás elbírálását nem befolyásolhatják a támogatott vállalkozás tulajdonosi szerkezetét érintő változások.

2.5. A KÖZÖS PIACCAL VALÓ ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉG

(19) A Szerződés 87. cikke (2) és (3) bekezdései lehetőséget adnak arra, hogy a 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó támogatások a közös piaccal összeegyeztethetőnek minősüljenek. Eltekintve azoktól a támogatásoktól, amelyek célja a nemzeti természeti csapások vagy rendkívüli események által okozott károk helyreállítása (87. cikk (2) bekezdés b) pont), amelyekre nem vonatkozik ez az iránymutatás, az egyedüli elv,

---

55 Ideértve a közösségi pénzalapokból társfinanszírozott támogatásokat is.

56 A 93/84/EGK irányelvvel (HL L 254. szám, 1993.10.12., 16.o.) módosított irányelv (HL L 195. szám, 1980.7.29., 35.o.).

57 Lásd a Bíróságnak a Steinike és Weinlig kontra Németország 78/76 sz. ügyben 1977. március 22-én hozott ítéletét (EBHT 1977. 595.o.); Crédit Lyonnais/Usinor-Sacilor, a Bizottság IP(91) 1045 számú sajtóközleménye.

58 Lásd a feldolgozóiparban működő közvállalkozásokról szóló közleményt (HL C 307. szám, 1993.11.13., 3.o.).

59 Lásd különösen a feldolgozóiparban működő közvállalkozásokról szóló közlemény 27. pontját.

amelynek alapján a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentésére vagy szerkezetátalakítására nyújtott támogatások összeegyeztethetőnek tekinthetők, a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja. E rendelkezés alapján a Bizottság jogosult engedélyezni az „egyes gazdasági tevékenységek (…) fejlődését előmozdító támogatást, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekkel ellentétes mértékben."

(20) A Bizottság úgy véli, hogy az iránymutatásban foglalt feltételek betartása esetén a megmentésre és szerkezetátalakításra nyújtott támogatások hozzájárulhatnak a gazdasági tevékenységek fejlődéséhez anélkül, hogy hátrányosan befolyásolnák a kereskedelmet a Közösség érdekeivel ellentétes mértékben. Ha a megmentésre vagy szerkezetátalakításra kijelölt vállalkozások támogatott területeken helyezkednek el, a Bizottság az (53) és az (54) pontban foglalt rendelkezéseknek megfelelően figyelembe veszi a 87. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontjában említett regionális szempontokat is.

2.6. A KÖZÖSSÉGI JOG EGYÉB RENDELKEZÉSEI

(21) Hangsúlyozni kell, hogy a Bizottság nem engedélyezheti megmentési, illetve szerkezetátalakítási támogatás nyújtását nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak olyan esetben, ha a támogatás feltételei sértik a Szerződés rendelkezéseit, a 87. és a 88. cikk kivételével, vagy a másodlagos jogot.

3. AZ EGYEDI BEJELENTÉS ÚTJÁN A BIZOTTSÁG TUDOMÁSÁRA HOZOTT MEGMENTÉSI ÉS/VAGY SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁSOK ENGEDÉLYEZÉSÉNEK ÁLTALÁNOS FELTÉTELEI

(22) Ez a fejezet kizárólag azokkal a támogatásokkal foglalkozik, amelyeket egyedileg jelentenek be a Bizottságnak. Bizonyos körülmények között a Bizottság engedélyezhet megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatási programokat is a 4. fejezetben foglalt feltételek szerint.

3.1. MEGMENTÉSI TÁMOGATÁS

(23) A Bizottság általi jóváhagyásához a (12) pontban meghatározott megmentési támogatásnak meg kell felelnie a következő feltételeknek:

a) hitelgarancia, illetve kölcsön formájában nyújtott likviditási támogatásból kell állnia[60]. A kölcsön kamatlábának mindkét esetben legalábbis összehasonlíthatónak kell lennie a jól működő vállalkozásoknak nyújtott kölcsönöknél szokásos kamatlábbal, és különösen a Bizottság által elfogadott referencia-kamatlábakkal;

[60] Kivételt képezhet a bankszektorban azzal a céllal nyújtott megmentési támogatás, hogy az adott hitelintézet ideiglenesen folytathassa banki tevékenységét a hatályos prudenciális jogszabályoknak megfelelően (a Tanács 1989. december 18-i 89/647/EGK irányelve a hitelintézetek szolvenciamutatójáról, HL L 386. szám, 1989.12.30., 14.o.). A b) ponttól eltérő formában, például tőkejuttatás vagy alárendelt kölcsön formájában nyújtott valamennyi támogatást figyelembe vesznek a szerkezetátalakítási terv keretében végrehajtott kompenzációs intézkedéseknek a (35)–(39) pontnak megfelelő vizsgálata során.

b) olyan kölcsönökhöz kell kapcsolódnia, amelyeket az utolsó részlet folyósításától számított legfeljebb tizenkét hónapon belül vissza kell fizetni[61];

c) súlyos szociális problémáknak kell indokolniuk, és nem megengedhető, hogy nemkívánatos hatásai jogtalanul begyűrűzzenek a többi tagállamba;

d) a bejelentéskor az érintett tagállamnak köteleznie kell magát arra, hogy a megmentési támogatás engedélyezését követő hat hónapon belül a Bizottság elé terjeszt egy szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet, illetve annak bizonyítékát, hogy a kölcsönt teljes egészében visszafizették és/vagy a kezességvállalás megszűnt;

e) olyan összegre kell korlátozódnia, amely feltétlenül szükséges a vállalkozás üzleti tevékenységének fenntartásához abban az időszakban, amelyre a támogatást engedélyezik (például a bérköltségek vagy folyó beszerzések fedezésére).

(24) A megmentési támogatást kezdetben legfeljebb hat hónapra vagy — ha az érintett tagállam ez alatt az időszak alatt szerkezetátalakítási tervet terjesztett elő — annyi időre engedélyezik, amíg a Bizottság meghozza határozatát a tervvel kapcsolatban. Kellően indokolt rendkívüli esetekben, az érintett tagállam kérelmére a Bizottság meghosszabbíthatja a kezdeti hathónapos időtartamot.

(25) A megmentési támogatás egyszeri művelet, amelynek célja, hogy meghatározott ideig — amíg a jövőjét fel nem mérik —, működésben tartson egy vállalkozást. Nem megengedhető ugyanakkor az olyan ismételt megmentési támogatás, amelynek célja csupán a status quo fenntartása, az elkerülhetetlen következményeket elodázva, a járulékos gazdasági és szociális problémákat pedig más, hatékonyabban működő termelőkre vagy egyéb tagállamokra hárítva.

(26) Ha egy tagállam a hathónapos határidő lejárta előtt nem adja át a (23) d) pontban meghatározott információt, és nem terjeszt elő kellően indokolt kérelmet a határidő meghosszabbítására, a Bizottság kezdeményezi a 88. cikk (2) bekezdésében foglalt eljárás megindítását.

(27) A megmentési támogatás jóváhagyása nem jelenti feltétlenül azt, hogy utóbb jóváhagyásra kerül egy szerkezetátalakítási terv szerinti támogatás is; az ilyen támogatásokat önmagukban, saját jellemzőik alapján kell elbírálni.

3.2. SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁS

3.2.1. Alapelv

(28) A szerkezetátalakítási támogatás számos versennyel kapcsolatos megfontolást vet fel, mivel a strukturális alkalmazkodás terhének, és az azt kísérő szociális és gazdasági problémáknak egy részét igazságtalan módon más tagállamokra, illetve olyan termelőkre hárítja, akik támogatás nélkül működnek. Általános elvként tehát szerkezetátalakítási támogatás nyújtása csak olyan körülmények között engedhető meg, ha az bizonyíthatóan nem ellentétes a közösségi érdekkel. Ez csak a szigorú követelmények betartásával, illetve akkor lehetséges, ha a versenytorzulást biztosan ellensúlyozzák a vállalkozás életben maradásából fakadó előnyök (különösen, ha a vállalkozás tevékenységének beszüntetésével járó létszámcsökkentés nettó hatása, a beszállítókra gyakorolt hatásokkal együtt nyilvánvalóan súlyosbítaná a helyi,

[61] A megmentési támogatáshoz kapcsolódó kölcsön visszafizetésének fedezetéül szolgálhat esetleg a Bizottság által utóbb jóváhagyott szerkezetátalakítási támogatás is.

regionális vagy országos méretű foglalkoztatási problémákat, vagy rendkívüli esetben, ha a vállalkozás eltűnése monopólium, illetve kifejezetten oligopolisztikus helyzet kialakulásához vezetne), és — szükség esetén — megfelelő kompenzációs intézkedéseket hoznak a versenytársak javára.

3.2.2. A támogatás engedélyezésének feltételei

(29) A támogatott területekre, a kis- és középvállalkozásokra, illetve a mezőgazdasági ágazatra vonatkozó különös rendelkezésekre (lásd az (53), az (54) és az (55) pontot, valamint az 5. fejezetet) is figyelemmel, a Bizottság csak a következő feltételek esetén hagyja jóvá a támogatásnyújtást:

a) A vállalkozás támogathatósága

(30) A vállalkozásnak, az iránymutatás értelmezésében, nehéz helyzetben lévőnek kell minősülnie (lásd a (4)–(8) pontot).

b) Az életképesség helyreállítása

(31) A támogatásnyújtás feltétele a szerkezetátalakítási terv végrehajtása, amelyet valamennyi egyedi támogatás esetén jóvá kell hagyatni a Bizottsággal.

(32) A szerkezetátalakítási tervnek — amely időtartamának a lehető legrövidebbnek kell lennie — ésszerű időn belül helyre kell állítania a vállalkozás hosszú távú életképességét a jövőbeni működési körülményekre vonatkozó reális feltételezések alapján. A szerkezetátalakítási támogatást tehát megvalósítható szerkezetátalakítási tervvel kell összekapcsolni, amely iránt az érintett tagállam elkötelezi magát. A kellően részletes tervet, beleértve egy piacfelmérést[62] is, be kell nyújtani a Bizottságnak. Az életképesség javulásának elsősorban a szerkezetátalakítási tervben foglalt belső intézkedésekből kell fakadnia, és alapulhat olyan külső tényezőkön is, mint az ár- és a keresletbeli változások, amelyekre a vállalkozásnak nincs jelentős befolyása, amennyiben a piaccal kapcsolatos feltételezések általánosságban elfogadhatók. A szerkezetátalakításnak együtt kell járnia azoknak a tevékenységeknek a beszüntetésével, amelyek az átalakítást követően is strukturálisan veszteségesek maradnának.

(33) A szerkezetátalakítási tervnek ismertetnie kell mindazokat a körülményeket, amelyek nehéz helyzetbe hozták a vállalkozást, lehetővé téve annak elbírálását, hogy a javasolt intézkedések megfelelőek-e. A tervnek figyelembe kell vennie — többek között — az érintett termékpiacon uralkodó és a jövőben várható keresleti-kínálati viszonyokat, forgatókönyveket készítve a helyzet legkedvezőbb, illetve legkedvezőtlenebb alakulására, valamint egy köztes állapotra vonatkozó feltételezések alapján, feltüntetve a vállalkozás erős, illetve gyenge vonásait. A tervnek lehetővé kell tennie a vállalkozás számára, hogy olyan új struktúra felé haladjon, amely hosszú távú esélyt kínál az életképességre, és arra, hogy a vállalkozás a saját lábára álljon.

(34) A tervnek olyan fordulatot kell eredményeznie, amely lehetővé teszi a vállalkozás számára, hogy a szerkezetátalakítást követően fedezni tudja valamennyi költségét,

[62] Azoknak az információknak a felsorolását, amelyekre a Bizottságnak szüksége van a támogatás kellő ellenőrzéséhez, az I. melléklet tartalmazza.

beleértve az amortizációt és a pénzügyi terheket is. A várható tőkemegtérülésnek elégségesnek kell lennie ahhoz, hogy az átalakított vállalkozás saját erejéből is versenyképes legyen a piacon.

c) A túlzott versenytorzulás megakadályozása

(35) Intézkedéseket kell tenni a támogatás versenytársakra gyakorolt kedvezőtlen hatásainak a lehető legkisebbre csökkentése érdekében. Ellenkező esetben a támogatást a „közös érdekkel ellentétesnek", és ezért a közös piaccal összeegyeztethetetlennek kell tekinteni.

(36) Ez a feltétel rendszerint úgy valósul meg, hogy korlátozzák a vállalkozás piaci jelenlétét a szerkezetátalakítási időszak után. Amennyiben az érintett piac(ok) nagysága[63] elhanyagolható a Közösségen vagy az EGT-n belül, vagy a vállalkozás piaci részesedése jelentéktelen, úgy kell tekinteni, hogy nem áll fenn a túlzott versenytorzulás esete. Ez a feltétel tehát rendszerint nem vonatkozik kis- és középvállalkozásokra, hacsak az adott ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló szabályok másként nem rendelkeznek.

(37) A vállalkozás jelenlétének kötelező korlátozása vagy csökkentése az érintett piac(ok)on kompenzációs tényezőként szolgál a versenytársak javára. Az intézkedésnek arányosnak kell lennie a támogatás versenytorzító hatásával, és különösen az adott vállalkozás relatív piaci jelentőségével. A korlátozás, illetve a csökkentés mértékét a Bizottság határozza meg a szerkezetátalakítási tervhez csatolt piacfelmérés és — amennyiben kezdeményeztek hivatalos vizsgálati eljárást — az érdekelt felek által szolgáltatott információk alapján. A vállalkozás jelenlétének csökkentését a szerkezetátalakítási terv és az ahhoz kapcsolódó feltételek útján kell hatályba léptetni.

(38) A Bizottság fontolóra veheti a kompenzációs intézkedések enyhítését, amennyiben az adott vállalkozás szerepének csökkentése vagy korlátozása nyilvánvalóan rontaná a piac szerkezetét, például azáltal, hogy közvetett módon monopólium, illetve kifejezetten oligopolisztikus helyzet kialakulásához vezetne.

(39) A kompenzációs intézkedések különböző formákat ölthetnek annak megfelelően, hogy az adott vállalkozás olyan piacon működik-e, amelyre többletkapacitás jellemző. Annak felmérése során, hogy az adott piacon többletkapacitás uralkodik-e, a Bizottság figyelembe veheti a birtokában lévő, tárgyra vonatkozó összes adatot:

i. amennyiben a Közösség egészében vagy az EGT-ben strukturális termelési többletkapacitás uralkodik a kedvezményezett vállalkozás által kiszolgált piacon, a szerkezetátalakítási tervnek a kapott támogatás összegével és a támogatás piacra gyakorolt hatásával arányos mértékben hozzá kell járulnia a piaci feltételek

[63] A nagyberuházási programokhoz nyújtott regionális támogatásokról szóló, multiszektorális keretszabály (HL C 107. szám, 1998.4.7., 7.o.) 7.6. pontjában rögzített meghatározás szerint: „A piaci részesedés meghatározására szolgáló érintett termékpiac(ok) a beruházási program által előirányzott termékeket és, megfelelő esetben, annak a fogyasztó által (a termékek jellemzői, ára és rendeltetése alapján), illetve a termelő által (a termelőberendezések rugalmassága alapján) számba vehető helyettesítő termékeket foglalja magában. Az érintett földrajzi piac rendszerint az EGT vagy — másik lehetőségként — annak valamely jelentős része, amennyiben az adott területen fennálló versenyfeltételek kellően megkülönböztethetők az EGT egyéb területeitől. Megfelelő esetben az érintett piac(ok) globálisnak is tekinthető(k)." Egy lábjegyzet megállapítja, hogy amennyiben az adott beruházás közbenső javak előállítására vonatkozik, az érintett piac jelentheti a végtermék piacát, amennyiben az előállított termékmennyiség nagyobb részét nem a nyílt piacon értékesítik.

javításához a termelőkapacitás visszafordíthatatlan csökkentése révén. A kapacitáscsökkentés akkor minősül visszafordíthatatlannak, ha a megfelelő eszközöket tartósan alkalmatlanná teszik a korábbi teljesítmény elérésére, illetve tartósan átalakítják azokat valamely más célra. Ebben az esetben nem elégséges a termelőkapacitás eladása valamelyik versenytársnak, kivéve, ha a létesítményt olyan földrajzi piacon történő használatra értékesítik, ahol folyamatos működtetése várhatóan nem gyakorol jelentős hatást a Közösségen belüli versenyre. A kapacitáscsökkentési kötelezettségnek hozzá kell járulnia a kedvezményezett vállalkozás piaci jelenlétének csökkentéséhez;

ii. amennyiben a kedvezményezett vállalkozás által kiszolgált piacon nincs strukturális többletkapacitás a Közösség egészében vagy az EGT-ben, a Bizottság ebben az esetben is megvizsgálja, hogy szükség van-e kompenzációs intézkedésekre. Amennyiben az elrendelt kompenzációs intézkedések az érintett vállalkozás kapacitásának csökkentését is magukban hordozzák, a szükséges csökkentés meghatározott eszközök, illetve leányvállalatok átruházásával is elérhető. A Bizottságnak meg kell vizsgálnia az érintett tagállam által javasolt kompenzációs intézkedéseket, függetlenül azok formájától, és meg kell állapítania, hogy azok mértéke elégséges-e a támogatásnyújtás potenciális versenytorzító hatásainak enyhítésére. A szükséges kompenzációs intézkedések vizsgálata során a Bizottság felméri a piaci helyzetet, különös tekintettel annak növekedési ütemére és a kereslet kielégítésének mértékére.

d) A minimális szintre korlátozott támogatás

(40) A támogatás összegét és intenzitását szigorúan a vállalkozás, a részvényesek vagy a vállalkozást magában foglaló csoport meglévő pénzügyi erőforrásainak ismeretében a szerkezetátalakítás lehetővé tételéhez feltétlenül szükséges minimumra kell korlátozni. A támogatás kedvezményezettjeinek a szerkezetátalakítási tervhez jelentős mértékben hozzá kell járulniuk saját forrásaikból, ideértve olyan eszközeik eladását, amelyek nem nélkülözhetetlenek a vállalkozás túléléséhez, valamint külső finanszírozásból piaci feltételek mellett. A torzító hatás korlátozása érdekében a támogatás összegét vagy a támogatásnyújtás formáját úgy kell meghatározni, hogy a vállalkozás ne juthasson olyan forrástöbblethez, amelyet a szerkezetátalakítási folyamathoz nem kapcsolódó agresszív, piactorzító hatású tevékenységre használhat fel. A Bizottság ennek megfelelően vizsgálja felül a vállalkozás szerkezetátalakítás utáni forrásainak szintjét, beleértve az adósságok esetleges halasztását vagy csökkentését követő helyzetet is, különös tekintettel üzleti tevékenységének folytatására az adott ország joga alapján a vállalkozás ellen indított kollektív fizetésképtelenségi eljárást[64] követően. A támogatás részben sem fordítható olyan új beruházás finanszírozására, amely nem elengedhetetlen a vállalkozás életképességének helyreállításához.

(41) Minden esetben bizonyítani kell a Bizottság előtt, hogy a támogatást kizárólag a vállalkozás életképességének helyreállítására fordítják, anélkül hogy a szerkezetátalakítási terv megvalósítása során lehetővé tennék a kedvezményezett termelőkapacitásának növelését, kivéve amennyiben ez az életképesség helyreállításához elengedhetetlen a verseny túlzott torzítása nélkül.

[64] Lásd a 6. pont harmadik bekezdését.

e) A támogatás engedélyezésének különleges feltételei

(42) A (35)–(39) pontban ismertetett kompenzációs intézkedéseken túlmenően, amennyiben az érintett tagállam nem fogadott el ilyen rendelkezéseket, a Bizottság olyan feltételeket vagy kötelezettségeket szabhat, amelyet szükségesnek ítél ahhoz, hogy a támogatás ne torzíthassa a versenyt a közös érdekkel ellentétes mértékben. Így például előírhatja, hogy az érintett tagállam:

i. maga tegyen meg bizonyos intézkedéseket (pl. megnyisson egyes piacokat a Közösség más gazdasági szereplői előtt);

ii. meghatározott kötelezettségeket rójon a kedvezményezett vállalkozásra (pl. azt, hogy tartózkodjon az árdiktáló magatartástól egyes piacokon);

iii. a szerkezetátalakítás időtartama alatt tartózkodjon a kedvezményezett vállalkozás egyéb formában való támogatásától.

f) A szerkezetátalakítási terv teljes körű végrehajtása és a feltételek betartása

(43) A vállalkozás köteles teljes körűen végrehajtani a Bizottság által elfogadott szerkezetátalakítási tervet, és eleget tenni a Bizottság határozatában megállapított minden egyéb kötelezettségének. A terv végrehajtásával kapcsolatos mulasztást vagy az egyéb kötelezettségek be nem tartását a Bizottság a támogatással való visszaélésnek tekinti.

(44) Amennyiben a szerkezetátalakítási műveletek több éven keresztül tartanak és jelentős összegű támogatás kapcsolódik hozzájuk, a Bizottság előírhatja, hogy a szerkezetátalakítási támogatást részletekben fizessék ki, és az egyes részletek folyósítását a következőktől tegyék függővé:

i. minden egyes kifizetés előtt igazolni kell, hogy a szerkezetátalakítási terv egyes szakaszait a tervezett ütemnek megfelelően végrehajtották; vagy

ii. minden egyes kifizetés előtt a Bizottság jóváhagyását kell kérni, miután bebizonyosodott, hogy a terv végrehajtása megfelelően folyik.

g) Ellenőrzés és éves beszámoló

(45) Az érintett tagállam által rendszeresen megküldött részletes beszámolók révén lehetővé kell tenni, hogy a Bizottság folyamatosan meggyőződhessen a szerkezetátalakítási terv megfelelő végrehajtásáról.

(46) A nagy vállalkozásoknak nyújtott támogatások esetében az első ilyen beszámolót rendszerint a támogatás jóváhagyását követő hat hónapon belül kell a Bizottságnak benyújtani. Ezt követően évente legalább egyszer — egy meghatározott időpontban — beszámolót kell küldeni a Bizottságnak mindaddig, amíg a szerkezetátalakítási tervben foglalt célkitűzések megvalósultnak nem minősülnek. A beszámolóknak tartalmazniuk kell minden olyan információt, amelyre a Bizottságnak szüksége van ahhoz, hogy nyomon követhesse a szerkezetátalakítási program végrehajtását, a vállalkozásnak történő folyósítások ütemezését, a vállalkozás pénzügyi helyzetét, és a támogatást jóváhagyó határozatban megállapított feltételek vagy kötelezettségek betartását. A beszámolóknak tartalmazniuk kell a szerkezetátalakítási időszak (lásd a (90)–(93) pontot) során bármely céllal, akár egyedi alapon, akár pedig általános program keretében a vállalkozásnak juttatott támogatásokra vonatkozó valamennyi fontos

információt. Amennyiben a Bizottságnak szüksége van egyes kulcsfontosságú információk megfelelő időben történő visszaigazolására, pl. üzembezárásokkal vagy kapacitáscsökkentésekkel kapcsolatban, gyakoribb beszámolási kötelezettséget is előírhat.

(47) Amennyiben a támogatást jóváhagyó határozat szigorúbb feltételeket nem ír elő, a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatásoknál általában elég, ha évente megküldik a Bizottságnak a kedvezményezett vállalkozás mérlegét és eredménykimutatását, kivéve ha a támogatást engedélyező döntés szigorúbb feltételeket ír elő.

3.2.3. Az „egyszer és mindenkorra” feltétel

(48) Annak megakadályozására, hogy egyes vállalkozások jogtalanul részesülhessenek támogatásban, szerkezetátalakítási támogatás csak egyetlen alkalommal adható. A tervezett szerkezetátalakítási támogatásról a Bizottságnak küldött bejelentés során a tagállamnak közölnie kell, hogy az adott vállalkozás kapott-e korábban szerkezetátalakítási támogatást, ideértve az iránymutatás hatálybalépése előtt nyújtott és a Bizottságnak be nem jelentett támogatásokat is[65]. Ha igen, és amennyiben a szerkezetátalakítási időszak vége[66] óta kevesebb, mint tíz év telt el, vagy a terv végrehajtása megtorpant, a Bizottság rendszerint[67] csak olyan rendkívüli és előre nem látható körülmények esetén engedélyezi további szerkezetátalakítási támogatás nyújtását, amelyekért a vállalkozás nem felelős[68]. Előre nem láthatónak olyan körülmény minősül, amelyre semmiféleképpen nem lehetett számítani a szerkezetátalakítási terv készítésekor.

(49) E szabály alkalmazását nem érinti a kedvezményezett vállalkozás tulajdonlásában a támogatásnyújtást követően végbemenő változás, illetve olyan bírósági vagy közigazgatási eljárás, amelynek eredményeként a vállalkozás mérlegét rendezettebb alapokra helyezik, csökkentik forrásait, vagy eltörlik korábbi adósságait, amennyiben ugyanaz a vállalkozás folytatja üzleti tevékenységét.

(50) Amennyiben egy vállalkozás átveszi egy másik vállalkozás eszközeit, különösen olyan vállalkozásét, amelyet a (49) pontban felsorolt eljárások valamelyike vagy az adott ország joga alapján kollektív fizetésképtelenségi eljárás alá vetettek, és már kapott

---

65 A be nem jelentett támogatásokkal kapcsolatos elemzése során a Bizottság figyelembe veszi annak lehetőségét, hogy a támogatás — nem szerkezetátalakítási támogatásként — összeegyeztethető lett volna-e a közös piaccal.

66 Ha másként nem rendelkeznek, a szerkezetátalakítási időszak rendszerint akkor ér véget, amikor a szerkezetátalakítási tervben foglalt különböző intézkedések végrehajtására megszabott határidő lejár (lásd az I. melléklet IV. pontjának hatodik francia bekezdését).

67 Tekintettel a liberalizáció mértékére és az egyes ágazatok sajátos vonásaira, fel kell hívni a figyelmet a következő két helyzetre:

— a légiközlekedési ágazatban, amely 1997 óta teljesen liberalizált, a Bizottság az „először és utoljára” elvet a légiközlekedési ágazatban nyújtott állami támogatásokra vonatkozó iránymutatásban foglalt korlátozások és feltételek szabta kereteken belül alkalmazza;

— más ágazatokban, amennyiben a verseny elől korábban elzárt közösségi piacok liberalizációja új gazdasági feltételeket teremtett, mérlegelni lehet az eltérés lehetőségét.

68 E pont alkalmazásában, a korábbi NDK-ban működő vállalkozásoknak 1996. január 1. előtt nyújtott, és a Bizottság által a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánított támogatásokat nem veszik figyelembe. A pont továbbá nem vonatkozik az ilyen vállalkozásoknak nyújtott és 2000. december 31. előtt bejelentett támogatásokra sem. Ugyanakkor a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a szerkezetátalakítási támogatás általában csak egyszer indokolt, és ennek az elvnek a szellemében vizsgálja meg a hasonló eseteket.

megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatást, a vevőre nem vonatkozik az „**egyszer és mindenkorra**” követelmény a következő három feltétel teljesülése esetén:

a) a vevő egyértelműen különálló személy a korábbi vállalkozástól;

b) a vevő piaci áron szerezte meg a korábbi vállalkozás eszközeit (ezáltal megakadályozva a korábbi vállalkozásnak folyósított támogatás átjátszását az új vállalkozásnak);

c) a korábbi vállalkozás felszámolása vagy fizetőképességének helyreállítása és megvásárlása nem csupán az „**egyszer és mindenkorra**” elv alkalmazásának megkerülésére szolgáló eszköz (a Bizottság megállapíthatja, hogy ez az eset áll fenn például, ha a nehézségek, amelyekkel a vevő szembesült, világosan láthatóak voltak a korábbi vállalkozás eszközeinek átvételekor).

(51) Hangsúlyozni kell ugyanakkor, hogy az iránymutatás szerint nem engedélyezhető támogatásnyújtás eszköz vásárlására, mivel az induló beruházáshoz nyújtott támogatásnak minősül (lásd a (7) pontot is).

3.2.4. A szerkezetátalakítási terv módosítása

(52) A szerkezetátalakítási támogatás jóváhagyását követően az érintett tagállam a szerkezetátalakítási időszak során kérheti a Bizottság hozzájárulását a szerkezetátalakítási terv, illetve a támogatás összegének módosításához. A Bizottság a következő feltételek teljesülése esetén engedélyez ilyen változtatásokat:

a) az átdolgozott tervnek is bizonyítania kell a vállalkozás életképességének ésszerű határidőn belüli helyreállítását;

b) amennyiben növelik a támogatás összegét, az előírt kompenzációs intézkedések mértékének is nagyobbnak kell lennie az eredetileg előírtnál,

c) amennyiben a javasolt kompenzációs intézkedések mértéke kisebb az eredetileg tervezettnél, a támogatás összegét hasonlóan csökkenteni kell;

d) a kompenzációs intézkedések végrehajtására meghatározott új ütemtervet csak a vállalkozás vagy az érintett tagállam befolyásán kívül eső okból lehet elhalasztani az eredetileg elfogadott ütemtervvel szemben. Ellenkező esetben a támogatás összegét megfelelően csökkenteni kell.

3.2.5. Szerkezetátalakítási támogatás nyújtása támogatott területeken

(53) Mivel az EK-Szerződés 158. cikke értelmében a gazdasági és társadalmi kohézió a Közösség elsődleges célkitűzése, és a 159. cikk[69] alapján a Közösség egyéb politikáinak is hozzá kell járulniuk e célkitűzés megvalósításához, a Bizottságnak figyelembe kell vennie a regionális fejlesztés szempontjait a támogatott térségekben nyújtott szerkezetátalakítási támogatás elbírálása során. A tény, hogy egy nehéz helyzetben lévő vállalkozás támogatott térségben helyezkedik el, még nem indokolja a szerkezetátalakítási támogatással kapcsolatos megengedő megközelítést: közép-, illetve hosszú távon nem segíti ugyanis az adott régiót, ha mesterségesen támogatnak egyes vállalkozásokat. Tekintettel továbbá a regionális fejlesztés támogatására

[69] Az EK-Szerződés 159. cikke kimondja többek között, hogy a „közösségi politikák és fellépések kialakításánál és végrehajtásánál, valamint a belső piac megvalósításánál figyelembe kell venni a 158. cikkben meghatározott célokat, és azoknak hozzá kell járulniuk ezek eléréséhez”.

rendelkezésre álló erőforrások korlátozott voltára, az adott régió érdekeit is az szolgálja leginkább, ha a szűkös forrásokat a lehető leghamarabb olyan alternatív tevékenységek fejlesztésére fordítják, amelyek életképesek és fenntarthatóak. Végezetül a versenytorzulást a minimumra kell szorítani még a támogatott térségekben működő vállalkozások támogatásakor is.

(54) Így tehát a (29)–(52) pontban felsorolt követelmények a támogatott térségekre is vonatkoznak, még a regionális fejlesztés szempontjainak figyelembevétele esetén is. Amennyiben az adott ágazatban nyújtott állami támogatásokra vonatkozó szabályok másként nem rendelkeznek, a támogatás engedélyezésekor a támogatott térségekben kevésbé szigorú feltételek alkalmazhatók a kompenzációs intézkedések végrehajtását illetően. Amennyiben a regionális fejlesztés szempontjai indokolttá teszik, az előírt kapacitáscsökkentés kisebb mértékű lehet a támogatott térségekben, mint a nem támogatottakban, és különbség tehető a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) pontja, illetve 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján regionális támogatásra jogosult területek között, az előbbi területeken fennálló regionális problémák súlyosabb voltának figyelembevétele céljából.

3.2.6. Kis- és középvállalkozásoknak nyújtott szerkezetátalakítási támogatás

(55) A kis- és középkategóriákba[70] tartozó vállalkozásoknak nyújtott támogatások általában kevésbé befolyásolják a kereskedelmi feltételeket, mint a nagy vállalkozásoknak nyújtott támogatások. Ugyanez vonatkozik a szerkezetátalakítást segítő támogatásokra is, így tehát a (29)–(47) pontban szabályozott feltételeket kevésbé szigorúan kell alkalmazni: a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott szerkezetátalakítási támogatást rendszerint nem kell kompenzációs intézkedésekhez kötni (lásd a (35)–(39) pontot), kivéve, ha az adott ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló szabályok másként rendelkeznek; a beszámoló tartalmára vonatkozó követelmények is kevésbé szigorúak (lásd a (45), a (46) és a (47) pontot). Másrészről azonban az „**egyszer és mindenkorra**” elvet ((48)–(51) pont) teljes egészében alkalmazni kell a kis- és középvállalkozásokra is.

3.2.7. A szerkezetátalakítás társadalmi költségeinek fedezésére nyújtott támogatás

(56) A szerkezetátalakítási tervek rendszerint az érintett tevékenységek visszaszorításával vagy beszüntetésével járnak. Ilyen megszigorítások gyakran az ésszerűsítés és a hatékonyság növelése érdekében is szükségesek, függetlenül a támogatásnyújtás esetleges feltételeként előírt kapacitáscsökkentéstől (különösen olyan esetekben, amikor a Közösség egészében, illetve az EGT-ben strukturális termelési többletkapacitás uralkodik — lásd a (35)–(39) pontot). Bármi legyen is az ok, az ilyen intézkedések általában munkaerő-csökkentéshez vezetnek a vállalatnál.

(57) A tagállamok munkaügyi jogszabályai kialakíthatnak olyan általános szociális biztonsági programokat, amelyek keretében végkielégítést és korkedvezményes nyugdíjat fizetnek közvetlenül az elbocsátott munkavállalóknak. Az ilyen programok nem tekintendők a 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó állami támogatásoknak, amennyiben az állam közvetlenül a munkavállalókkal és nem az érintett vállalkozással áll kapcsolatban.

[70] A meghatározást lásd a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 1996. április 3-i bizottsági ajánlásban (HL L 107. szám, 1996.4.30., 4.o.).

(58) A közvetlenül a munkavállalóknak folyósított végkielégítés és korkedvezményes nyugdíj mellett az általános szociális biztonsági programok gyakran arra kötelezik a kormányt, hogy fedezze azoknak az ellátásoknak a költségeit, amelyeket a vállalkozás jogszabályi vagy szerződéses kötelezettségein túl juttat az elbocsátott munkavállalóknak. Ha az ilyen program az automatikus jogosultság előre megszabott követelményeinek megfelelő valamennyi munkavállaló számára — általában ágazati korlátozás nélkül — elérhető, az nem minősül a 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatásnak a szerkezetátalakítást végrehajtó vállalkozás szempontjából. Ha azonban a programot meghatározott iparágak szerkezetátalakításának támogatására használják fel, a program támogatási elemeket is magában hordozhat felhasználási módjának szelektív volta miatt[71].

(59) A vállalkozásnak a munkaügyi jogszabályokból vagy a szakszervezetekkel kötött kollektív szerződésekből eredő kötelezettsége végkielégítés és/vagy korengedményes nyugdíj fizetésére a normális üzletmenetből fakadó költségek részét képezi, amelyet saját forrásaiból kell fedeznie. Következésképpen támogatásnak számít, ha az állam bármilyen formában hozzájárul ezekhez a költségekhez. Ez függetlenül attól igaz, hogy a folyósítás közvetlenül a vállalkozásnak vagy valamely kormányhivatalon keresztül a munkavállalóknak történik.

(60) A Bizottság pozitívan közelít az ilyen támogatásokhoz, mivel az érintett vállalkozás érdekein túlmutató gazdasági hasznot hoznak, lehetővé téve a strukturális változást és enyhítve a nehézségeket, és gyakorta csak a nemzeti jogszabályok által a vállalkozásokra rótt kötelezettségekben fennálló különbségek kiegyenlítésére szolgálnak.

(61) A végkielégítés és a korengedményes nyugdíj költségeinek fedezése mellett a támogatást gyakran folyósítják valamely egyedi szerkezetátalakítási esetben képzés, tanácsadás, alternatív foglalkoztatási lehetőség felkutatásában nyújtott gyakorlati segítség, áttelepítési támogatás, és az új vállalkozást beindítani kívánó munkavállalók szakképzésének és támogatásának finanszírozására is. A Bizottság következetes módon kedvezően értékeli az ilyen támogatásokat.

(62) Az (56)–(61) pontban szabályozott támogatások fajtáját egyértelműen fel kell tüntetni a szerkezetátalakítási tervben, mivel a kizárólag az elbocsátott munkavállalók javát szolgáló szociális intézkedések finanszírozására szolgáló támogatásokat figyelmen kívül kell hagyni a (35)–(39) pontban említett kompenzációs intézkedések mértékének meghatározása során.

(63) A tagállamok közös érdekében a Bizottság a szerkezetátalakítási terv keretében gondoskodik arról, hogy minimálisra csökkentse a szerkezetátalakítás szociális hatásait a támogatást nyújtó országon kívüli tagállamokban.

[71] A Bíróság C-241/94 sz. ügyben (*Franciaország kontra Bizottság* (EBHT 1996. I-4551.o.), (*Kimberly Clark Sopalin*), 1996. szeptember 26-án hozott ítéletében megerősítette, hogy a francia hatóságok által a Nemzeti Foglalkoztatási Alapon keresztül diszkrecionális alapon végzett finanszírozás rendszere alkalmas volt arra, hogy bizonyos vállalkozásokat kedvezőbb helyzetbe hozzon másoknál, tehát a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének értelmében támogatásnak minősüljön. (A Bíróság ítélete nem kérdőjelezte meg a Bizottságnak azt a következtetését, hogy a támogatás végül is összeegyeztethető volt a közös piaccal.)

4. TÁMOGATÁSI PROGRAMOK KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK RÉSZÉRE

4.1. ÁLTALÁNOS ELVEK

(64) A Bizottság csak akkor engedélyezi a nehéz helyzetben lévő kis- és középvállalkozások megmentését és/vagy szerkezetátalakítását célzó támogatási programokat, ha az érintett vállalkozások megfelelnek a Közösség kis- és középvállalkozásokra vonatkozó meghatározásának. A következő különleges rendelkezésekre is figyelemmel, ezeknek a programoknak az összeegyeztethetőségét a 2. és a 3. fejezetben ismertetett feltételek alapján vizsgálják. Minden olyan támogatást, amelynek folyósítása program keretében történik, és amely nem felel meg az említett feltételeknek, egyedileg kell bejelenteni, és előzetesen jóvá kell hagyatni a Bizottsággal.

4.2. TÁMOGATHATÓSÁG

(65) Amennyiben az adott ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló szabályok másként nem rendelkeznek, a kis- és középvállalkozások részére a jövőben jóváhagyott programok keretében nyújtott támogatások csak akkor mentesülnek az egyedi bejelentés kötelezettsége alól, ha az érintett vállalkozás megfelel az 5. pontban foglalt három követelmény közül legalább egynek. A három követelmény egyikének sem megfelelő vállalkozásnak nyújtott támogatásról egyedi bejelentést kell küldeni a Bizottságnak annak megítélésére, hogy az adott vállalkozás nehéz helyzetben lévőnek minősül-e.

4.3. A MEGMENTÉSI TÁMOGATÁST TARTALMAZÓ PROGRAMOK ENGEDÉLYEZÉSÉNEK FELTÉTELEI

(66) Bizottsági jóváhagyásukhoz a megmentési támogatást tartalmazó programoknak eleget kell tenniük a (23) a), b), c) és e) pontban szabályozott feltételeknek. Ennek a fejezetnek az alkalmazásában a (23) d) pontban szabályozott feltétel helyébe a következő rendelkezés lép:

d) Megmentési támogatás legfeljebb hat hónapra nyújtható, amelynek során elemzést kell készíteni a vállalkozás helyzetéről. A fenti időszak vége előtt a tagállamnak jóvá kell hagynia egy szerkezetátalakítási, illetve felszámolási tervet, vagy követelnie kell a kedvezményezettől a kölcsön és a kockázati prémiumnak megfelelő támogatás visszatérítését.

A hat hónapnál hosszabb időre nyújtott megmentési támogatásról egyedi bejelentést kell küldeni a Bizottságnak.

4.4. A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁST TARTALMAZÓ PROGRAMOK ENGEDÉLYEZÉSÉNEK FELTÉTELEI

(67) A Bizottság csak akkor engedélyez szerkezetátalakítási támogatási programokat, ha a támogatásnyújtás feltétele, hogy a kedvezményezettet az érintett tagállam által elfogadott szerkezetátalakítási tervet maradéktalanul végrehajtja, és a támogatás a következő feltételeknek megfelel:

a) *a működőképesség helyreállítása*: a (31)–(34) pontban foglalt követelményeket alkalmazni kell;

b) *a túlzott versenytorzulás megakadályozása*: mivel a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatások általában kevésbé befolyásolják a versenyt, a (35)–(39) pontban foglalt elv, nevezetesen, hogy csökkenteni kell kedvezményezett vállalkozás jelenlétét az érintett piac(ok)on, nem alkalmazandó, kivéve, ha az adott ágazatban nyújtott állami támogatásokra vonatkozó szabályok másként rendelkeznek. A programoknak ugyanakkor elő kell írniuk, hogy a kedvezményezett vállalkozások ne növeljék kapacitásukat a szerkezetátalakítási terv során;

c) *a támogatásnak a szükséges minimumra korlátozása*: a (40) és a (41) pontban ismertetett elveket alkalmazni kell;

d) *az „**egyszer és mindenkorra**” elv*: a (48)–(51) pontban megállapított szabályokat alkalmazni kell. A tagállamok ugyanakkor kötelesek egyedileg bejelenteni a Bizottságnak azokat az intézkedéseket, amelyeknél kivételt tesznek ez alól a szabály alól:

   i. olyan rendkívüli és előre nem látható körülmények esetén, amelyekért a kedvezményezett vállalkozás nem felelős;

   ii. amikor egy vállalkozás olyan vállalkozás eszközeit veszi át, amelyik már kapott megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatást;

e) *a szerkezetátalakítási terv módosítása*: a tervben végrehajtott változtatások esetén be kell tartani az (52) pontban megállapított szabályokat.

4.5. A MEGMENTÉSI ÉS/VAGY SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁST TARTALMAZÓ PROGRAMOK ENGEDÉLYEZÉSÉNEK ÁLTALÁNOS FELTÉTELEI

(68) A programoknak szabályozniuk kell a megmentési és/vagy szerkezetátalakítási műveletek során egy vállalkozásnak adható támogatás maximális összegét, beleértve a tervmódosítás esetét is. Az ilyen összeget meghaladó mértékű támogatásokat egyedileg kell bejelenteni a Bizottságnak. A támogatás maximális összege nem haladhatja meg a 10 millió eurót, ideértve az egyéb forrásokból származó vagy más programok keretében nyújtott támogatásokat is.

4.6. ELLENŐRZÉS ÉS ÉVES BESZÁMOLÓ

(69) A (45), a (46) és a (47) pont nem vonatkozik a támogatási programokra. Ugyanakkor a jóváhagyás egyik feltétele az, hogy — általában évente egyszer — beszámolót készítsenek a program működéséről, amely tartalmazza a Bizottság egységesített éves beszámolókról szóló utasításában[72] meghatározott információkat. A beszámolóknak tartalmazniuk kell továbbá a kedvezményezett vállalkozások felsorolását, feltüntetve az egyes vállalkozások

a) nevét;

b) ágazati kódját, a NACE[73] kétszámjegyű ágazati osztályozási rendszerének alkalmazásával;

[72] Lásd a tagállamoknak címzett, 1994. február 22-én kelt levelet: Versenyjog az Európai Közösségekben, IIA. kötet.

[73] Gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása az Európai Közösségben; kiadja az Európai Közösségek

c) munkavállalóinak számát;

d) éves forgalmát és mérlegfőösszegét;

e) a kapott támogatás összegét;

f) adott esetben a korábban kapott szerkezetátalakítási támogatást vagy az annak minősülő egyéb támogatást;

g) azt, hogy a kedvezményezett vállalkozást felszámolták, illetve alávetették-e kollektív fizetésképtelenségi eljárásnak a szerkezetátalakítási időszak vége előtt.

5. A MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZATBAN NYÚJTOTT SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁSRA VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK[74]

5.1. KAPACITÁSCSÖKKENTÉS

(70) A (35)–(39) és az (55) pont, valamint a (67) b) pont értelmében a kompenzációs intézkedések követelményét általában nem alkalmazzák kis- és középvállalkozásoknál, kivéve, ha az adott ágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló különös szabályok másként rendelkeznek. A mezőgazdasági ágazatban a Bizottság rendszerint előírja — függetlenül a vállalkozás méretétől — a szerkezetátalakítási támogatás valamennyi kedvezményezettje számára a kompenzációs intézkedések végrehajtását a (35)–(39) pontban ismertetett elveknek megfelelően. A tagállamok azonban alkalmazhatják a mezőgazdaságra a (73)–(82) pontban megállapított különös szabályokat is.

5.2. A TÖBBLETKAPACITÁS MEGHATÁROZÁSA

(71) Ennek az iránymutatásnak az alkalmazásában a mezőgazdasági ágazatra vonatkozó strukturális többletkapacitás tényét a Bizottság esetenként határozza meg, figyelembe véve, különösen a következő tényezőket:

a) a megfelelő termékkategóriát illetően az előző három év során hozott piac-stabilizációs intézkedések mértéke és trendje, különös tekintettel az export-visszatérítésekre, a piacról való kivonulásra, a világpiaci árak alakulására és az ágazati korlátozások érvényesítésére a Közösség jogszabályaiban. A termelési kvóták alá tartozó elsődleges termékeknél nem kell többletkapacitással számolni;

b) a halászat és az akvakultúra tekintetében az ágazat sajátos jellemzői, illetve az arra vonatkozó közösségi szabályok, és különösen a halászatnak és akvakultúrának nyújtott állami támogatások felülvizsgálatáról szóló iránymutatás[75] és a 2468/98/EK tanácsi rendelet[76].

Statisztikai Hivatala.

[74] Ennek az iránymutatásnak az alkalmazásában a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek előállításában és/vagy kereskedelmében érdekelt valamennyi szereplőre vonatkoznak, ideértve a halászatot és a akvakultúrát, kellő figyelemmel az ágazat sajátos jellemzőire és a Közösség különös szabályaira is.

[75] HL C 100. szám, 1997.3.27., 12.o.

[76] HL L 312. szám, 1998.11.20., 19.o.

5.3. MEGMENTÉSI ÉS SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁSI PROGRAMRA VALÓ JOGOSULTSÁG

(72) A kis- és középvállalkozások megmentési és szerkezetátalakítási támogatási programra való jogosultságára, és konkrétabban a támogatás nyújtásáról szóló egyedi bejelentés követelménye alóli mentesítésre vonatkozó (65) pont rendelkezései nem vonatkoznak a mezőgazdasági ágazatra (termelés, feldolgozás és forgalmazás). Ebben az ágazatban a jövőben engedélyezésre kerülő támogatási programok keretében kis- és középvállalkozásoknak nyújtott olyan támogatások esetén, amelyek nem felelnek meg a (65) pontban foglalt feltételeknek, kivétel tehető az egyedi bejelentési kötelezettség alól.

5.4. KAPACITÁSCSÖKKENTÉS

(73) Az érintett tagállam kérelmére a Bizottság, az iránymutatás kapacitáscsökkentésre vonatkozó általános rendelkezéseivel szemben másik lehetőségként a következő rendelkezéseket alkalmazza a mezőgazdasági ágazat szereplőire:

a) Általános eset

(74) Amennyiben strukturális termelési többletkapacitás áll fenn, a (35)–(39) pontban ismertetett visszafordíthatatlan kapacitáscsökkentést, illetve -felszámolást kell előírni. Az elsődleges mezőgazdasági termelés esetében ugyanakkor ennek a követelménynek a helyébe az a követelmény lép, hogy a kapacitáscsökkentést, illetve -felszámolást legalább öt éven keresztül fent kell tartani, a következőképpen:

i. bizonyos termékekre vagy gazdasági szereplőkre irányuló intézkedések esetén a termelőkapacitás csökkentésének általában el kell érnie annak a termelőkapacitásnak a 16%-át[77], amelyre a szerkezetátalakítási támogatást ténylegesen nyújtják;

ii. egyéb, nem a fenti csoportokra vonatkozó intézkedések esetén a kapacitáscsökkentésnek általában el kell érnie azoknak a strukturális többletet képező termékek kibocsátási értékének legalább 8%-át[34], amelyre a szerkezetátalakítási támogatást ténylegesen nyújtják.

(75) A szerkezetátalakítási támogatásra való jogosultság, illetve a támogatás összegének meghatározásakor nem veszik figyelembe a közösségi kvóták vagy az ahhoz kapcsolódó rendelkezések betartásának eredményeként az egyes gazdasági szereplőknél megjelenő terheket.

b) A mezőgazdasági kisvállalkozások különleges esete

(76) Az iránymutatás alkalmazásában mezőgazdasági kisvállalkozásnak a mezőgazdasági ágazatnak azok a szereplői minősülnek, amelyek legfeljebb évi 10 munkaerőegységgel rendelkeznek.

(77) Mezőgazdasági kisvállalkozások esetén a visszafordíthatatlan kapacitáscsökkentés, illetve -felszámolás követelménye az érintett piac szintjén is teljesítettnek tekinthető

[77] Támogatott térségek esetén, ideértve a kedvezőtlen helyzetű régiókat is, a kapacitáscsökkentési követelmény két százalékponttal alacsonyabb.

(nem szükséges, hogy kizárólag a szerkezetátalakítási támogatás kedvezményezettjeit vagy akár csak egyiküket is érintse). A közös agrárpolitikai rendelkezések betartásával a tagállamok eldönthetik, hogy melyik kapacitáscsökkentési rendszert kívánják alkalmazni a mezőgazdasági kisvállalkozásokra. Általános szabályként ilyen esetekben a tagállamoknak bizonyítaniuk kell a következőket:

i. bizonyos termékekre, illetve gazdasági szereplőkre irányuló intézkedések esetén a rendszernek csökkentenie kell az adott tagállamban strukturális többletet képező termék(ek) termelőkapacitását annak a termelőkapacitásnak legalább 10%-ával[34], amelyre a szerkezetátalakítási támogatást ténylegesen nyújtják;

ii. egyéb, nem a fenti csoportokra vonatkozó intézkedések esetén a kapacitáscsökkentésnek általában el kell érnie azon strukturális többletet képező termékek kibocsátási értékének legalább 5%-át[34], amelyre a szerkezetátalakítási támogatást ténylegesen nyújtják. A csökkentés vonatkozhat akár a szerkezetátalakítási támogatással előnyben részesített termékekre, akár pedig az I. mellékletben felsorolt, strukturális többletet képező egyéb termékekre.

A tagállamnak igazolnia kell azt is, hogy a kapacitáscsökkentést a szerkezetátalakítási támogatás hiányában alkalmazott egyéb csökkentés esetén is előírják.

(78) Amennyiben nem írnak elő kapacitáscsökkentést a támogatás kedvezményezettje számára, a (79), a (80) és a (81) pontban rögzített küszöb elérését követő két éven belül végre kell hajtani a csökkentésre irányuló intézkedéseket.

c) A mezőgazdasági ágazat valamennyi szereplőjére vonatkozó különös feltételek

(79) Ebben az ágazatban még a nagyon kis összegű támogatások is megfelelhetnek a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek. Elismerve azonban az elsődleges mezőgazdasági termelés (és közvetett módon a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek feldolgozásának és forgalmazásának) szintjén végrehajtott kapacitáscsökkentéssel járó gyakorlati problémákat, ugyanakkor elismerve a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerinti eltérésre való jogosultsághoz fűződő közös érdeket, a Bizottság valamennyi egyéb feltétel betartása esetén felmentést ad a kapacitáscsökkentés kötelezettsége alól a következő helyzetekben:

i. termékekre, illetve gazdasági szereplők meghatározott kategóriájára irányuló intézkedések esetén, amennyiben a bármely egymást követő tizenkét hónapból álló időszak során valamennyi kedvezményezett javára hozott döntések összessége az adott termékekből az érintett országban előállított teljes évi mennyiségnek legfeljebb 3%-át érinti;

ii. egyéb, nem a fenti kategóriákra irányuló intézkedések esetén, amennyiben a bármely egymást követő tizenkét hónapból álló időszak során valamennyi kedvezményezett javára hozott döntések összessége az érintett tagállam mezőgazdasági termelése teljes éves értékének legfeljebb 1,5%-át érinti.

(80) Az érintett tagállam kérelmére a (79) pont i. és ii. alpontjában szereplő földrajzi referenciákat regionális szinten is meg lehet állapítani valamennyi intézkedést illetően. Egy ország (vagy régió) termelésének meghatározásakor minden esetben a szokásos termelési szinteket (általában az előző három év átlagát) kell alapul venni, ami pedig a kedvezményezettek termelési mennyiségét vagy értékét illeti, ennek reprezentatívan kell tükröznie az érintett vállalkozásoknak a támogatás nyújtására vonatkozó döntést megelőző teljesítményét.

(81) A kapacitáscsökkentési kötelezettség alóli mentesítés semmi esetre sem jelentheti az ágazati korlátozások alá tartozó tevékenységekkel kapcsolatos beruházási támogatás burkolt tolerálását.

d) A (79), a (80) és a (81) pontban foglalt kapacitáscsökkentési kötelezettség alóli mentesítésben megállapított mértékek túllépése esetén

(82)

i. az előírt kapacitáscsökkentést a támogatás által érintett összkapacitás, és nem csupán a küszöböt meghaladó rész alapján kell megállapítani;

ii. azoknál a kedvezményezetteknél — a mezőgazdasági kisvállalkozásokon kívül — amelyek támogatását a megfelelő küszöbértékek elérése előtt hagyták jóvá, a mezőgazdasági kisvállalkozásokra a (76), a (77) és a (78) pontban meghatározott intézkedésekhez hasonló módon lehet a kapacitáscsökkentést elérni.

5.5. AZ „EGYSZER ÉS MINDENKORRA" FELTÉTEL

(83) A mezőgazdasági ágazatra is alkalmazni kell azt az elvet, hogy szerkezetátalakítási támogatás nyújtására csak egyszer kerülhet sor. A (48)–(51) és a (67) ponttól eltérve ugyanakkor az elsődleges mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos egyedi támogatás, illetve megmentési és szerkezetátalakítási programok esetén öt évre rövidül az az időtartam, amelynek során az olyan rendkívüli és előre nem látható körülményektől eltekintve, amelyekért a vállalkozás nem felelős, tilos a további támogatásnyújtás. A fenti elvtől való eltérésről nem szükséges egyedi bejelentést küldeni a Bizottságnak, amennyiben a programban szabályozott és a Bizottság által jóváhagyott feltételekkel összhangban kerül rá sor. A megmentési és szerkezetátalakítási programok olyan módosításai, amelyek célja a program Bizottság általi jóváhagyásának időpontjában előre nem látható piaci fejlemények figyelembevétele, eseti alapon kerülnek elbírálásra.

5.6. ELLENŐRZÉS ÉS ÉVES BESZÁMOLÓ

(84) A 3. és a 4. fejezetben foglalt szabályokat kell alkalmazni a mezőgazdasági ágazattal kapcsolatos ellenőrzésre és éves beszámolókra is, kivéve a kedvezményezettek felsorolásának és a vállalkozásokkal kapcsolatos egyes információk (lásd (69) a)–g) pont) megadásának kötelezettségét. Ez utóbbi kötelezettség nem vonatkozik a mezőgazdasági kisvállalkozásokat érintő programokra.

(85) A (73)–(82) pontban foglalt rendelkezések alkalmazása esetén a beszámolónak tartalmaznia kell

a) vagy a szerkezetátalakítási támogatás által ténylegesen támogatott termelés mennyiségére (illetve értékére), és a fenti pontok rendelkezései alapján végrehajtott kapacitáscsökkentésre vonatkozó adatokat;

b) vagy annak tényét, hogy teljesültek a kapacitáscsökkentési kötelezettség alóli mentesítés (79), (80) és (81) pontban foglalt feltételei.

5.7. A „TÁMOGATOTT TÉRSÉGEK" FOGALMÁNAK MEGHATÁROZÁSA

(86) Az iránymutatás alkalmazásában a „támogatott térségek" (lásd az (53) és az (54) pontot is) fogalma a mezőgazdasági ágazat szereplőit illetően magában foglalja az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapból (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről szóló, 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendeletben[78] meghatározott kedvezőtlen helyzetű térségeket is.

6. A 88. CIKK (1) BEKEZDÉSE SZERINTI MEGFELELŐ INTÉZKEDÉSEK

(87) A Szerződés 88. cikk (1) bekezdésének megfelelően a Bizottság javasolja, hogy létező támogatási programjaik tekintetében a tagállamok hozzanak megfelelő intézkedéseket a következők szerint. A jövőben a Bizottság csak a következő rendelkezések betartása esetén engedélyez támogatási programokat.

6.1. A SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI IDŐSZAK SORÁN TÁRGYI BERUHÁZÁSOKRA NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOKRÓL SZÓLÓ EGYEDI BEJELENTÉS

(88) Ha egy nagyvállalkozás az iránymutatás alapján vizsgált szerkezetátalakítási támogatásban részesül, mindennemű további beruházási támogatás a szerkezetátalakítási időszak során, még ha Bizottság által már engedélyezett program alapján történik is, valószínűleg befolyásolja a Bizottságot a kötelező kompenzációs intézkedések mértékének meghatározásában.

(89) Egy ilyen vállalkozás szerkezetátalakításának időszaka alatt a tárgyi beruházások ösztönzésére 2000. június 30. után nyújtott támogatásokról (még ha regionális fejlesztési, környezetvédelmi vagy bármely egyéb célkitűzést szolgálnak is) egyedi bejelentést kell küldeni a Bizottságnak, a *de minimis* szabály[79] körébe tartozó esetek kivételével.

6.2. A BIZOTTSÁG TÁJÉKOZTATÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE A KEDVEZMÉNYEZETT VÁLLALKOZÁSNAK NYÚJTOTT VALAMENNYI TÁMOGATÁSRÓL

(90) Ha egy nagyvállalkozás az iránymutatás alapján vizsgált szerkezetátalakítási támogatásban részesül, a Bizottság ilyen támogatással kapcsolatos határozata megfelelő végrehajtásának ellenőrzéséhez nagyfokú átláthatóságra van szükség a vállalkozásnak folyósított esetleges további támogatások tekintetében, még ha már engedélyezett program alapján történik is, illetve akkor is, ha a támogatás nem tartozik a 88. és a 89. pontban foglalt egyedi bejelentési kötelezettség alá.

(91) 2000. június 30-ától kezdődően a nagyvállalkozásoknak nyújtott szerkezetátalakítási támogatásról szóló bejelentésben — tájékoztatás céljából — fel kell tüntetni a kedvezményezett vállalkozásnak a szerkezetátalakítási időszak során folyósítani tervezett valamennyi további támogatást, a *de minimis* szabály körébe tartozó esetek kivételével.

(92) Hasonlóképpen, az iránymutatás (45), (46) és (47) pontjának megfelelően benyújtandó beszámolókban fel kell tüntetni a kedvezményezett vállalkozásnak az adott időszak

[78] HL L 160. szám, 1999.6.26., 80.o.
[79] HL C 68. szám, 1996.3.6., 9.o.

során nyújtott egyéb támogatásokat, illetve valamennyi olyan támogatást, amelyet a szerkezetátalakítási időszak során terveznek nyújtani a kedvezményezett vállalkozásnak, a *de minimis* szabály körébe tartozó esetek kivételével.

(93) A Bizottság fenntartja a jogot arra, hogy a Szerződés 88. cikke (2) bekezdésének értelmében eljárást kezdeményezzen egy adott vállalkozás támogatásának megakadályozása érdekében, ha a jóváhagyott program alapján nyújtott támogatás alkalmas az iránymutatás előírásainak megkerülésére.

6.3. A LÉTEZŐ MEGMENTÉSI VAGY SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI PROGRAMOK KIIGAZÍTÁSA AZ ENNEK AZ IRÁNYMUTATÁSNAK MEGFELELŐ MÓDON

(94) A tagállamok kötelesek úgy kiigazítani azokat a létező megmentési és szerkezetátalakítási programjaikat, amelyeket 2000. június 30. után is fenn kívánnak tartani, hogy a fenti időpontot követően összhangban legyenek ezzel az iránymutatással, és különösen a 4. fejezet előírásaival.

(95) Annak érdekében, hogy a Bizottság nyomon követhesse a kiigazítási folyamatot, a tagállamok kötelesek 1999. december 31-ig megküldeni a Bizottságnak az ilyen programok felsorolását. Ezt követően, és legkésőbb 2000. június 30-ig elegendő információt kell szolgáltatniuk a Bizottságnak ahhoz, hogy az ellenőrizhesse a programok iránymutatásnak megfelelő, tényleges módosítását.

7. HATÁLYBALÉPÉS; AZ IRÁNYMUTATÁS IDŐBELI HATÁLYA ÉS FELÜLVIZSGÁLATA

7.1. A REGIONÁLIS TÁMOGATÁSRA VONATKOZÓ IRÁNYMUTATÁS MÓDOSÍTÁSA

(96) A regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás[80] 4.4 pontja akként módosul, hogy a szövegből a „kivéve” szóval kezdődő részt el kell hagyni egészen a pont végéig. Ez a szövegrész kizárta az „induló beruházás” köréből valamely létesítmény megvásárlását egy nehéz helyzetben lévő vállalkozástól, és ezáltal a regionális támogatásra való jogosultságból az ilyen vállalkozást. A kizárás tehát a továbbiakban nem hatályos. Ugyanakkor ha egy létesítményt nehéz helyzetben lévő vállalkozástól vásárolnak meg, különösképpen bizonyítani kell a 4.5 pontban megállapított feltétel teljesülését, nevezetesen, hogy az ügylet piaci feltételek között megy végbe.

7.2. AZ IRÁNYMUTATÁS HATÁLYBALÉPÉSE ÉS IDŐBELI HATÁLYA

(97) A következő rendelkezésekre is figyelemmel, ez az iránymutatás az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba. Új határozat eltérő rendelkezésének hiányában az iránymutatás öt évig marad hatályban.

7.3. MEZŐGAZDASÁGI KISVÁLLALKOZÁSOKNAK NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOK

(98) A mezőgazdasági kisvállalkozások megmentésére és szerkezetátalakítására nyújtott támogatásokat, amelyekről 2000. április 30-ig egyedi bejelentést tettek a Bizottságnál, az e szöveg elfogadása előtt hatályos iránymutatás alapján bírálják el. Ilyen támogatások tekintetében a Bizottság megújította korábbi iránymutatásának

[80] HL C 74. szám, 1998.3.10., 9.o.

kiterjesztését, amelyről értesítették a tagállamokat, és amelyet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* 1999. március 10-én (lásd a 2. lábjegyzetet) tettek közzé.

(99) Valamennyi programra vonatkoznak azonban a (94) és a (95) pontban foglalt megfelelő intézkedések, amennyiben az adott programot 2000. június 30. után is fenn kívánják tartani.

7.4. NAGYVÁLLALKOZÁSOKNAK NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOK

(100) A következő rendelkezésekre is figyelemmel, a Bizottság a nagyvállalkozásoknak nyújtott megmentési vagy szerkezetátalakítási támogatásnak a közös piaccal való összeegyeztethetőségét ennek az iránymutatásnak az alapján bírálja el, amint azt az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* közzéteszik.

A Bizottság által a közzététel napját megelőzően beérkezett bejelentéseket azonban a bejelentés időpontjában hatályos követelmények alapján bírálják el.

7.5. BE NEM JELENTETT TÁMOGATÁSOK

(101) Minden olyan megmentési és/vagy szerkezetátalakítási támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét, amelyet a Szerződés 88. cikk (3) bekezdésének megsértésével a Bizottság engedélye nélkül nyújtottak, a Bizottság a következők szerint vizsgálja meg:

a) ennek az iránymutatásnak az alapján, amennyiben a támogatás egy részét, illetve egészét az iránymutatásnak az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzétételét követően nyújtották;

b) minden egyéb esetben a támogatás nyújtásának időpontjában hatályos iránymutatás alapján.

I. MELLÉKLET

AZ EGYEDI SZERKEZETÁTALAKÍTÁSI TÁMOGATÁSOKRÓL SZÓLÓ BEJELENTÉS FORMÁJA

I. A vállalkozással kapcsolatos információk

— a vállalkozás neve;

— jogállása;

— tevékenységi ágazata, a NACE kód szerint;

— a fő részvényesek neve és részesedésük mértéke;

— a részvényesek közötti megállapodások felsorolása („kemény mag” létrehozása, elővásárlási jog stb.);

— ha az adott vállalkozás csoporthoz tartozik, a csoport teljes szervezeti felépítésének naprakész leírása, amelyből kitűnik a tagok egymás közötti kapcsolata (tőkearány és szavazati jog);

— ha a vállalkozás felszámolási vagy a fizetőképesség helyreállítására szolgáló bírósági eljárást követő eszközvásárlás útján jött létre, az érintett vállalkozás(ok) tekintetében is meg kell adni a fenti adatokat;

— a fő termelési telephelyek elhelyezkedése a világban, a foglalkoztatottak számával együtt;

— kis- és középvállalkozásként kezelt vállalkozás esetén a tagállamnak bizonyítania kell, hogy a vállalkozás valamennyi szempontból megfelel a Közösségi meghatározásnak. Ha igen, meg kell indokolni, hogy miért nem jogosult a kis- és középvállalkozások részére nyújtott szerkezetátalakítási támogatást tartalmazó programban való részvételre (vagy nincs ilyen program, vagy a vállalkozás nem felel meg a jogosultság követelményeinek);

— eredménykimutatás (lehetőleg) az előző három, de legalábbis a legutolsó évről;

— vagyonfelügyelő kijelölését vagy vizsgálat indítását elrendelő bírósági határozatok másolata.

II. Piacfelmérések

A tagállamok kötelesek a Bizottság elé terjeszteni a nehéz helyzetben lévő vállalkozás által kiszolgált piac(ok)ról készített felmérést, megnevezve a tanulmányt készítő szervezetet. A piacfelmérésnek tartalmaznia kell különösen a következőket:

— a felmért piac pontos meghatározása;

— a fő versenytársak neve, részesedésük a világpiacon, a közösségi, illetve a hazai piacon;

— a vállalkozás piaci részesedéseinek alakulása a legutóbbi években;

— a teljes termelőkapacitás és a Közösségen belüli keresleti viszonyok felmérése, megállapítva, hogy van-e többletkapacitás a piacon;

— a kereslet, az összkapacitás és a piaci árak Közösségen belüli trendjére vonatkozó előrejelzések a következő öt évre.

III. **A támogatás ismertetése**

— bizonyítsa, hogy a vállalkozás saját működésének, nem pedig az érintett csoporton belüli önkényes költségfelosztás eredményeként került nehéz helyzetbe;

— közölje, hogy a vállalkozás kapott-e korábban megmentési támogatást, és ha igen, adja meg a jóváhagyás időpontját, és csatolja a tagállam kötelezettségvállalását szerkezetátalakítási vagy felszámolási terv benyújtására;

— közölje, hogy a vállalkozás vagy olyan leányvállalata, amelyben legalább 25%-os tőkerészesedéssel vagy szavazati aránnyal rendelkezik, kapott-e korábban szerkezetátalakítási, illetve annak minősülő támogatást. Ha igen, jelölje meg a Közösség korábbi határozatait;

— adja meg a tervezett támogatás formáját, és az ahhoz kapcsolódó pénzügyi kedvezmények teljes összegét;

— ismertesse a Közösségen belüli versenytorzító hatások enyhítésére javasolt kompenzációs intézkedéseket;

— ismertesse azokat a bármilyen típusú támogatásokat, amelyben a vállalkozás várhatóan részesülni fog a szerkezetátalakítási időszak vége előtt, a *de minimis* szabály körébe tartozó esetek kivételével.

IV. **Szerkezetátalakítási terv**

A tagállam köteles benyújtani a (29)–(47) pontnak megfelelően készített szerkezetátalakítási tervet, amely legalább a következő információkat tartalmazza:

— a piacfelmérésből eredő különböző piaci feltételezések ismertetése;

— annak elemzése, hogy a vállalkozás milyen okok miatt került nehéz helyzetbe;

— a vállalkozás számára javasolt jövőbeni stratégia ismertetése;

— a tervezett különböző szerkezetátalakítási intézkedések és azok költségeinek bemutatása;

— a nehéz helyzetben lévő vállalkozás eltűnésének és a szerkezetátalakítási terv végrehajtásának regionális és/vagy nemzeti szintű gazdasági, illetve társadalmi következményeit összehasonlító vizsgálat;

— a különféle intézkedések végrehajtásának ütemterve, és a szerkezetátalakítási terv teljes körű végrehajtásának végső határideje;

— a szerkezetátalakítással kapcsolatos pénzügyi rendelkezések pontos ismertetése:

- a még rendelkezésre álló tőke felhasználása,
- eszközök vagy leányvállalatok értékesítése a szerkezetátalakítás finanszírozásának támogatására,
- a különböző magánrészvényesek és a fő hitelező bankok pénzügyi kötelezettségvállalása,
- az állami segítségnyújtás összege és az összeg szükségességének bizonyítása,
- szükség esetén visszatérítendő kölcsönök nyújtása és egy jobb megtérülést biztosító záradék beiktatása a támogatás visszafizetésének biztosítására;

— a következő öt évre előirányzott eredménykimutatás a várható tőkemegtérüléssel, és több forgatókönyv alapján készített érzékenységi vizsgálattal együtt;

— a tervezett szerkezetátalakítással kapcsolatban a vállalkozás munkavállalóit képviselő szakszervezettel folytatott megbeszélések jegyzőkönyve;

— a szerkezetátalakítási terv készítőjének/készítőinek neve, és a terv elkészítésének időpontja.

V. **A tagállam kötelezettségvállalása**

A tagállamnak köteleznie kell magát arra, hogy a jóváhagyott szerkezetátalakítási tervről szóló beszámolóiban megadja a szerkezetátalakítási támogatásban részesített vállalkozás számára a szerkezetátalakítási időszak befejeződése előtt, akár program keretében, akár egyedi alapon, bármely formában nyújtott további támogatásokra vonatkozó valamennyi megfelelő információt.

II. MELLÉKLET

A MEGMENTÉSI TÁMOGATÁSRÓL SZÓLÓ BEJELENTÉS FORMÁJA

A vállalkozásra vonatkozó alapvető információk

A vállalkozás neve:

Jogállása:

Tevékenységi ágazata:

Foglalkoztatottainak száma (megfelelő esetben összevont adat):

Működési költségei és pénzügyi terhei az elmúlt 12 hónap során:

A tervezett kölcsön maximális összege:

A hitelező neve:

A bejelentés alapjául szolgáló, benyújtandó dokumentumok:

— a legutolsó eredménykimutatás és mérleg, vagy a nemzeti társasági jog alapján a vállalkozás ellen indított vizsgálatot elrendelő bírósági határozat példánya;

— a tagállam kötelezettségvállalása, amelynek értelmében a megmentési támogatás jóváhagyásának napját követő legkésőbb hat hónapon belül a Bizottság elé terjeszt egy szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet, illetve annak bizonyítékát, hogy mind a kölcsönt, mind pedig a támogatást teljes egészében visszafizették;

— a következő hat hónapra szóló likviditási terv, a rövidtávon igénylendő hitelösszegek feltüntetésével;

— a nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak (a megmentési támogatással összefüggésben) tett hitelajánlat példánya, amely feltünteti a hitelezett összegek folyósításának és visszafizetésének feltételeit;

— hitelgarancia esetén, a szóban forgó hitelt fedező garancia tervezetének egy példánya.

A Bizottság 69/2001/EK rendelete
az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a csekély összegű (ún. *de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról
2001. január 12.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,
tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,
tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendeletre[81], és különösen annak 2. cikkére,
kihirdetve e rendelet tervezetét[82],
tanácskozva az állami támogatások tanácsadó bizottságával,
mivel,

(1) A 994/98/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot, hogy rendeletben állapítsa meg azt a határt, amely alatt a támogatási intézkedéseket úgy kell tekinteni, hogy azok nem felelnek meg a Szerződés 87. cikk (1) bekezdésében foglalt kritériumoknak és ezért nem tartoznak a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésében előírt bejelentési eljárás alá.

(2) A Bizottság alkalmazta a Szerződés 87. és 88. cikkeit és számos határozatban külön tisztázta a Szerződés 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatás fogalmát. A Bizottság legutóbb az állami támogatásra vonatkozó *de minimis* szabályról szóló értesítésben[83] kifejtette azon *de minimis* küszöbértékkel kapcsolatos álláspontját is, amely alatt a 87. cikk (1) bekezdését nem kell alkalmazni. E tapasztalatok fényében, valamint az átláthatóság és a jogbiztonság fokozása céljából a *de minimis* szabályt rendeletben szükséges szabályozni.

(3) Tekintetbe véve a mezőgazdasági, halászati, akvakultúra, valamint a szállítási ágazatokra vonatkozó speciális szabályokat és azt a kockázatot, hogy ezen ágazatokban még a kisösszegű támogatások is megfelelhetnek a Szerződés 87. cikk (1) bekezdésében foglalt kritériumoknak, célszerű, hogy e rendelet ne vonatkozzon ezen ágazatokra.

(4) A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) támogatásokról és kiegyenlítő intézkedésekről szóló megállapodása[84] figyelembe vételével e rendelet nem mentesítheti az exporttámogatást vagy az importtal szemben a belföldi termékeket előnyben részesítő támogatást. A kereskedelmi vásárokon való részvétel, illetve egy új, vagy már meglévő terméknek egy új piacra történő bevezetéséhez szükséges tanulmányok vagy tanácsadói szolgáltatások költségeire adott támogatások általában nem jelentenek exporttámogatást.

(5) A Bizottság tapasztalatai alapján megállapítható, hogy bármely hároméves időszak során a 100.000 euró határt el nem érő támogatás nem befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet és/vagy nem torzítja a versenyt, illetve nem fenyeget annak torzításával, és ezért nem esik a Szerződés 87. cikk (1) bekezdése alá. Az érintett hároméves időszak változó jellegű, tehát a *de minimis* támogatás minden egyes új megítélésénél a *de minimis* támogatás előző három év alatt megítélt teljes összegét kell figyelembe venni. A *de minimis* támogatást akkor kell megítéltnek tekinteni, amikor a támogatás igénybevételének a jogát a kedvezményezettre ruházzák. A *de minimis*

[81] HL L 142. szám, 1998.05.14., 1. o.
[82] HL C 89. szám, 2000.03.28., 6. o.
[83] HL C 68. szám, 1996.03.06., 9. o.
[84] HL L 336. szám, 1994.12.23., 156. o.

szabály nem érinti azt a lehetőséget, hogy a vállalkozások ugyanarra a projektre a Bizottság által jóváhagyott, vagy egy csoportmentességi rendelet hatálya alá tartozó állami támogatásban részesüljenek.

(6) Az átláthatóság, egyenlő elbánás és a *de minimis* küszöbérték helyes alkalmazása céljából célszerű, hogy a tagállamok ugyanazt a számítási módszert alkalmazzák. E számítás megkönnyítése érdekében és a *de minimis* szabály alkalmazása jelenlegi gyakorlatának megfelelően célszerű, hogy a készpénzben nem megjelenő támogatási összegeket bruttó támogatási egyenértékre számolják át. A több részletben kifizetendő támogatás és a kedvezményes kamatozású kölcsön formájában nyújtott támogatás támogatástartalmának kiszámításához a támogatás nyújtásakor érvényes piaci kamatlábakat szükséges alkalmazni. Az állami támogatási szabályok egységes, átlátható és egyszerű alkalmazása céljából a piaci kamatlábat kell referenciarátának tekinteni, feltéve, hogy a kedvezményes kölcsön esetében a kölcsönt a szokásos biztosítékok támasztják alá és a kölcsön nem jár a szokásostól eltérő kockázattal. A referencia rátákat a Bizottság objektív kritériumok alapján időszakosan határozza meg, és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában*, valamint az Interneten közzéteszi.

(7) A Bizottság feladata annak biztosítása, hogy az állami támogatási szabályokat betartsák, és különösen az, hogy a *de minimis* szabály alapján folyósított támogatások azok feltételeinek megfeleljenek. A Szerződés 10. cikkében megállapított együttműködési alapelvnek megfelelően a tagállamoknak e feladat megvalósítását egy mechanizmus létrehozásával kell elősegíteniük annak érdekében, hogy a *de minimis* szabály alapján ugyanannak a kedvezményezettnek folyósított támogatás teljes összege három év viszonylatában ne haladja meg a 100 000 eurót. E célból célszerű, hogy amikor a *de minimis* támogatást folyósítják, a tagállamok tájékoztassák az érintett vállalkozásokat a támogatás *de minimis* jellegéről, teljes tájékoztatást kapjanak az elmúlt három év során folyósított egyéb *de minimis* támogatásokról, és körültekintően ellenőrizzék, hogy az új *de minimis* támogatással nem lépik-e túl a *de minimis* küszöbértéket. A küszöbérték betartása, bármelymódon, egy központi nyilvántartáson keresztül is biztosítható.

(8) Tekintettel a Bizottság tapasztalataira és különösen arra, hogy általában milyen gyakran szükséges felülvizsgálni az állami támogatási politikát, célszerű e rendelet alkalmazási időtartamát korlátozni. Amennyiben e rendelet meghosszabbítás nélkül hatályát veszti, az e rendelet hatálya alá tartozó *de minimis* támogatási programokkal kapcsolatosan egy hathónapos átmeneti időszaknak kell a tagállamok rendelkezésére állnia,

ELFOGADTA EZT A RENDELTET:

1. cikk

Hatály

E rendeletet valamennyi ágazat vállalkozásai részére folyósított támogatásra alkalmazni kell a következők kivételével:

a) a szállítási ágazat és a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek előállításával, feldolgozásával vagy értékesítésével kapcsolatos tevékenység;

b) az exporttal kapcsolatos tevékenységek támogatása, nevezetesen az exportált mennyiséggel, az értékesítési hálózat kialakításával és működtetésével, illetve az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokkal közvetlenül kapcsolatos támogatások;

c) az import áruk helyett hazai áru használatától függő támogatás.

2. cikk

Csekély összegű támogatás

(1) Amennyiben a támogatással kapcsolatos rendelkezések megfelelnek a (2) és (3) bekezdésben megállapított feltételeknek, úgy azokat úgy kell tekinteni, hogy azok nem felelnek meg a Szerződés 87. cikk (1) bekezdése valamennyi kritériumának és ezért nem esnek a Szerződés 88. cikk (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alá.

(2) A bármely vállalkozás részére bármely hároméves időszak során folyósított *de minimis* támogatás összege nem haladhatja meg a 100 000 eurót. E küszöbérték a támogatás formájától és a kitűzött céltól függetlenül alkalmazandó.

(3) A (2) bekezdésben szereplő küszöbértéket készpénzben folyósított támogatásként kell kifejezni. Az összes használt számadat bruttó számként tekintendő, azaz bármilyen közvetlen adózási levonás előttiszámként. Amennyiben a támogatást nem pénzben, hanem más formában folyósítják, a támogatás összege a bruttó támogatási egyenérték lesz.

A több részletben fizetendő támogatást megítéléskor érvényes értékre kell diszkontálni. A diszkontálásra és kedvezményes kamatozású kölcsön esetében a támogatásösszeg kiszámítására a juttatás idején érvényes referenciarátát kell használni.

3. cikk

Támogatáshalmozódás és ellenőrzés

(1) Amennyiben egy tagállam egy vállalkozásnak *de minimis* támogatást ítél meg, tájékoztatja a vállalkozást a támogatás *de minimis* jellegéről, és megszerzi az érintett vállalkozástól az előző három év során kapott egyéb *de minimis* támogatásokkal kapcsolatos összes információt.

A tagállam az új *de minimis* támogatást csak az után nyújthatja, ha ellenőrizte, hogy az nem fogja az érintett hároméves időszak során kapott *de minimis* támogatások teljes összegét a 2. cikk (2) bekezdésében foglalt küszöbérték feletti szintre emelni.

(2) Amennyiben egy tagállam a *de minimis* támogatások egy olyan központi nyilvántartását állította fel, amely az összes, a tagország bármely hatósága által megítélt valamennyi *de minimis* támogatással kapcsolatos információt tartalmazza, az (1) bekezdés első albekezdésében foglalt követelményt nem kell alkalmazni attól a pillanattól fogva, hogy a nyilvántartás hároméves időszakot ölel fel.

(3) A tagállamok rögzítik és összeállítják az e rendelet alkalmazásával kapcsolatos összes információt. Ezek a nyilvántartások tartalmazzák mindazt az információt, ami annak bizonyításához szükséges, hogy e rendelet feltételeit betartották. Az egyedi *de minimis* támogatásokat érintő nyilvántartásokat a megítélés időpontjától számított 10 évig, a *de minimis* támogatási programot érintő nyilvántartásokat a programba tartozó legutolsó egyedi támogatás nyújtásának időpontjától számított 10 évig kell megőrizni. Írásbeli kérelemre az érintett tagállam 20 munkanapon, vagy a kérelemben rögzített hosszabb időszakon belül a Bizottság rendelkezésére bocsátja mindazt az információt, amit a Bizottság szükségesnek tart annak megállapításához, hogy e rendelet feltételei — különösen a bármely vállalkozás által kapott *de minimis* támogatás teljes összege — teljesülnek-e.

4. cikk

Hatálybalépés és érvényességi idő

(1) Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

A rendelet 2006. december 31-ig marad hatályban.

(2) E rendelet érvényességi időszaka végén, az e rendelet hatálya alá tartozó *de minimis* támogatási programok egy hathónapos átmeneti időszak alatt továbbra is élvezik e rendelet előnyeit.

Az átmeneti időszak alatt e programokat e rendelet feltételei alapján továbbra is alkalmazni lehet.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.
Kelt Brüsszelben, 2001. január 12-én.

a Bizottság részéről
Mario MONTI
a Bizottság tagja

A Bizottság 70/2001/EK rendelete az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról (2001. január 12.)

Az EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról szóló 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendeletre[85], és különösen annak 1. cikke (1) bekezdés a) pontja i. alpontjára és b) pontjára,

az e rendelet tervezetének kihirdetését követően[86],

az állami támogatások tanácsadó testületével folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) A 994/98/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot, hogy a Szerződés 87. cikkével összhangban kinyilvánítsa, hogy bizonyos feltételek mellett a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatás összeegyeztethető a közös piaccal és nem tartozik a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá.

(2) A 994/98/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot arra is, hogy a Szerződés 87. cikkével összhangban kinyilvánítsa, hogy az a támogatás, amely megfelel a Bizottság által elfogadott — az egyes tagállamokban nyújtható regionális támogatásokra vonatkozó — térképnek, összeegyeztethető a közös piaccal és nem tartozik a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá.

(3) A Bizottság számos határozatában alkalmazta a Szerződés 87. és 88. cikkét az elmaradott területeken belüli és kívüli kis- és középvállalkozásokra, és kinyilvánította álláspontját, legutóbb a kis- és középvállalkozásoknak nyújtható állami támogatásról szóló iránymutatásában[87], illetve a nemzeti regionális támogatásról szól iránymutatásában[88]. Tekintetbe véve a Bizottságnak a szerződés cikkeinek kis- és középvállalkozásokra való alkalmazásában szerzett jelentős tapasztalatait és a Bizottság által az e rendelkezések alapján kiadott, kis- és középvállalkozásokra és regionális támogatásokra vonatkozó általános szövegeket, helyénvaló, hogy a Bizottság — azzal a szándékkal, hogy biztosítsa a hatékony felügyeletet és egyszerűsítse az adminisztrációt anélkül, hogy gyengítené a Bizottság által gyakorolt ellenőrzést — éljen a 994/98/EK rendelet adta felhatalmazással.

(4) Ez a rendelet nem sérti a tagállamoknak a kis- és középvállalkozások részére nyújtható támogatások bejelentésére vonatkozó lehetőségét. Az ilyen bejelentéseket a Bizottság különösen az e rendeletben meghatározott feltételek figyelembevételével értékeli. A kis- és középvállalkozásoknak nyújtható állami támogatásról szóló iránymutatás e

85 HL L 142. szám, 1998.05.14., 1. o.
86 HL C 89. szám, 2000.03.28., 15. o.
87 HL C 213. szám, 1996.07.23., 4. o.
88 HL C 74. szám, 1998.03.10., 9. o.

rendelet hatályba lépésének napjától hatályát veszti, mivel annak helyébe ez a rendelet lép.

(5) A kis- és középvállalkozások döntő szerepet játszanak a munkahelyteremtésben, és általánosabb érelemben a társadalmi stabilitás és a gazdasági hajtóerőként működnek. Fejlődésüket azonban korlátozhatja a piac elégtelen működése. Gyakran nehezen jutnak tőkéhez vagy hitelhez a pénzpiacok kockázat kerülő természete folytán, illetve azért, mert esetleg csak korlátozott biztosítékokat tudnak nyújtani. Szűkös forrásaik miatt az információhoz, különösen az új technológiákra és a lehetséges piacokra vonatkozó információhoz csak nagy nehézségek árán férnek hozzá. E megfontolásokat tekintetbe véve, az e rendelet által mentesített támogatásoknak azt a célt kell szolgálniuk, hogy elősegítsék a kis- és középvállalkozások gazdasági tevékenységét, feltéve, hogy az ilyen támogatások nem gyakorolnak a közös érdekekkel ellentétes mértékű káros hatást a kereskedelmi feltételekre.

(6) Ez a rendelet mentesít minden olyan támogatást, amely az e rendeletben foglalt összes vonatkozó követelménynek megfelel, illetve minden olyan támogatási programot, amelynek a keretében nyújtott bármely támogatás megfelel az e rendeletben foglalt összes vonatkozó követelménynek. A hatékony felügyelet biztosítása és az adminisztráció egyszerűsítse érdekében — anélkül azonban, hogy az gyengítené a Bizottság által gyakorolt ellenőrzést — a támogatási programoknak és bármilyen támogatási programon kívül nyújtott egyedi támogatásnak tartalmaznia kell az e rendeletre való kifejezett hivatkozást.

(7) Ezt a rendeletet a bizonyos ágazatok állami támogatására, például a hajógyártásra vonatkozó jelenleg létező rendeletekben és irányelvekben foglalt szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni, de nem alkalmazható a mezőgazdaság, a halászat és az akvakultúra területén.

(8) Azon különbségek felszámolása érdekében, amelyek versenytorzító hatást válthatnak ki, a kis- és középvállalkozásokkal kapcsolatos eltérő közösségi és nemzeti kezdeményezések összehangolása, az adminisztratív átláthatóság és a jogbiztonság érdekében a „kis- és középvállalkozásoknak” az ebben a rendeletben használt meghatározása megegyezik a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló 1996. április 3-i 96/280/EK bizottsági ajánlásban[89] használt meghatározással. Ezt a meghatározást használta a kis- és középvállalkozásoknak nyújtható állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás[90] is.

(9) A Bizottság kialakult gyakorlatával összhangban és azzal a céllal, hogy még inkább biztosítva legyen a támogatás arányossága, és hogy az csak a szükséges összegre korlátozódjon, a küszöbértékeket nem a támogatás maximális összegében, hanem az elszámolható költségek köréhez viszonyított támogatási intenzitásban kifejezve kell megadni.

(10) Annak megállapítása végett, hogy valamely támogatás e rendelet szerint összeegyeztethető-e a közös piaccal vagy nem, figyelembe kell venni a támogatási intenzitást, és a támogatás támogatási egyenérték formájában kifejezett összegét. A több részletben kifizetendő támogatás és a kedvezményes kamatozású kölcsön formájában nyújtott támogatás támogatástartalmának kiszámításához a támogatás nyújtásakor érvényes piaci kamatlábakat kell alkalmazni. Az állami támogatási szabályok egységes, átlátható és egyszerű alkalmazását szemelőtt tartva e rendelet

[89] HL L 107. szám, 1996.04.30., 4. o.

[90] Lásd a 3-as lábjegyzetet

alkalmazásában a referenciarátát kell piaci kamatlábnak tekinteni, feltéve hogy kedvezményes kamatozású kölcsön esetén a kölcsönt a szokásos biztosítékok támasztják alá, és az nem jár a szokásostól eltérő kockázattal. A referenciarátát objektív kritériumok alapján a Bizottság időszakosan határozza meg, és közzéteszi az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* és az Interneten.(11) A kisvállalkozások és a középvállalkozások különbségeire való tekintettel más maximális támogatási intenzitásokat kell meghatározni a kisvállalkozások és a középvállalkozások esetében.

(12) A maximális támogatási intenzitást a Bizottság tapasztalatainak a figyelembevételével, a támogatott ágazatban folyó verseny torzításainak minimalizálása és a kis- és középvállalkozások gazdasági tevékenységének az előmozdítása közötti megfelelő egyensúlyt megtalálva kell megállapítani.

(13) További feltételek rögzítése is szükséges, amelyeknek e rendelet által mentesített bármely támogatási programnak vagy egyedi támogatásnak meg kell felelnie. Tekintettel a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontjára, az ilyen támogatásnak nem lehet az az egyedüli hatása, hogy időszakosan vagy folyamatosan csökkenti a támogatás kedvezményezettje által rendes körülmények között viselt működési költségeket, és arányosnak kell lennie azokkal a hátrányokkal, amelyeket a Közösség érdekében állónak ítélt társadalmi és gazdasági előnyök biztosítása érdekében fel kellene számolni. Következésképpen e rendelet hatályát helyénvaló korlátozni bizonyos materiális és immateriális beruházásokkal, a kedvezményezettnek nyújtott bizonyos szolgáltatásokkal és bizonyos egyéb tevékenységekkel kapcsolatban nyújtott támogatásokra. Figyelembe véve, hogy a vasúti gördülőeszközök kivételével a közösségi szállítási ágazat túlkapacitására, a fő tevékenységüket a szállítási ágazatban végző vállalkozásoknak az elszámolható költségei nem tartalmazhatják a szállítási eszközöket és berendezéseket.

(14) E rendeletnek a helyre való tekintet nélkül mentesítenie kell a kis- és középvállalkozásoknak nyújtható valamennyi támogatást. A beruházás és a munkahelyteremtés hozzájárulhat a Közösség hátrányosabb helyzetű területeinek gazdasági fejlődéséhez. Az ezeken a területeken működő kis- és középvállalkozások egyaránt szenvednek a terület strukturális hátrányai és a vállalkozás méretéből adódó nehézségek miatt. Következésképpen helyénvaló, hogy a támogatott térségekben működő kis- és középvállalkozások magasabban megállapított támogatási intenzitást élvezzenek.

(15) Annak érdekében, hogy a tőketényező ne részesüljön előnyben a munkaerő-tényezővel szemben, gondoskodni kell arról, hogy a beruházásához adott támogatás mértékének megállapítása vagy a beruházás ráfordításain, vagy pedig a beruházási projekt végrehajtásához kapcsolódó új munkahelyek teremtésének ráfordításain alapuljon.

(16) A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) támogatási és kiegyenlítő intézkedésekről szóló megállapodásának[91] figyelembevételével ez a rendelet nem mentesítheti az exporttámogatást vagy az importtal szemben a hazai termékeket előnyben részesítő támogatást. A kereskedelmi vásárokon való részvétel, illetve egy új, vagy már meglévő terméknek egy új piacra történő bevezetéséhez szükséges tanulmányok vagy tanácsadói szolgáltatások költségeire adott támogatások általában nem jelentenek exporttámogatást.

(17) Tekintettel arra az igényre, hogy a támogatott ágazatban folyó verseny torzításainak minimalizálása és e rendelet céljai között megfelelő egyensúlyt kell találni, e rendelet

[91] HL L 336. szám, 1994.12.23., 156. o.

nem mentesítheti a megengedett maximális támogatási intenzitást meghaladó egyedi támogatásokat, még akkor sem, ha azt egy e rendelet által mentesített támogatási programkeretén belül nyújtják.

(18) Annak biztosítása érdekében, hogy a támogatás valós igényeket elégítsen ki és ösztönzőleg hasson bizonyos tevékenységek fejlődésére, ez a rendelet nem mentesítheti az olyan tevékenységekhez nyújtott támogatást, amelyeket a kedvezményezett már kizárólag piaci viszonyok között is végezne.

(19) Ez a rendelet nem mentesíti a más állami támogatásokkal — közöttük országos, regionális hatóságok vagy helyi önkormányzatok által, illetve közösségi támogatásokat is tartalmazó — halmozott támogatásokat ugyanazon elszámolható költségek vonatkozásában, ha az így halmozott összeg meghaladja az e rendeletben megállapított küszöbértéket.

(20) Az átláthatóság és a hatékony ellenőrzés biztosítása érdekében, a 994/98/EK rendelet 3. cikkével összhangban, létre kell hozni azt az egységes formátumot, amelynek használatával az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel végett a tagállamok összefoglaló információt nyújtanak a Bizottságnak, valahányszor e rendelettel összhangban lévő támogatási programot vezetnek be vagy ilyen programon kívüli egyedi támogatást nyújtanak. Ugyanilyen okokból szükséges a tagállamok által az e rendelettel mentesített támogatások nyilvántartására vonatkozó szabályok megállapítása. A tagállamok által a Bizottságnak benyújtandó éves jelentés alkalmazása érdekében a Bizottságnak rögzíteni kell ennek konkrét követelményeit, beleértve a — széles körben rendelkezésre álló szükséges technika révén — számítógépes formában nyújtott információt.

(21) Tekintettel a Bizottságnak az e téren szerzett tapasztalatára és különösen arra, hogy általában milyen gyakran szükséges felülvizsgálni az állami támogatási politikát, célszerű e rendelet alkalmazásának az időtartamát korlátozni. Ha ez a rendelet meghosszabbítás nélkül hatályát veszti, a rendelet által mentesített támogatási programok még további hat hónapig mentesek maradnak,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Hatály

(1) Az EK-Szerződés szerinti külön, az egyes ágazatokban nyújtott állami támogatásokat szabályozó közösségi rendeletek vagy irányelvek sérelme nélkül, függetlenül attól, hogy e rendeletnél szigorúbb vagy enyhébb korlátozásokat írnak elő, ez a rendelet a valamennyi ágazatban működő kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatásokra vonatkozik.

(2) Ez a rendelet nem alkalmazható:

a) a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek előállításával, feldolgozásával és értékesítésével kapcsolatos tevékenységekre;

b) az exporttal kapcsolatos tevékenységekhez nyújtott támogatásra, nevezetesen az exportált mennyiségekhez, értékesítési hálózat létesítéséhez és működtetéséhez, illetve

az exporttevékenységgel összefüggésben felmerülő egyéb folyó kiadásokkal közvetlenül kapcsolatos támogatásra;

c) az import áruk helyett hazai áru használatától függő támogatásra.

2. cikk

Értelmező rendelkezések

E rendelet alkalmazásában:

a) a „támogatás”: olyan intézkedés, amely megfelel a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) a „kis- és középvállalkozások”: az I. sz. melléklet határozza meg;

c) a „tárgyi eszközökbe történő beruházás”: olyan fizikai állóeszközökbe történő beruházás, amelyek egy új létesítmény létrehozásával, egy meglévő létesítmény bővítésével vagy egy meglévő létesítmény termékének vagy termelési folyamatában alapvető változást (különösképpen ésszerűsítés, diverzifikálás vagy korszerűsítés útján) előidéző tevékenységgel függ össze. Ha az állóeszközbe történő beruházás olyan létesítmény átvételének a formájában történik, amely már bezárt, vagy bezárt volna, ha nem vásárolják meg, akkor azt is tárgyi beruházásnak kell tekinteni;

d) az „immateriális javakba történő beruházás”: a szabadalmi jogok, licenciák, know-how vagy nem szabadalmazott műszaki ismeretek megszerzése révén történő technológiaátadásba való beruházás.

e) a „bruttó támogatási intenzitás”: a támogatástartalom és az elszámolható költségek hányadosa, százalékos formában kifejezve. Minden számadatot a közvetlen adók levonása előtt kell figyelembe venni. Ha a támogatást nem vissza nem térítendő támogatás formájában ítélik oda, a támogatás összege a támogatási egyenérték. A több részletben kifizetendő támogatást a nyújtás időpontjában érvényes értékére kell diszkontálni. A diszkontálás céljára és a kedvezményes hitelek támogatástartalmának kiszámítására használt kamatláb a támogatás nyújtásának időpontjában érvényes kamatláb

f) a „nettó támogatási intenzitás”: a támogatás adókkal csökkentett értéke az elszámolható költségek százalékában kifejezve.g) az „alkalmazottak száma”: az éves munkaegység (ÉME), azaz az egy év során teljes munkaidőben alkalmazott személyek száma; a részmunkaidőben és idényjelleggel foglalkoztatottak száma az éves munkaegység törtrészének felelnek meg;

3. cikk

A mentesítés feltételei

(1) Az a támogatási programon kívüli egyedi támogatás, amely megfelel az e rendeletben foglalt valamennyi feltételnek, a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében összeegyeztethető a közös piaccal és mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy erre a rendeletre kifejezett utalást tartalmaz, hivatkozva címére és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjá*ban való kihirdetésének adataira.

(2) Azok a támogatási programok, amelyek megfelelnek az e rendeletben foglalt feltételeknek, a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése szerint összeegyeztethetők a közös piaccal és mentesülnek a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy:

a) a támogatási program keretén belül adható minden támogatás megfelel az e rendeletben foglalt összes feltételnek;

b) a támogatási program kifejezett hivatkozást tartalmaz erre a rendeletre, hivatkozva címére és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjá*ban való kihirdetésének adataira.

(3) A (2) bekezdésben említett támogatási programok keretében nyújtott támogatás akkor egyeztethető össze – Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében – a közös piaccal és akkor mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, ha a nyújtott támogatás közvetlenül megfelel az e rendeletben foglalt valamennyi feltételnek.

4. cikk

Beruházás

(1) Az immateriális vagy tárgyi eszközökbe történő beruházás — akár a Közösségen belüli, akár a Közösségen kívüli — támogatása a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése szerint összeegyeztethető a közös piaccal és mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, ha megfelel a (2)–(6) bekezdésekben foglalt feltételeknek.

(2) A bruttó támogatási intenzitás nem haladhatja meg:

a) a 15%-ot kisvállalkozások esetében;

b) a 7,5%-ot középvállalkozások esetében.

(3) Ha a beruházás regionális támogatásra jogosult területen történik, a támogatási intenzitás nem haladhatja meg a regionális beruházási támogatásnak a Bizottság által elfogadott — az egyes tagállamokban nyújtható regionális támogatásokra vonatkozó — térképen meghatározott legmagasabb mértékét több mint:

a) bruttó 10 százalékponttal a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja által érintett területeken, feltéve, hogy az összes nettó támogatás intenzitása nem haladja meg a 30%-ot; vagy

b) bruttó 15 százalékponttal a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja által érintett területeken, feltéve, hogy az összes nettó támogatás intenzitása nem haladja meg a 75%-ot.

A regionális támogatás magasabb mértéke csak akkor alkalmazható, ha a támogatást azzal a feltétellel nyújtják, hogy a beruházást a támogatott térségben legalább öt éven keresztül fenntartják, és a kedvezményezett legalább 25%-os arányban maga is hozzájárul finanszírozáshoz.

(4) A (2). és a (3). bekezdésekben meghatározott felső határt kell alkalmazni a támogatási intenzitásra, amelyet vagy a beruházás elszámolható költségeinek százalékos arányában, vagy pedig a beruházás végrehajtása által teremtett munkahelyek bérköltségének (munkahelyteremtési támogatás) a százalékos arányában vagy ezek valamilyen

kombinációjában számítanak ki, feltéve, hogy a támogatás nem haladja meg valamelyik számítási mód alkalmazásából adódó legkedvezőbb összeget.

(5) Ha a támogatást a beruházási költségek alapján számítják ki, a tárgyi beruházások elszámolható költsége a telekbe, épületekbe, eszközökbe és berendezésekbe történő beruházás költsége lehet. A szállítási ágazatban, a vasúti gödülő-eszközöket leszámítva, a szállítási eszközöket és berendezéseket nem lehet az elszámolható költségek közé sorolni. Immateriális eszközökbe történő beruházás elszámolható költségeinek a technológia beszerzésének a ráfordításait lehet tekinteni.

(6) Ha a támogatás összegét a megteremtett munkahelyek alapján számítják ki, a támogatás összegét kétéves időszakban kifizetett bérköltség százalékában kell kifejezni, a következő feltételek mellett teremtett munkahelyekkel összefüggően:

a) a munkahelyteremtés összefügg a valamilyen tárgyi vagy immateriális javakba való beruházási projekt végrehajtásával. A munkahelyeket a beruházás befejezésétől számított három éves időszakon belül kell létrehozni;

b) a beruházási projekt az alkalmazotti létszámnak az előző tizenkét hónap átlagához viszonyított nettó növekedését eredményezi az érintett intézményben;

c) a létrehozott munkahelyeket legalább öt éven keresztül fenntartják.

5. cikk

Tanácsadás és egyéb szolgáltatások, tevékenységek

Az alábbi feltételeknek megfelelő kis- és középvállalkozásoknak nyújtott támogatások egyeztethetők össze a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében a közös piaccal és mentesülnek a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól:

a) a külső tanácsadók által nyújtott szolgáltatások esetében a bruttó támogatás nem haladhatja meg az ilyen szolgáltatások költségének az 50%-át. Az érintett szolgáltatás nem lehet folyamatos vagy visszatérő tevékenység, és nem kapcsolódhat a vállalkozás szokásos működési költségeihez, úgymint folyamatos adótanácsadás, rendszeres jogi szolgáltatás vagy hirdetés;

b) vásárokon és kiállításokon való részvétel esetében a bruttó támogatás nem haladhatja meg a kiállító-helyiség bérletének, kialakítása és működtetése költségeinek 50 %-át. Ez a mentesítés csak a vállalkozásnak valamely kiállításon vagy vásáron való első részvétele esetén alkalmazható.

6. cikk

Nagy összegű egyedi támogatások

Ez a rendelet nem mentesít olyan egyedi támogatásokat, amelyek az alábbi küszöbértékeket elérik:

a) a projekt elszámolható összköltsége eléri legalább a 25 000 000 eurót és

   i. olyan területen, amely nem jogosult regionális támogatásra, a bruttó támogatás intenzitása eléri a 4. cikk (2) bekezdésben meghatározott támogatási intenzitás 50%-át;

ii. regionális támogatásra jogosult területen a nettó támogatás intenzitás eléri az érintett területre vonatkozó regionális támogatási térképen meghatározott támogatási intenzitás 50%-át; vagy

b) a teljes bruttó támogatás legalább 15 000 000 euró.

7. cikk

A támogatás szükségessége

Ez a rendelet csak akkor mentesíti a támogatást, ha a projekt végrehajtásának megkezdése előtt:

— a kedvezményezett a támogatásról kérelmet nyújtott be a tagállamhoz, vagy

— a tagállam jogszabályban előírt objektív kritériumok szerinti, nem a tagállam belátásától függő jogi igényt biztosított a támogatásra.

8. cikk

Támogatáshalmozódás

(1) A 4., 5. és 6. cikkben foglalt maximális támogatási intenzitásokat attól függetlenül is alkalmazni kell, hogy a támogatott projektet teljes mértékben állami vagy részben közösségi forrásból finanszírozzák.

(2) Az e rendelet által mentesített támogatás nem halmozható egyéb, a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatással, illetve egyéb közösségi finanszírozással ugyanazon elszámolható költségek vonatkozásában, ha az így halmozott összeg meghaladná az e rendeletben megszabott támogatási intenzitás mértékét.

9. cikk

Átláthatóság és ellenőrzés

(1) Valamely, e rendelet által mentesített támogatási program végrehajtása vagy támogatási programon kívüli egyedi támogatás nyújtása után, 20 munkanapon belül a tagállamok a II. mellékletben meghatározott formátum szerint az ilyen támogatási programról vagy egyedi támogatásról összefoglaló információt továbbítanak a Bizottsághoz, az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel végett.

(2) A tagállamok részletes nyilvántartást vezetnek az e rendelet által mentesített támogatási programokról, az e programok keretében nyújtott egyedi támogatásokról, illetve az e rendelet által mentesített, semmilyen létező támogatási programhoz nem tartozó egyedi támogatásokról. Az ilyen nyilvántartásnak tartalmaznia kell minden annak megállapításához szükséges információt, hogy a mentesítés e rendeletben foglalt feltételei teljesültek-e, beleértve a vállalkozásnak a kis- és középvállalkozási státusára vonatkozó információkat is. A tagállamok nyilvántartást vezetnek az egyedi támogatásokról a támogatásnyújtás időpontjától számított tíz éven keresztül, illetve támogatási programok esetében az e program keretében adott utolsó egyedi támogatás nyújtásától számított tíz éven keresztül. Írásbeli kérelemre az érintett tagállam 20 munkanapon vagy ennél hosszabb, a kérelemben meghatározott időszakon belül megad a Bizottságnak minden olyan információt, amelyet a Bizottság szükségesnek tart annak megállapításához, hogy az e rendeletben foglalt feltételek teljesültek-e.

(3) A tagállamok jelentést készítenek e rendelet alkalmazásáról, minden egyes töredék vagy egész naptári év tekintetében, amelyre ez a rendelet vonatkozik, a III. mellékletben meghatározott formátumban, valamint számítógépes formában is. A tagállamok ezt a jelentést a tárgyidőszak lejárta után legkésőbb három hónapon belül eljuttatják a Bizottsághoz.

10. cikk

Hatálybalépés és érvényességi időszak

(1) Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

A rendelet 2006. december 31-ig marad hatályban.

(2) Az e rendelet hatályának lejártakor az e rendelet alapján mentesülő támogatási programok további hat hónapig mentességet élveznek.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2001. január 12-én.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja

I. MELLÉKLET

A kis- és középvállalkozások meghatározása

(kivonat a Bizottság 1996. április 3-i, a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló 96/280/EK ajánlásából (HL L 107. szám, 1996.04.30., 4. o.))

„1. cikk

1. Kis- és középvállalkozások - a továbbiakban "KKV"-k, olyan vállalkozások, amelyek

— 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak, és

— vagy

- éves árbevételük nem haladja meg a 40 millió eurót,
- vagy éves mérlegfőösszegük nem haladja meg a 27 millió eurót,

— megfelelnek a 3. pontban meghatározott függetlenségi kritériumnak.

2. Ha különbséget kell tenni kis- és középvállalkozások között, "kisvállalkozás" az olyan vállalkozás, amely:

— 50-nél kevesebb alkalmazottat foglalkoztat, és

— vagy

- éves árbevétele nem haladja meg a 7 millió eurót,
- vagy éves mérlegfőösszege nem haladja meg az 5 millió eurót,

— megfelel a 3. pontban meghatározott függetlenségi kritériumnak.

3. Az a vállalkozás számít független vállalkozásnak, amelyben valamely más olyan vállalatnak vagy együttesen több olyan vállalatnak a tulajdoni részesedése nem haladja meg a 25%-ot tőke vagy szavazati jog alapján, amely nem felel meg a kis- és középvállalkozások vagy a kisvállalkozások meghatározásának, akármelyik esetről is van szó. Ezt a küszöbértéket a következő két esetben lehet meghaladni:

— ha a vállalkozást közhasznú beruházási társaságok, kockázatitőke-társaságok vagy intézményi befektetők tulajdonában van, feltéve, hogy sem egyedileg, sem együttesen nem gyakorolnak felette irányítást,

— ha a tőke megosztása oly módon történik, hogy nem lehet meghatározni, kinek a tulajdonában van, és ha a vállalkozás kijelenti, hogy más olyan vállalatnak vagy együttesen több olyan vállalatnak a tulajdoni részesedése a vállalkozásban nem haladja meg a 25%-ot tőke vagy szavazati jog alapján, amely nem felel meg a KKV-k vagy a kisvállalkozások meghatározásának, akármelyik esetről van is szó.

4. Az 1. és 2. pontban említett küszöbértékek kiszámítása során a kedvezményezett vállalkozásra és minden olyan vállalkozásra vonatkozó lényeges adatot összesíteni kell, amelyet tőkén vagy szavazati jogon alapuló 25%-os vagy annál nagyobb tulajdoni részesedés útján irányított vállalkozások tekintetében összegezni szükséges.

5. Ha a mikro-vállalkozásokat meg kell különböztetni a többi KKV-tól, ezek a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásokat jelentik.

6. Amennyiben - a zárómérleg utolsó napján - egy vállalkozás túllépi az alkalmazotti vagy a pénzügyi küszöbértéket, ez csak akkor eredményezi a "KKV", "középvállalkozás", "kisvállalkozás" vagy "mikro-vállalkozás" státusz megszerzését vagy elvesztését, ha ez két egymást követő pénzügyi évben megismétlődik.

7. Az alkalmazott személyek száma összefügg az éves munkaegységszámmal (ÉME), azaz az egy év során teljes munkaidőben alkalmazott személyek, valamint a részmunkaidős és az idénymunkát végző személyek munkája egységesen beszámít az éves munkaegységszámba. Tárgyévként az utolsó jóváhagyott számviteli időszakot kell tekinteni.

8. A forgalom és a mérlegfőösszeg küszöbértékeit a legutolsó tizenkét hónapos jóváhagyott számviteli időszak adja. Újonnan alapított vállalkozások esetében, amelyek éves elszámolását még nem hagyták jóvá, az alkalmazandó küszöbértékeket, egy a pénzügyi év során készített megbízható becslés alapján kell meghatározni.”.

II. MELLÉKLET

Az e rendelet által mentesített támogatási program végrehajtásakor vagy valamely támogatási programon kívüli egyedi támogatás nyújtásakor benyújtandó összefoglaló információ formátuma

Összefoglaló információ a 68/2001/EK bizottsági rendelettel összhangban nyújtott állami támogatásról	
Kitöltendő összefoglaló információ	Magyarázó megjegyzések
Tagállam	
Régió	Adja meg a régió nevét, ha a támogatást valamely regionális hatóság nyújtja
A támogatási program megnevezése vagy az egyedi támogatásban részesülő vállalat neve	Adja meg a támogatási program megnevezését, illetve egyedi támogatás esetében a kedvezményezett nevét. Az utóbbi esetben nincs szükség további éves jelentésre!
Jogalap	Adja meg a pontos nemzeti jogszabályi hivatkozást mind a támogatási program, mind pedig az egyedi támogatás esetében.
A támogatási program keretében tervezett éves költségvetés, illetve valamely vállalatnak nyújtott egyedi támogatás összege	Az összegeket euróban kell megadni, vagy adott esetben a nemzeti valutában. Támogatási programesetében: fel kell tüntetni a költségvetési előirányzat teljes éves összegét vagy a támogatási programban részt vevő összes támogatási eszköz kapcsán felmerülő becsült éves adóveszteséget. Egyedi támogatás esetében: fel kell tüntetni a támogatás teljes összegét/adóveszteséget; adott esetben fel kell tüntetni, hogy a támogatás részleteit hány éven keresztül folyósítják vagy hány éven keresztül keletkezik adóveszteség. A kezességvállalásokkal kapcsolatban, mindkét esetben fel kell tüntetni a garantált kölcsönök (maximális) összegét.
Maximális támogatási intenzitás	A maximális támogatási intenzitást vagy az egy elszámolható tételre eső maximális támogatásösszeget kell feltüntetni
Végrehajtás időpontja	Tüntesse fel azt a napot, amikortól a támogatási programból támogatás adható, illetve az egyedi támogatás odaítélésének dátumát
A támogatási program vagy egyedi támogatás nyújtásának időtartama	Tüntesse fel a támogatási program keretében nyújtott támogatás vagy egyedi támogatás nyújtásának időpontját (év, hónap), illetve adott esetben az utolsó részlet folyósításának várható dátumát (év, hónap)
A támogatás célja	A támogatások elsődleges célja a KKV-k támogatása. E területen lehetőség van megjelölni a további (másodlagos) célokat (pl. kizárólag kisvállalkozások vagy KKV-k; befektetési támogatás/tanácsadás)

Érintett gazdasági ágazat	Értelemszerűen válasszon a listáról
☐ minden ágazat vagy ☐ szénbányászat ☐ teljes feldolgozóipar vagy ☐ acél ☐ hajógyártás ☐ szintetikus szál ☐ gépjárműipar ☐ egyéb feldolgozóipar ☐ minden szolgáltatás vagy ☐ szállítási szolgáltatás ☐ pénzügyi szolgáltatás ☐ egyéb szolgáltatás Megjegyzések:	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	
Egyéb információ	

III. MELLÉKLET

A Bizottságnak benyújtandó időszaki jelentés formanyomtatványa

A Tanács 994/98/EK rendelete 1. cikkével összhangban elfogadott csoportmentességi rendelet értelmében mentesített támogatási programokról szóló éves jelentés formanyomtatványa

A tagállamok a Bizottságnak benyújtandó, a Tanács 994/98/EK rendelete alapján elfogadott csoportmentességi rendeletekből következő jelentési kötelezettségeik során az alábbi formátumot használják.

A jelentéseket számítógépes formátumban is be kell nyújtani.

A Tanács 994/98/EK rendelete 1. cikkével összhangban elfogadott csoportmentességi rendeletek értelmében mentesített minden támogatási programról szolgáltatandó információk

1. A támogatási program megnevezése

2. Az alkalmazandó bizottsági mentesítő rendelet

3. Ráfordítás

Külön számadatokat kell megadni az egyes támogatási programokon belüli támogatási formára vagy egyedi támogatásokra nézve (pl. támogatás, kedvezményes kamatozású kölcsön stb.). A számadatokat euróban vagy adott esetben nemzeti valutában kell feltüntetni. Adóráfordítás esetén jelenteni kell az adóveszteségeket. Ha nem áll rendelkezésre pontos adat, az ilyen veszteségeket becsülni is lehet.

Ezeket a ráfordítási számadatokat a következők alapján kell megadni:

A tárgyévre vonatkozóan a programon belüli minden egyes támogatási formára (pl. vissza nem térítendő támogatás, kedvezményes kamatozású kölcsön vagy kezességvállalás stb.) nézve külön fel kell tüntetni a következőket:

3.1. az odaítélt összegek, a (becsült) adóveszteségek vagy egyéb bevételkiesés, kezességvállalási adatok, (pl. új támogatott projektekkel stb. kapcsolatban). Garanciát tartalmazó támogatási programok esetében meg kell adni az újonnan nyújtott garanciák teljes összegét;

3.2. a tényleges kifizetések, a (becsült) adóveszteségek vagy egyéb bevételkiesés, kezességvállalási adatok új és folyamatban lévő projektekkel stb. kapcsolatban. Kezességvállalást tartalmazó támogatási programok esetében a következőket kell megadni: a fennálló kezességvállalások teljes összegét, biztosítási díjbevételt, a visszakövetelt összegeket, a kifizetett kártérítéseket és a támogatási program működési eredményét a tárgyévben;

3.3. az új, támogatott projektek száma;

3.4. az új projektek által teremtett és fenntartott összes munkahely becsült száma (adott esetben);

3.5. az új projektek által támogatott befektetések becsült teljes összege;

3.6. a 3.1. pontban foglalt adatok regionális bontásban vagy a NUTS[92] II.., vagy alacsonyabb szintűként meghatározott térségek szerint, vagy pedig a 87. cikk (3)

[92] A NUTS Statisztikai Célú Területi Egységek Közösségi Nómenklatúrája

bekezdésének a) pontja, 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerinti térségek és nem támogatott térségek szerint;

3.7. a 3.1. pontban foglalt összegek ágazatonkénti bontásban, a kedvezményezettek tevékenysége ágazatonként (ha az több ágazatra kiterjed, egyenkénti részesedésüket is fel kell tüntetni):

— szénbányászat

— feldolgozóipar

ebből:

acél

hajógyártás

szintetikusszál ipar,

gépjárműipar,

egyéb feldolgozóipar (kérjük, részletezze)

— szolgáltatások

ebből:

szállítási szolgáltatások

pénzügyi szolgáltatások

egyéb szolgáltatások (kérjük, részletezze)

— egyéb ágazatok (kérjük, részletezze)

4. Egyéb információ és megjegyzések

A Bizottság 2204/2002/EK rendelete
az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének foglalkoztatásra nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról
(2002. december 5.)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendeletre[1], és különösen annak 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának iv. alpontjára és b) pontjára,

e rendelet tervezetének kihirdetését követően[2],

az állami támogatások tanácsadó testületével folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) A 994/98/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot , hogy a Szerződés 87. cikkével összhangban kinyilvánítsa, hogy bizonyos feltételek mellett a foglalkoztatási támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, és nem tartozik a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá.

(2) A 994/98/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot arra is, hogy a Szerződés 87. cikkével összhangban kinyilvánítsa, hogy az a támogatás, amely megfelel a Bizottság által elfogadott – az egyes tagállamokban nyújtható regionális támogatásokra vonatkozó – térképnek, összeegyeztethető a közös piaccal, és nem tartozik a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá.

(3) A Bizottság számos határozatban alkalmazta a Szerződés 87. és 88. cikkét az elmaradott területeken belüli és kívüli foglalkoztatási támogatásra, valamint kifejtette politikáját a foglalkoztatási támogatásról szóló iránymutatásban[3], az állami támogatások ellenőrzéséről és a bérköltségek csökkentéséről szóló közleményben[4], a nemzeti regionális támogatási iránymutatásban[5], valamint az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozásoknak nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 70/2001/EK bizottsági rendeletben[6]. Tekintetbe véve a Bizottság az e rendelkezések alkalmazása során szerzett tapasztalatait, helyénvaló, hogy a Bizottság – azzal a szándékkal, hogy biztosítsa a hatékony felügyeletet és egyszerűsítse az adminisztrációt anélkül, hogy gyengítené a Bizottság által gyakorolt ellenőrzést — éljen a 994/98/EK rendelet adta felhatalmazással.

---

[1] HL L 142., 1998.5.14., 1. o.
[2] HL C 88., 2002.4.12., 2. o.
[3] HL C 334., 1995.12.12., 4. o.
[4] HL C 1., 1997.1.3., 10. o.
[5] HL C 74., 1998.3.10., 9. o.
[6] HL L 10., 2001.1.13., 33. o.

(4) Ez a rendelet nem sérti a tagállamoknak azt a lehetőségét, hogy bejelentsék a foglalkoztatási támogatást. Az ilyen bejelentéseket a Bizottság elsősorban az e rendeletben és a 70/2001/EK rendeletben meghatározott feltételek figyelembevételével, vagy bármilyen vonatkozó közösségi iránymutatással vagy keretszabállyal összhangban bírálja el. Jelenleg ez a szabályozás vonatkozik a tengeri közlekedési ágazatra is. A foglalkoztatásra nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatások[1], valamint az állami támogatások ellenőrzéséről és a bérköltségek csökkentéséről szóló közlemény és a foglalkoztatási támogatási bejelentések gyorsított eljárásáról szóló közlemény[2] e rendelet hatályba lépésének napjától hatályát veszti. Az e rendelet hatályba lépésekor függőben lévő bejelentéseket a rendelet rendelkezéseivel összhangban kell elbírálni . Átmeneti rendelkezéseket kell hozni e rendelet hatályba lépése előtt nyújtott és a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt kötelezettséget sértő foglalkoztatási támogatásra .

(5) A Közösség és a tagállamok gazdaság- és szociálpolitikájának központi célja a foglalkoztatás elősegítése. A Közösség e célkitűzés elérése érdekében európai foglalkoztatási stratégiát dolgozott ki. A Közösség egyes területein a munkanélküliség továbbra is jelentős probléma, és a munkavállalók bizonyos csoportjai továbbra is jelentős nehézségekkel találják szemben magukat, amikor a munkaerőpiacra próbálnak lépni. Ez okból indokolt olyan hatósági intézkedések alkalmazása, amelyek arra ösztönzik a vállalatokat, hogy növeljék a – különösképpen ebből a hátrányos helyzetű munkavállalói csoportba tartozók köréből a foglalkoztatási szintet.

(6) Ezt a rendeletet csak olyan foglalkoztatási intézkedésekre kell alkalmazni, amelyek megfelelnek a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt valamennyi feltételnek, és ezért állami támogatásnak minősülnek Egyes foglalkoztatáspolitikai intézkedések nem tartoznak a 87. cikk (1) bekezdése szerint az állami támogatások körébe, mivel azok kedvezményezettjei magánszemélyek, és nem egyes vállalkozások vagy meghatározott termékek , vagy azért nem, mert nem érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, vagy mert olyan általános, foglalkoztatást elősegítő intézkedések, amelyek nem torzítják a versenyt, illetve nem fenyegetnek annak torzulásával bizonyos vállalkozások vagy egyes termékek előállításának támogatása révén. E rendelet ezért nem vonatkozik az olyan általános intézkedésekre, amelyek a bérköltségek és járulékaik adójának általános csökkentésére irányulhatnak fellendítve a beruházást az általános oktatás és képzés területén, valamint nem vonatkozik a munkanélkülieknek iránymutatást és tanácsot, általános támogatást és képzést nyújtó intézkedésekre, valamint a munkajog továbbfejlesztésére sem. Ugyanez vonatkozik azokra az intézkedésekre is, amelyek nem felelnek meg a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésében foglalt valamennyi kritériumnak, és amelyekre ezért az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendelet[3] értelmében nem vonatkozik a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség.

(7) E megfontolásokra tekintettel a rendelet által mentesített támogatásnak az a célja és következménye, hogy az európai foglalkoztatási stratégiával összhangban elősegítse a foglalkoztatást – különösen a hátrányos helyzetű munkavállalók körében – anélkül, hogy

[1] HL C 371., 2000.12.23., 12. o.
[2] HL C 218., 1996.7.27., 4. o.
[3] HL L 10., 2001.1.13., 30. o.

a közös érdekek ellenében hátrányosan befolyásolná a kereskedelmet. A cégeknek egyedi elbírálás alapján nyújtott foglalkoztatási támogatás jelentős hatást gyakorolhat az adott piacon folyó versenyre, mivel az adott cég előnyösebb helyzetbe kerül, mint azok, amelyek nem kaptak ilyen támogatást. Ha csak egyetlen cég kap támogatást, valószínű, hogy annak csak korlátozott hatása lesz a foglalkoztatásra. Ebből az okból a foglalkoztatási támogatások egyedi odaítélését továbbra is be kell jelenteni a Bizottságnak, és ez a rendelet csak akkor mentesít a bejelentési kötelezettség alól, ha a támogatást támogatási program keretében nyújtják.

(8) E rendelet mentesít minden olyan támogatást, illetve minden olyan támogatási programot, amelynek keretében nyújtott támogatás megfelel e rendeletben foglalt összes vonatkozó követelménynek. A hatékony felügyelet biztosítása és az adminisztráció egyszerűsítése érdekében anélkül azonban, hogy az a Bizottság által gyakorolt ellenőrzést gyengítené – a támogatási programoknak az e rendeletre vonatkozó kifejezett hivatkozást kell tartalmazniuk.

(9) Ez a rendelet nem ad mentességet a bejelentési kötelezettség alól a hajóépítési és szénbányászati ágazat állami támogatása esetében, amelyekre vonatkozóan az 1540/98/EK tanácsi rendelet[1], illetve az 1407/2002/EK tanácsi rendelet[2] határoz meg külön szabályokat.

(10) Ezt a rendeletet a szállítási ágazatban alkalmazni kell. Azonban tekintettel az adott ágazatban folyó verseny sajátosságaira, a munkahelyteremtéshez nyújtott támogatás nem kap mentességet. is mentességet kapjon.

(11) A Bizottság következetesen kedvezőtlenebb képet alkot bizonyos ágazatok célzott támogatásáról, ideértve, de nem kizárólagos jelleggel, a többletkapacitással vagy válsággal küszködő, érzékeny ágazatokat. Ezen ágazatok célzott támogatási programjaira ezért nem vonatkozik a rendeletben előírt bejelentési kötelezettség alóli mentesség.

(12) A Bizottság kialakult gyakorlatával összhangban, és azzal a céllal, hogy még inkább biztosítva legyen a támogatás arányossága és az, hogy az csak a szükséges összegre korlátozódjon, a küszöbértékeket nem a támogatás maximális összegében, hanem aaz elszámolható költségek köréhez viszonyított támogatási intenzitásban kell megadni.

(13) Annak megállapítása végett, hogy valamely támogatás e rendelet szerint összeegyeztethető-e a közös piaccal vagy nem, figyelembe kell venni a támogatási intenzitást, és a támogatás támogatási egyenérték formájában kifejezett összegét. A több részletben kifizetendő támogatás és a kedvezményes kamatozású kölcsön formájában nyújtott támogatás támogatástartalmának kiszámításához a támogatás nyújtásakor érvényes piaci kamatlábakat kell alkalmazni. Az állami támogatási szabályok egységes, átlátható és egyszerű alkalmazását szem előtt tartva e rendelet alkalmazásában a referenciarátát kell piaci kamatlábnak tekinteni, feltéve hogy kedvezményes kamatozású kölcsön esetén a kölcsönt a szokásos biztosítékok támasztják alá, és az nem jár a szokásostól eltérő kockázattal. A referenciarátát objektív kritériumok alapján a Bizottság időszakosan határozza meg, és közzéteszi az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* és az Interneten.

---

[1] HL L 202., 1998.7.18., 1. o.

[2] HL L 205., 2002.8.2., 1. o.

(14) Tekintettel az eltérő nagyságú vállalatok közötti különbségekre, a munkahelyteremtést célzó támogatási intenzitásra vonatkozóan eltérő felső határokat kell meghatározni a kis- és középvállalkozások, valamint a nagyvállalatok esetében. Azon különbségek felszámolása érdekében, amelyek versenytorzító hatást válthatnak ki, az eltérő közösségi és nemzeti kezdeményezések összehangolása, az adminisztratív átláthatóság és a jogbiztonság érdekében az e rendeletben használt „kis- és középvállalkozások" meghatározása megegyezik a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló, 1996. április 3-i 96/280/EK bizottsági ajánlásban[] használt meghatározással. Ezt a meghatározást a 70/2001/EK rendeletben is alkalmazzák.

(15) A maximális támogatási intenzitást a Bizottság tapasztalatainak figyelembe vételével olyan szinten kell meghatározni, amely biztosítja a verseny torzulásainak minimalizálása és a foglalkoztatás elősegítésének célja közötti megfelelő egyensúlyt. A koherencia érdekében a felső határokat össze kell hangolni a nemzeti regionális támogatásról szóló iránymutatásban és a 70/2001/EK rendeletben meghatározottakkal, amely engedélyezi, hogy a támogatást a beruházási projektekhez kapcsolódó munkahelyteremtés alapján számítsák ki.

(16) A foglalkoztatási költségek minden vállalat általános működési költségeinek részét képezik. Ezért különösen fontos, hogy a támogatás pozitív hatást gyakoroljon a foglalkoztatásra, és ne egyszerűen arra adjon lehetőséget, hogy a vállalatok az egyébként is felmerülő költségeiket csökkentsék.

(17) A foglalkoztatási támogatás alapos ellenőrzés és szigorú korlátok hiányában olyan káros hatásokkal bírhat, amelyek a munkahelyteremtésre gyakorolt közvetlen hatását lerontják. Ha a támogatást a Közösségen belüli versenynek kitett cégek védelmére használják fel, az azzal járhat, hogy a közösségi iparnak a versenyképesség biztosításához szükséges alkalmazkodását késlelteti. Szigorú ellenőrzés hiányában a támogatás a gazdasági és társadalmi kohézió célkitűzésével ellentétben a leginkább jómódú régiókban koncentrálódhat. Az egységes piacon belül a foglalkoztatási költségek csökkentésére nyújtott támogatás a Közösségen belüli verseny torzulásához, az erőforrások és a nem helyhez kötött beruházások nem megfelelő elosztásához, valamint a munkanélküliség országok közötti eltolódásához vezethet.

(18) A munkahelyteremtéshez nyújtott támogatás feltétele hogy a létrehozott munkahely meghatározott minimális ideig történő fenntartása. Az e rendeletben meghatározott időtartam hatályon kívül helyezi a nemzeti regionális támogatásról szóló iránymutatás 4.14. pontjában meghatározott, öt éves fenntartásáról szóló rendelkezését.

(19) A munkahelymegőrzéshez nyújtott támogatás, azaz a vállalatoknak annak érdekében adott pénzügyi támogatás, hogy ne bocsássák el dolgozóikat, hasonló a működési támogatáshoz. Ezért az bármilyen ágazati szabályra – mint a tengeri szállítási ágazatra vonatkozó szabályokra – is figyelemmel, csak egyedi körülmények között és korlátozott időtartamra engedélyezhető. Ezt továbbra is be kell jelenteni a Bizottságnak, és az e rendeletben meghatározott bejelentési kötelezettség alóli mentesség erre az esetre nem vonatkozik. A támogatás engedélyezhető egyrészt a Szerződés 87. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban a természeti katasztrófák vagy rendkívüli események által

[] HL L 107., 1996.4.30., 4. o.

okozott károk helyreállítására; továbbá a nemzeti regionális támogatásra vonatkozó iránymutatásban szereplő működési támogatásra vonatkozó feltételek teljesülése esetén, a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti támogatásra jogosult régiókban az olyan térségek gazdasági fejlesztésére, ahol az életszínvonal rendkívül alacsony, illetve ahol jelentős a munkanélküliség , beleértve a legszélső peremterületeket is; harmadik eset pedig az, amikor a támogatást egy nehéz helyzetben lévő vállalat megmentésének és szerkezetátalakításának keretében nyújtják a vonatkozó közösségi iránymutatás[] rendelkezéseivel összhangban.

(20) A munkáltatók különleges típusú támogatást kapnak az ideiglenes vagy határozott idejű munkaszerződések határozatlan időre kötött szerződésekké történő átalakítására. Ezekre az intézkedésekre nem vonatkozik az e rendeletben előírt bejelentési kötelezettség alóli mentesség, és a bejelentést oly módon kell megtenni, hogy a Bizottság meg tudja határozni, hogy az pozitív hatást gyakorol-e a foglalkoztatásra. Különösképpen figyelni kell arra, hogy ezek az intézkedések ne tehessék lehetővé, hogy a foglalkoztatást mind a munkahelyteremtés, mind a szerződés átalakítása révén oly módon támogassák, hogy meghaladják az induló beruházásokhoz nyújtható, vagy a munkahelyteremtésre nyújtható támogatás felső határát.

(21) A kis- és középvállalkozások döntő szerepet játszanak a munkahelyteremtésben. Ugyanakkor méretük hátrányt jelenthet a munkahelyteremtésben az új munkaerő felvételével járó kockázatok és az adminisztratív terhek miatt.. A munkahelyteremtés ezenkívül hozzájárulhat a Közösség kevésbé kiemelt régióinak gazdasági fejlődéséhez, és ily módon erősítheti a gazdasági és társadalmi kohéziót. Az ilyen régiókban működő vállalkozások a telephely hátrányos adottságai miatt szenvednek. Ezért indokolt, hogy a kis- és középvállalkozások, valamint az elmaradott régiókban működő vállalkozások munkahely-teremtési támogatásban részesüljenek.

(22) Az elmaradott régiókban működő nagyvállalatok nem küzdenek különösebb nehézségekkel, és a foglalkoztatási költségek a normál működési költségeik részét képezik. Ezért, valamint annak érdekében, hogy a kis- és középvállalkozások, valamint a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) és c) pontja szerinti kivételek hatálya alá tartozó régiók számára a munkahelyteremtéshez nyújtott támogatás ösztönző hatása maximális legyen, az elmaradott régiókon kívül működő nagyvállalatok nem jogosultak a munkahelyteremtési támogatásra.

(23) Egyes munkavállalói csoportok nagyon nehezen találnak munkát, mert a munkáltatók nem tartják őket elég termelékenynek. A vélt alacsonyabb termelékenység oka vagy a megfelelő munkatapasztalat hiánya (például fiatal munkavállaló, tartósan munkanélküli) vagy a tartós hátrány. A foglalkoztatási támogatás célja az, hogy a vállalatokat ilyen munkavállalók felvételére ösztönözze, ennek indoka pedig egyrészt, hogy e munkavállalók alacsonyabb termelékenysége csökkenti a cég bevételeit, valamint az, hogy támogassa azon munkavállalókat, akik a munkáltatókat ösztönző intézkedések hiányában valószínűleg kiszorulnának a munkaerőpiacról. Ezért a kedvezményezett méretétől és elhelyezkedésétől függetlenül indokolt engedélyezni az ilyen támogatást nyújtó támogatási programokat. , (24) A hátrányos helyzetűnek tekintett munkavállalói csoportokat meg kell határozni, azonban a tagállamok számára biztosítani

[] HL C 288., 1999.10.9., 2. o.

kell azt a lehetőséget , hogy – a megfelelő érvek alapján – általuk hátrányos helyzetűnek tekintett más munkavállalói csoportok foglalkoztatását elősegítő támogatást is bejelenthessenek.(25) A megváltozott munkaképességű munkavállalók állandó segítséget igényelhetnek ahhoz, hogy a munkaerőpiacon maradhassanak, ami nemcsak az első munkába álláshoz nyújtott támogatást, hanem védett munkahelyeket is jelenthet. Az ilyen célú támogatást nyújtó támogatási programok mentesülnek a bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy a támogatás kimutathatóan nem haladja meg azt a mértéket, ami az érintett munkavállalók alacsonyabb termelékenységének, foglalkoztatásuk többletköltségeinek vagy a védett munkahelyek létesítési vagy fenntartási költségeinek kompenzálásához szükséges. Ez a feltétel azt kívánja megelőzni, hogy az ilyen támogatásban részesülő vállalkozások a más vállalkozások által is kiszolgált piacokon versenyár alatt értékesítsenek. .

(26) E rendelet nem akadályozza meg a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételéhez, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók felvételéhez vagy továbbfoglalkoztatásához nyújtott támogatások halmozódását más foglalkoztatási költségek tekintetében nyújtott támogatással, mivel ilyen esetekben jogosan adható ösztönző annak érdekében, hogy más munkavállalói csoportokba tartozókkal szemben őket alkalmazzák. (27) Annak biztosítása érdekében, hogy a támogatás valós igényeket elégítsen ki és ösztönzőleg hasson a foglalkoztatásra, ez a rendelet nem menti fel a bejelentési kötelezettség alól a munkahelyteremtéshez vagy a munkaerő-felvételhez nyújtott támogatást olyan esetekben, ha a kedvezményezett a piaci feltételek mellett egyedül is tudna munkát vállalni.

(28) E rendelet nem mentesíti a munkahelyteremtési támogatást, ha azt halmozzák az ugyanezekre az elszámolható költségekre vonatkozó más állami támogatással, ideértve a nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok által nyújtott támogatásokat vagy a közösségi forrásból nyújtott támogatást, vagy az érintett munkahellyel összefüggő beruházások költségeivel, amennyiben a halmozott érték meghaladja az ebben a rendeletben vagy a beruházások állami támogatásának közösségi szabályaiban – különösen a nemzeti regionális támogatásról szóló iránymutatásban és a 70/2001/EK rendeletben – meghatározott küszöbértékeket. Egyetlen kivétel ez alól az elv alól a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételéhez vagy a megváltozott munkaképességű munkavállalók felvételéhez vagy foglalkoztatásához nyújtott támogatás.

(29) Indokolt, hogy a nagy összegű támogatásokról a Bizottság egyedi elbírálás alapján döntsön, azok hatályba lépése előtt. Ennek értelmében az egy adott időszakra, egy vállalkozás vagy létesítmény számára meghatározott összeget meghaladó támogatási összegekre nem vonatkozik az e rendeletben előírt mentesség, és azokra továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(30) A foglalkoztatást elősegítő támogatási intézkedések vagy egyéb, a foglalkoztatási célú és munkaerőpiaccal kapcsolatos támogatások eltérhetnek az e rendelet által mentesített intézkedésektől. Az ilyen intézkedéseket a 88. cikk (3) bekezdése szerint kell bejelenteni.

(31) A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) támogatásokról és kiegyenlítő intézkedésekről szóló megállapodásának figyelembevételével e rendelet nem mentesíti az exporttámogatást vagy az importtal szemben a hazai termékeket előnyben részesítő támogatást. Az ilyen támogatás összeegyeztethetetlen a Közösség említett megállapodás

szerinti nemzetközi kötelezettségeivel, és ezért nem mentesül a bejelentési kötelezettség alól, és bejelentés esetén sem engedélyezhető.

(32) Az átláthatóság és a hatékony ellenőrzés biztosítása érdekében a 994/98/EK rendelet 3. cikkével összhangban, egységes formátumot kell kidolgozni, amelynek használatával az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel végett összefoglaló információt adnak a Bizottságnak, valahányszor e rendelettel összhangban lévő támogatási programot vezetnek be. Ugyanezen okokból szabályozni kell a tagállamok által vezetendő, az e rendelet által mentesített támogatási programmal kapcsolatos nyilvántartások rendjét. A tagállamok által a Bizottságnak benyújtandó éves jelentés konkrét követelményeit a Bizottságnak kell meghatároznia. Az adminisztráció megkönnyítése érdekében és mivel a szükséges technológia széles körben rendelkezésre áll, az összefoglaló információt és az éves jelentést elektronikus formában kell benyújtani.

(33) Tekintettel a Bizottság e téren szerzett tapasztalataira, és különösen arra, hogy általában milyen gyakran szükséges felülvizsgálni az állami támogatási politikát, e rendelet alkalmazásának időtartamát korlátozni kell. A 994/98/EK rendelet 4. cikkének (2) bekezdése alapján átmeneti szabályokat szükséges hozni, mivel az e rendelet által mentesített támogatási programok – annak lejártát követően – további hat hónapig élvezik e rendelet szerinti mentességet.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Hatály

(1) E rendeletet olyan támogatási programokra kell alkalmazni, amelyek a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülnek, és amelyek munkahelyteremtéséhez, hátrányos helyzetű és fogyatékossággal élő munkavállalók felvételéhez, illetve a fogyatékossággal élő munkavállalók alkalmazásával járó többletköltségek fedezéséhez nyújtanak támogatást.

(2) E rendeletet az összes ágazatban nyújtott támogatásra alkalmazni kell, beleértve a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek előállításával, feldolgozásával és forgalmazásával kapcsolatos tevékenységeket is.

Nem alkalmazandó semmilyen, a szénbányászati vagy hajóépítési ágazatban nyújtott támogatásra, sem pedig a 4. cikk szerint a szállítási ágazatban nyújtott munkahelyteremtési támogatásra. Az ilyen támogatást a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésével összhangban továbbra is előre be kell jelenteni a Bizottságnak.

(3) E rendelet nem alkalmazható a következőkre:

a) exporttal kapcsolatos tevékenységekre nyújtott támogatásokra, azaz a közvetlenül az exportált mennyiségtől függő támogatásokra; forgalmazó hálózat létrehozásához és működéséhez nyújtott támogatásokra vagy exporttevékenységhez kapcsolódó egyéb folyó kiadásokra nyújtott támogatásokra;

b) importtermékekkel szemben a hazai áruk felhasználását ösztönző támogatásokra. .

2. cikk

Értelmező rendelkezések

E rendelet alkalmazásában:

a) „*támogatás*”: minden olyan intézkedés, amely megfelel a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében meghatározott valamennyi feltételnek;

b) „*kis- és középvállalkozások*”: a 70/2001/EK rendelet I. mellékletében meghatározott vállalkozások;

c) „*bruttó támogatási intenzitás*”: a vonatkozó költségek százalékában kifejezett támogatási összeg. Minden számadatot a közvetlen adók levonása előtt kell figyelembe venni. Ha a támogatást nem vissza nem térítendő támogatás formájában ítélik oda, a támogatás összege a támogatási egyenérték. A több részletben kifizetendő támogatást a nyújtás időpontjában érvényes értékére kell diszkontálni. A diszkontálás céljára és a kedvezményes hitelek támogatástartalmának kiszámítására használt kamatláb a támogatás nyújtásának időpontjában érvényes kamatláb

d) „*nettó támogatási intenzitás*”: a támogatás adókkal csökkentett jelenértéke a projekt elszámolható költségeinek százalékában kifejezve;

e) az „*alkalmazottak száma*”: az éves munkaegység (ÉME), azaz az egy év során teljes munkaidőben alkalmazott személyek száma; a részmunkaidőben és idényjelleggel foglalkoztatottak száma az éves munkaegység törtrészének felelnek meg;

f) „*hátrányos helyzetű munkavállaló*”: minden olyan csoporthoz tartozó személy, aki segítség nélkül nehezen tud a munkaerőpiacra lépni, azaz olyan személy, aki a következő feltételek közül legalább egynek megfelel:

   i. bármely 25 éven aluli vagy a nappali tagozatos tanulmányait legfeljebb két éve befejezett személy, akinek előzőleg még nem volt rendszeres, fizetett munkahelye;

   ii. bármely bevándorló munkavállaló, aki a Közösségen belül lakhelyet változtat vagy változtatott, vagy aki munkavállalás céljából telepszik le a Közösség területén;

   iii. bármely személy, aki egy tagállam etnikai kisebbségéhez tartozik, és akinek fejlesztenie kell a nyelvtudását, illetve szakmai képzettségét, vagy gyakorlati munkatapasztalatra van szüksége ahhoz, hogy javítsa az állandó alkalmazásának esélyeit

   iv. bármely személy, aki be kíván lépni vagy vissza kíván térni a munkaerőpiacra , és aki legalább két évén keresztül nem állt alkalmazásban és oktatásban sem részesült , és különösen bármely személy, aki a hivatásának és családi életének összeegyeztetése során tapasztalt nehézségek következtében szüntette meg munkaviszonyát ;

   v. bármely egy vagy több gyermeket egyedül nevelő felnőtt;

   vi. bármely személy, aki nem szerzett középfokú vagy annak megfelelő végzettséget, aki munkanélküli vagy akit munkájának elvesztése fenyeget ;

   vii. bármely 50 éven felüli személy, aki munkanélküli vagy akit a munkanélkülivé válás közvetlenül fenyeget ;

viii. bármely tartósan munkanélküli személy, azaz bármely személy, aki az utóbbi 16 hónap során 12 hónapig – illetve 25 éven aluli személyek esetében az utóbbi nyolc hónap során hat hónapig – munkanélküli volt;

ix. bármely, a nemzeti jog szerint szenvedélybetegnek, vagy volt szenvedélybetegnek minősülő személy;

x. bármely személy, aki szabadságvesztés vagy egyéb büntetésének megkezdése óta még nem lépett be első rendszeres, fizetett munkahelyére;

xi. bármely nő olyan NUTS II. földrajzi területen, ahol a munkanélküliség átlaga legalább két naptári éven keresztül meghaladta a közösségi átlag 100%-át, és ahol a nők munkanélkülisége az utóbbi három naptári év során legalább két éven keresztül meghaladta a férfiak munkanélküliségének 150%-át;

g) „*megváltozott munkaképességű munkavállaló*”: bármely olyan személy:

i. aki a nemzeti jog szerint megváltozott munkaképességűnek minősül ; vagy

ii. aki elismerten súlyos fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved;

h) „*védett munkahely*”: olyan létesítményben történő foglalkoztatás, ahol az alkalmazottak legalább 50%-a megváltozott munkaképességű munkavállaló, akik képtelenek munkát vállalni a nyílt munkaerőpiacon;

i) a „*bérköltség*”:, amelyeket ténylegesen az állami támogatásban részesülő kedvezményezett fizet meg az érintett foglakoztatással összefüggésben és az alábbi alkotóelemekből áll:

i. bruttó, azaz adózás előtti bér; és

ii. kötelező szociális járulékok.

j) „*beruházási projekt végrehajtásához kapcsolódó munkahely*”: ha azt a tevékenységet érinti, amelyre a beruházás vonatkozik, és ha azt a beruházás befejezésétől számított három éven belül hozzák létre. Ugyanezen időszak alatt a beruházás által létrehozott kapacitás kihasználtsági arány növelését követően létrehozott munkahelyek szintén a beruházáshoz kapcsolódnak;

k) „*tárgyi eszközökbe történő beruházás*”: olyan anyagi eszközökbe történő beruházás, amelyek egy új létesítmény létrehozásával, egy meglevő létesítmény bővítésével vagy egy meglevő létesítmény termékének vagy termelési folyamatának az alapvető megváltozását (különösképpen ésszerűsítés, diverzifikálás, vagy korszerűsítés útján) hozó tevékenységgel függ össze. Ha az állóeszközbe történő beruházás olyan létesítmény átvételének a formájában történik, amely már bezárt, vagy bezárt volna ha nem vásárolják meg, akkor azt is tárgyi eszközbe történő beruházásnak kell tekinteni; l) „immateriális javakba történő beruházás”: a szabadalmi jogok, licencek, know-how vagy nem szabadalmazott műszaki ismeretek megszerzése révén történő technológiaátadásba való beruházás.

3. cikk

A mentesség feltételei

(1) A 9. cikkre is figyelemmel az e rendelet valamennyi követelményét teljesítő támogatási programok a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében összeegyeztethetők a közös piaccal, és mentesülnek a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, feltéve hogy:

a) a támogatási program keretén belül odaítélhető támogatás megfelel e rendeletben foglalt valamennyi feltételnek;

b) a támogatási program kifejezett hivatkozást tartalmaz erre a rendeletre, megemlítve a címét, és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzétételének adatait.

(2) Az (1) bekezdésben említett támogatási programok alapján adott támogatás a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében összeegyeztethető a közös piaccal, és mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, feltéve hogy a támogatás megfelel e rendelet valamennyi feltételének.

4. cikk

Munkahelyteremtés

(1) A munkahelyteremtést szolgáló támogatási programoknak és az ilyen program alapján odaítélhető bármilyen támogatásnak meg kell felelnie a (2), a (3) és a (4) bekezdés feltételeinek.

(2) Ha olyan térségekben vagy ágazatokban teremtenek munkahelyet, amelyek a 87. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontja alapján a támogatás nyújtásának időpontjában regionális támogatásra nem jogosultak, a bruttó támogatásintenzitás nem haladhatja meg:

a) kisvállalkozások esetében a 15%-ot;

b) középvállalkozások esetében a 7,5%-ot.

(3) Ha olyan térségekben vagy ágazatokban teremtenek munkahelyet, amelyek a 87. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontja alapján a támogatás nyújtásának időpontjában regionális támogatásra jogosultak, a nettó támogatási intenzitás nem haladhatja meg a támogatás nyújtásának időpontjában alkalmazandó regionális térképen meghatározott regionális beruházási támogatás megfelelő felső határát, amelyet a Bizottság hagy jóvá az egyes tagállamok esetében: e célból többek között figyelembe kell venni a nagyberuházási projektekhez nyújtott regionális támogatásokra vonatkozó multiszektorális keretszabályt.

A kis- és középvállalkozások esetében – és a regionális térkép e vállalkozásokra vonatkozó ellenkező értelmű rendelkezésének hiányában – a felső határ a következők szerint növekszik:

a) a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában szabályozott térségekben bruttó 10 százalékponttal, ha a teljes nettó támogatási intenzitás nem haladja meg a 30%-ot; vagy

b) a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontjában szabályozott térségekben bruttó 15 százalékponttal, ha a teljes nettó támogatási intenzitás nem haladja meg a 75%-ot.

A regionális támogatás magasabb felső határait csak akkor kell alkalmazni, ha a kedvezményezett legalább 25%-ban hozzájárul a finanszírozáshoz, és ha a munkahelyet a támogatásra jogosult régióban tartják fenn.

Ha a munkahelyet a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek előállítása, feldolgozása és forgalomba hozatala területén hozzák létre, az 1257/1999/EK tanácsi rendelet szerint kevésbé kiemelt területeknek nyilvánított térségekben a támogatás e magasabb felső határait vagy – adott esetben – az említett rendelet szerint a támogatásra vonatkozó magasabb felső határokat kell alkalmazni.

(4) A (2) és (3) bekezdésben meghatározott felső határokat kell alkalmazni a támogatási intenzitásra, amelyet a kétéves időszakra vonatkozó bérköltségre vetítve kell kiszámítani, a következő feltételek mellett megteremtett munkahelyekre vonatkozóan:

a) a létrehozott munkahely az utolsó 12 hónap átlagával összehasonlítva nettó növekedést jelent a munkavállalói létszámban, mind az érintett létesítményben, mind az érintett vállalkozásban;

b) a létrehozott munkahelyet legalább három évig – kis- és középvállalkozások esetében két évig – fenn kell tartani; és

c) a munkahelyteremtés eredményeképpen létrehozott munkahelyekre olyan munkavállalókat kell felvenni, akik korábban még nem álltak alkalmazásban, előző munkahelyüket elvesztették, vagy ennek veszélye közvetlenül fenyegeti őket.

(5) Ha az e cikk értelmében mentesített támogatási programok alapján munkahelyteremtéshez támogatást nyújtanak, kiegészítő támogatás nyújtható a hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalóknak az 5. vagy a 6. cikkel összhangban történő felvétele esetében.

5. cikk

Hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalók felvétele

(1) A hátrányos helyzetű és megváltozott munkaképességű munkavállalók vállalkozásokhoz való felvételét szolgáló támogatási programoknak és az ilyen programok alapján odaítélhető bármely támogatásnak meg kell felelnie a (2) és a (3) bekezdés feltételeinek.

(2) Az érintett hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállaló vagy munkavállalók foglalkoztatására vonatkozó összes támogatás bruttó támogatási intenzitása, – a felvételt követő egy év bérköltségeinek százalékában kifejezve – nem haladhatja meg a hátrányos helyzetű munkavállalók esetében az 50%-ot, illetve megváltozott munkaképességű munkavállalók esetében a 60%-ot.

(3) Az alábbi feltételeket kell alkalmazni:

a) ha a felvétel nem eredményezi az érintett létesítmény munkavállalói létszámának nettó növekedését, egy vagy több munkahely megüresedése önkéntes kilépés, öregségi nyugdíjazás, önkéntes munkaidőcsökkentés vagy kötelességszegés miatti jogszerű elbocsátás és nem létszámleépítés következtében történt, valamint

HL L 160., 1999.6.26., 80. o.

b) a kötelességszegés miatti jogszerű elbocsátás esetét kivéve a munkavállalót vagy munkavállalókat legalább 12 hónapig folyamatosan foglalkoztatni kell.

6. cikk

A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának többletköltségei

(1) A megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatását szolgáló támogatási programoknak és az ilyen program alapján odaítélhető bármely támogatásnak meg kell felelnie a (2) és a (3) bekezdés feltételeinek.

(2) A támogatás az 5. cikk alapján nyújtott bármilyen támogatással együtt nem haladhatja meg a munkavállaló vagy munkavállalók megváltozott munkaképességéből következő .alacsonyabb termelékenység, valamint az alábbi költségek bármelyikének kompenzálásához szükséges mértéket:

a) a létesítmények átalakításának költségei;

b) a kizárólag a megváltozott munkaképességű munkavállaló vagy munkavállalók segítésére alkalmazott munkavállalók munkaerőköltségei;

c) az általuk használt berendezések átalakításának vagy beszerzésének költségei,

amelyek azokon a költségeken felül jelentkeznek, amelyek akkor merülnének fel, ha a kedvezményezett nem megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztatna, bármely olyan időszakban, amelyben a megváltozott munkaképességű munkavállalót vagy munkavállalókat ténylegesen foglalkoztatta.

Ha a kedvezményezett védett munkahelyet biztosít, a támogatás ezen túlmenően fedezheti – de nem haladhatja meg – az érintett létesítmény építési, üzembe helyezéssel kapcsolatos, vagy bővítési költségeit, valamint bármely, a fogyatékossággal élő munkavállalók foglalkoztatásából eredő adminisztrációs és szállítási költséget.

(3) Az e cikk értelmében mentesülő támogatási programok mentességének feltétele, hogy a kedvezményezett nyilvántartást vezessen, amely lehetővé teszi annak ellenőrzését, hogy a nyújtott támogatás megfelel az e cikkben és a 8. cikk (4) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek.

7. cikk

A támogatás szükségessége

(1) Ez a rendelet csak a 4. cikk szerinti támogatásnak ad mentességet, ha az érintett munkahely megteremtése előtt:

a) a kedvezményezett vagy támogatási kérelmet nyújtott be a tagállamnak; vagy pedig

b) a tagállam olyan jogi rendelkezéseket fogadott el, amelyek objektív feltételek szerint és minden további tagállami mérlegelés nélkül törvényes jogot biztosítanak a támogatásra.

(2) A támogatás abban az esetben élvezi a 4. cikk szerinti mentességet, ha :

a) a létrehozott munkahely tárgyi eszköz vagy immateriális javak beruházását célzó projekt végrehajtásához kapcsolódik; és

b) a munkahelyet a beruházás befejezésétől számított három éven belül hozzák létre ,

de csak akkor, ha az (1) bekezdés a) pontjában említett kérelem vagy az (1) bekezdés b) pontjában említett jóváhagyás a projekt végrehajtásának megkezdése előtt történik.

8. cikk

Támogatáshalmozódás

(1) A 4., 5. és 6. cikkekben meghatározott maximális támogatási intenzitásokat attól függetlenül kell alkalmazni, hogy a munkahelyteremtéshez vagy a munkavállaló felvételéhez nyújtott támogatást teljes mértékben állami forrásból vagy részben a közösségi forrásból finanszírozzák. (2) Az e rendelet 4. cikke értelmében mentességet élvező támogatási programok alapján nyújtott támogatás nem halmozható egyéb, a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti semmilyen más, ugyanarra a bérköltségre vonatkozó állami támogatással vagy más közösségi finanszírozással, ha az így halmozott összeg az e rendeletben meghatározott mértéket meghaladó támogatási intenzitást eredményezne.

(3) Az e rendelet 4. cikke értelmében mentességet élvező támogatási programok alapján nyújtott támogatás nem vonható össze:

a) a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti bármely más állami támogatással vagy egyéb közösségi finanszírozással, amely a létrehozott munkahellyel kapcsolatos olyan beruházás költségeire vonatkozik, amely a munkahelyteremtés időpontjában még befejezetlen vagy amely a munkahelyteremtést megelőző három év során fejeződött be; vagy

b) ugyanazon a bérköltségekre vagy ugyanazon beruházáshoz kapcsolódó egyéb foglalkoztatási költségekre adott támogatással vagy finanszírozással,

ha az összevonás a nemzeti regionális támogatási iránymutatásokban és a Bizottság által az egyes tagállamok számára jóváhagyott regionális támogatási térképen meghatározott vonatkozó regionális beruházási támogatások felső határát, illetve a 70/2001/EK rendeletben megadott felső határt meghaladó mértékű támogatási intenzitást eredményezne. Amennyiben a vonatkozó felső határt egy adott esetben alkalmazzák, – különösen ha egy bizonyos ágazatban alkalmazzák az állami támogatási szabályokat vagy olyan nagyberuházási projektekre vonatkozó intézkedések alkalmazása révén, mint a nagyberuházási projektek regionális támogatására érvényes multiszektorális keretszabály, e bekezdés alkalmazásában a kiigazított felső határ az irányadó .

(4) A (2) és a (3) bekezdéstől eltérve az e rendelet 5. és 6. cikkében mentesített támogatási programok alapján nyújtott támogatás a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint halmozható más állami támogatással vagy más közösségi finanszírozással ugyanazokra a költségekre vonatkozóan, beleértve a (2) és a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelő, az e rendelet 4. cikke értelmében mentesített támogatási programok alapján nyújtott támogatást, feltéve, hogy az összevonás eredményeképpen a bruttó támogatási intenzitás nem haladja meg a bérköltségek 100%-át a munkavállaló vagy munkavállalók foglalkoztatásának időszaka alatt.

Az előző albekezdésben foglaltak nem érintik, a kutatásra és fejlesztésre vonatkozó állami támogatás közösségi keretszabály alapján megállapított alacsonyabb támogatási intenzitást.

9. cikk

A Bizottságnak történő előzetes bejelentést igénylő támogatás

(1) Az egyes meghatározott ágazatokra vonatkozó támogatási programok e rendelet alapján nem mentesülnek a bejelentési kötelezettség alól, és azokra továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség vonatkozik.

(2) E rendelet nem mentesíti a bejelentési kötelezettség alól az egy meghatározott vállalkozásnak vagy létesítménynek hároméves időszak alatt adott, 15 millió euró bruttó támogatástartalmat meghaladó értékű támogatást. A Bizottság kizárólag e rendelet kritériumai alapján bírálja el a támogatást, ha azt olyan támogatási programalapján nyújtják, amely egyébként e rendelet értelmében mentességet élvezne.

(3) Ez a rendelet nem érinti a tagállamok azon kötelezettségét, hogy a más állami támogatási eszközökkel összefüggésben vállalt kötelezettségek alapján bejelentsék az egyedi támogatásokat, különös tekintettel arra a kötelezettségre, hogy a Bizottságnak be kell jelenteni, illetve azt tájékoztatni kell a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentését és szerkezetátalakítását célzó állami támogatásról szóló közösségi iránymutatás alapján támogatásban részesülő vállalkozásnak nyújtott támogatásról, továbbá nem sérti a multiszektorális keretszabály alapján nagyberuházási projekteknek nyújtott regionális támogatásra vonatkozó bejelentési kötelezettségét sem.

(4) A 2. cikk f) pontja értelmében a hátrányos helyzetű munkavállalónak nem minősülő munkavállalók felvételét elősegítő támogatási programokra továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség vonatkozik, kivéve, ha a 4. cikk szerint mentesülnek ez alól. A bejelentésben a tagállamoknak érvekkel kell alátámasztaniuk az érintett munkavállalók hátrányos helyzetű minősítését, amelyet a Bizottság mérlegel.. Erre vonatkozóan az 5. cikkben foglaltakat kell alkalmazni.

(5) A munkahelyek megőrzéshez nyújtott támogatás – azaz egy vállalkozásnak annak érdekében adott pénzügyi támogatás, hogy megtartsa azokat a munkavállalókat, akik egyébként elbocsátásra kerülnének – továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá esik. Az ilyen támogatást – az ágazati szabályokra is figyelemmel – csak akkor engedélyezheti a Bizottság, ha az a Szerződés 87. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összhangban természeti katasztrófák vagy rendkívüli események által okozott károk helyreállítására szolgál, vagy – a nemzeti regionális támogatásról szóló iránymutatásban foglalt működési támogatásra vonatkozó feltételek értelmében – ha a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerint támogatási szempontból kedvezményezett régiókban olyan térségek gazdasági fejlesztésére vonatkozik, ahol az életszínvonal rendkívül alacsony, illetve ahol jelentős a munkanélküliség.

(6) Az időszakos vagy határozott idejű munkaszerződések határozatlan idejű munkaszerződésekké történő átalakításához nyújtott támogatásra továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség vonatkozik.

(7) A munkakörmegosztást, a munkavállaló szülők segítését célzó támogatási programokra és egyéb olyan foglalkoztatási intézkedésekre, amelyek elősegítik a foglalkoztatást, de nem eredményezik a munkahelyek számának és a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételének, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók felvételének vagy foglalkoztatásának

nettó növekedését, továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség vonatkozik, és azokat a Bizottság bírálja el a 87. cikkel összhangban.

(8) Az egyéb foglakoztatással és munkaerőpiaccal kapcsolatos célokat szolgáló támogatási intézkedésekre – mint a korengedményes nyugdíjazást ösztönző intézkedések – szintén a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség vonatkozik, és azokat a Bizottság bírálja el a 87. cikkel összhangban.

(9) Az egyedi, tehát bármely támogatási programtól függetlenül nyújtott foglalkoztatási támogatásra továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség vonatkozik. Az ilyen támogatás e rendelet alapján kerül elbírálásra, és azt csak akkor engedélyezheti a Bizottság, ha az összeegyeztethető bármelyik, azon ágazatra vonatkozó szabállyal, amely ágazatban a kedvezményezett működik, és csak akkor, ha kimutatható, hogy a foglalkoztatási támogatás hatása jelentősebb, mint az a hatás, amit az érintett piacon a versenyre gyakorol.

10. cikk

Átláthatóság és ellenőrzés

(1) Az e rendelet által mentesített támogatási programok működtetése esetén a tagállamok 20 munkanapon belül összefoglaló információt küldenek a Bizottságnak az érintett támogatási programra vonatkozóan, az I. mellékletben meghatározott formában, az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel céljából. Ezt elektronikus formában nyújtják be.

(2) A tagállamok részletes nyilvántartást vezetnek az e rendeletben mentesített támogatási programokról és a programokalapján nyújtott egyedi támogatásokról. A nyilvántartás tartalmaz minden információt, amely annak megállapításához szükséges, hogy a mentesítés e rendeletben meghatározott feltételei teljesültek, ideértve bármely olyan vállalkozás jogállására vonatkozó információt, amelynek támogatási jogosultsága kis- és középvállalkozási minőségétől függ. A tagállamok a támogatási programra vonatkozó nyilvántartást az adott program alapján nyújtott utolsó egyedi támogatás odaítélésétől számított 10 évig őrzik. A Bizottság írásbeli megkeresésére az érintett tagállam 20 munkanapon belül – vagy a megkeresésében meghatározott hosszabb határidőn belül – megad a Bizottságnak minden olyan információt, amelyet a Bizottság szükségesnek tart annak megítéléséhez, hogy az e rendeletben foglalt feltételeknek eleget tettek-e.

(3) A tagállamok a II. mellékletben meghatározott formátumot követve elektronikus formában jelentést tesznek e rendelet alkalmazásáról minden olyan teljes naptári évre vagy tört naptári évre vonatkozóan, amelyben e rendeletet alkalmazták.. A tagállamoknak a jelentés által érintett tárgyidőszakot követő három hónapon belül kell a Bizottsághoz eljuttatni a jelentést..

11. cikk

Hatálybalépés, hatály és átmeneti rendelkezések

(1) E rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

A rendelet 2006. december 31-ig hatályos.

(2) Az e rendelet hatályba lépésekor függőben lévő bejelentéseket a rendelet rendelkezéseivel összhangban bírálják el.

Az e rendelet hatályba lépése előtt – a Bizottság engedélyének hiányában és a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítése nélkül – végrehajtott támogatási programok és a programok alapján nyújtott támogatások a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének értelmében összeegyeztethetők a közös piaccal és e rendelet alapján mentességet élveznek, amennyiben eleget tesznek a 3. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és a 3. cikk (2) bekezdésében foglalt feltételeknek. A Bizottság azokat a támogatásokat, amelyek e feltételeknek nem felelnek meg, a vonatkozó iránymutatásokkal, tájékoztatásokkal és közleményekkel összhangban bírálja el.

(3) Az e rendelet hatályának lejártakor az e rendelet alapján mentesülő támogatási programok további hat hónapig mentességet élveznek.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2002. december 5-én.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja

I. MELLÉKLET

A tagállamok által közölt információ az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének foglalkoztatásra nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról szóló 2204/2002/EK rendelet alapján nyújtott állami támogatásról

(elektronikus formában, elektronikus levélben kell megküldeni a stateaidgreffe@cec.eu.int címre)

Támogatás száma:

Magyarázó megjegyzés: Ezt a számot a DG COMP tölti ki.

Tagállam:

Régió:

Magyarázó megjegyzés: Tüntesse fel a régió nevét, ha a támogatást egy regionális hatóság nyújtja.

A támogatási program címe:

Magyarázó megjegyzés: Tüntesse fel a támogatási program nevét.

Jogalap:

Magyarázó megjegyzés: Adja meg a támogatás pontos nemzeti jogi hivatkozását és egy közzétételi hivatkozást.

A támogatási program alapján tervezett éves kiadás:

Magyarázó megjegyzések: Az összegeket euróban vagy – ha alkalmazható – nemzeti pénznemben kell megadni. Adja meg a költségvetési előirányzat(ok) teljes éves összegét vagy a becsült éves adóveszteséget a támogatási programban szereplő valamennyi támogatási eszközre.

A kezességvállalások esetében adja meg a garantált hitelek (maximális) összegét.

Maximális támogatási intenzitás:

— a 4. cikk alapján: munkahelyteremtés:

— az 5. cikk alapján: hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalók felvétele:

— a 6. cikk alapján: a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásának többletköltségei:

Magyarázó megjegyzés: Tüntesse fel a rendelet 4., 5. és 6. cikke alapján nyújtott támogatást megkülönböztető maximális támogatási intenzitást.

A végrehajtás időpontja:

Magyarázó megjegyzés: Adja meg azt az időpontot, amelytől kezdődően a támogatási program alapján nyújtható a támogatás.

A támogatási program időtartama:

Magyarázó megjegyzés: Adja meg azt az időpontot (év és hónap), ameddig a támogatási program alapján nyújtható a támogatás.

A támogatás célja:

— a 4. cikk alapján: munkahelyteremtés:

— az 5. cikk alapján: hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalók felvétele:

— a 6. cikk alapján: megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatása:

Magyarázó megjegyzés: A három lehetőség közül ki kell választani az intézkedés elsődleges célját (céljait). Ez a mező további (másodlagos) célok megadására is lehetőséget ad.

Érintett gazdasági ágazat(ok):

— valamennyi közösségi ágazat[]

— valamennyi feldolgozóipari ágazat[1]

— valamennyi szolgáltatás[1]

— egyéb (kérjük, határozza meg)

Magyarázó megjegyzések: Válasszon a listából, amennyiben ez lehetséges. Bizonyos ágazatok célzott támogatási programjaira nem vonatkozik a rendeletben előírt bejelentési kötelezettség alóli mentesség.

A támogatást nyújtó neve és címe:

Magyarázó megjegyzés: Kérjük, adja meg a telefonszámot és ha lehet, az elektronikus levélcímet is.

Egyéb információ:

Magyarázó megjegyzések: Ha közösségi alapok közösen finanszírozzák a támogatási programot, kérjük, egészítse ki a következő mondattal:

„A támogatási program közös finanszírozásának alapja [hivatkozás].”

Ha a támogatási program érvényességi ideje meghaladja e rendelet hatályossága időpontján, kérjük, egészítse ki a következő mondattal:

„A mentességről szóló rendelet 2006. december 31-én veszti hatályát, amelyet egy hat hónapos átmeneti időszak követ.”

[] Kivéve a hajóépítési ágazatot és más olyan ágazatokat, amelyekre az ágazaton belül valamennyi állami támogatást szabályozó rendeletben és irányelvben külön szabályok vonatkoznak.

II. MELLÉKLET

A Bizottságnak benyújtandó rendszeres jelentés formátuma

A 994/98/EK rendelet 1. cikke alapján elfogadott csoportmentesítési rendelet értelmében mentesített támogatási programokról szóló éves jelentés formátuma

A tagállamok a 994/98/EK rendelet alapján elfogadott csoportmentesítési rendelet alapján az alábbi formátumot használják a Bizottságnak való jelentési kötelezettségük teljesítésére.

A jelentéseket elektronikus formában kell benyújtani a következő címre:

 HYPERLINK "mailto:stateaidgreffe@cec.eu.int" stateaidgreffe@cec.eu.int

A 994/98/EK rendelet 1. cikke alapján elfogadott csoportmentesítési rendelet értelmében mentesített valamennyi támogatási programra vonatkozóan kért tájékoztatás

1. A támogatási program címe és száma

2. Az alkalmazott mentesítő bizottsági rendelet

3. Költségek

Egy támogatási programon belül minden egyes támogatási eszközre (pl. szubvenció, kedvező hitelek stb.) külön kell az adatokat megadni. Az adatokat euróban vagy – ha alkalmazható – nemzeti pénznemben kell megadni. Adókiadások esetén jelenteni kell az éves adóveszteséget. Amennyiben nem állnak rendelkezésre pontos adatok, a veszteségek megbecsülhetők.

A költségekre vonatkozó adatokat a következőképpen kell megadni:

A vizsgált évre vonatkozóan a támogatási programon belül minden egyes támogatási eszközre (pl. vissza nem térítendő támogatás, kedvező hitelek, kezességvállalás stb.) külön kell az adatokat megadni:

3.1. Lekötött összegek, (becsült) adóveszteségek vagy más igénybe nem vett bevételek, kezességvállalások adatai stb. a támogatás nyújtásáról szóló új döntésekhez. Garanciarendszerek esetében a kiadott új kezességvállalások teljes összegét kell biztosítani.

3.2. Tényleges kifizetések, (becsült) adóveszteségek vagy más igénybe nem vett bevételek, kezességvállalások adatai stb. új és jelenlegi támogatások nyújtásához. Garanciarendszerek esetében a következőket kell megadni: teljes kinnlévő kezességvállalások összege, díjbevétel, visszafizetések, kifizetett kártalanítások, a támogatási program üzemi eredménye a vizsgált év során.

3.3. A támogatás nyújtásáról hozott új döntések száma.

3.4. A támogatás nyújtásáról hozott új döntések értelmében teremtett munkahelyek illetve a felvett vagy foglalkoztatott hátrányos helyzetű vagy megváltozott munkaképességű munkavállalók becsült összes száma (ha szükséges). A hátrányos helyzetű munkavállalók felvételéhez nyújtott támogatást a 2. cikk f) pontjában megadott kategóriák szerinti bontásban kell megadni..

3.5.

3.6. Az összegeknek a 3.1. pont alapján történő régiók szerinti bontása vagy a NUTS[] II. szintjén és az alatt meghatározott régiók szerint, vagy a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott régiók, a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjában meghatározott régiók és a támogatásban nem részesülő régiók szerint történik.

3.7. Az összegeknek a 3.1. pont értelmében vett kedvezményezett tevékenységi ágazatok szerinti bontása (ha egynél több ágazatot érint, mindegyiknél tüntesse fel az összeget):

- szénbányászat
- gyártási területek:
  - acélipar
  - hajóépítés
  - szintetikus szálipar
  - gépjárműipar
  - egyéb feldolgozóipar
- szolgáltatási területek:
  - szállítás
  - pénzügyi szolgáltatások
  - egyéb szolgáltatások
- egyéb ágazatok (kérjük, határozza meg)

4. Egyéb információk és megjegyzések

[] A NUTS az Európai Közösségben alkalmazott statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája.

A Bizottság -i 68/2001/EK rendelete
az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásokra való alkalmazásáról
2001. január 12

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos kategóriáira történő alkalmazásáról szóló 1998. május 7-i 994/98/EK tanácsi rendeletre[109] és különösen annak 1. cikk (1) bekezdés a) pont iv. alpontjára,

e rendelet tervezetének kihirdetését követően[110],

az állami támogatások tanácsadó testületével folytatott konzultációt követően,

mivel:

(1) A 994/98/EK rendelet felhatalmazza a Bizottságot, hogy a Szerződés 87. cikkével összhangban kinyilvánítsa, hogy bizonyos feltételek mellett a képzési támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, és nem tartozik a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség hatálya alá.

(2) A Bizottság számos határozatában alkalmazta a Szerződés 87. és 88. cikkét a képzési támogatásokra, továbbá kinyilvánította álláspontját, legutóbb a képzési támogatásokról szóló közösségi keretszabályban[111]. Tekintetbe véve a Bizottságnak az e cikkek képzési támogatásokra való alkalmazásában szerzett jelentős tapasztalatait, szükséges, hogy a Bizottság – azzal a szándékkal, hogy biztosítsa a hatékony felügyeletet és egyszerűsítse az adminisztrációt anélkül, hogy gyengítené a Bizottság által gyakorolt ellenőrzést – éljen a 994/98/EK rendelet adta felhatalmazással.

(3) A valamennyi ágazat számára átlátható és következetes politika kialakítása végett szükséges, hogy e rendelet hatálya a lehető legszélesebb legyen és kiterjedjen a mezőgazdasági ágazatra, a halászatra és az akvakultúrára is.

(4) Ez a rendelet nem sérti a tagállamok képzési támogatások bejelentésére vonatkozó lehetőségét. Az ilyen bejelentéseket a Bizottság különösen az e rendeletben foglalt kritériumok figyelembevételével, illetve az érvényes közösségi iránymutatásokkal és keretszabályokkal összhangban értékeli, amennyiben vannak ilyen iránymutatások és keretszabályok. Jelenleg ez a helyzet áll fenn a Szerződés I. mellékletében felsorolt termékek előállításával, feldolgozásával és értékesítésével kapcsolatos tevékenységek, illetve a tengeri szállítási ágazat esetében. E rendelet hatályba lépésének napjától a képzési támogatásokról szóló keretszabály hatályát veszti, mert annak helyébe ez a rendelet lép.

(5) Az átláthatóság okán meg kell jegyezni azt, hogy az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapból (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről szóló 1999. május 17-i 1257/1999/EK tanácsi rendelet[112] 51. cikke (1) bekezdésének második albekezdésével összhangban, a Szerződés 87. és 89. cikkei nem vonatkoznak

109 HL L 142. szám, 1998.05.14., 1. o.
110 HL C 89. szám, 2000.03.28., 8. o.
111 HL C 343. szám, 1998.11.11., 10. o.
112 HL L 160. szám, 1999.06.26., 80. o.

a tagállamok által az említett rendelet 9. cikkének megfelelően, a Közösség által képzési célra adott támogatás formájához nyújtott pénzügyi hozzájárulásokra.

(6) Az átláthatóság okán hangsúlyozni kell, hogy ez a rendelet kizárólag a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülő képzési intézkedésekre vonatkozik. Számos képzési intézkedés nem tartozik e cikk hatály alá, hanem általános intézkedésnek minősül, mivel ezek megkülönböztetés nélkül minden ágazat minden vállalkozása előtt nyitva állnak, és az intézkedések alkalmazásában az érintett hatóságoknak nincsen mérlegelési jogkörük; ilyenek az általános adókedvezmények, mint például az automatikus adójóváírás, amelyre minden alkalmazotti képzésbe befektető vállalatnak lehetősége van. Más képzési intézkedések pedig azért nem tartoznak a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá, mert közvetlenül, mindenkinek a hasznára válnak, nem csak bizonyos ágazatoknak vagy bizonyos vállalkozásoknak nyújtanak előnyöket. Ilyenek például az iskolai oktatás és az alapképzés (szakmai ösztöndíjak és a munkaidő-kedvezményt biztosító programok), a munkanélküliek képzése vagy átképzése, beleértve a vállalaton belüli gyakornoki képzést, a közvetlenül a munkavállalókat vagy akár a munkavállalók bizonyos csoportjait érintő rendelkezések, biztosítva számukra az olyan képzésben való részvétel lehetőségét, amely nem kapcsolódik ahhoz a vállalathoz vagy iparághoz, amelyben dolgoznak (például a „tanulmányi számla”). Másrészt viszont azt is szem előtt kell tartani, hogy ha az ágazati pénzalapokból származó hozzájárulásokat az állam kötelezővé teszi, akkor azok nem tekinthetők magánforrásnak, hanem a Szerződés 87. cikke (1) bekezdése értelmében vett állami forrásnak minősülnek.

(7) Ez a rendelet mentesít minden olyan támogatást, amely az e rendeletben foglalt összes vonatkozó követelménynek megfelel, illetve minden olyan támogatási programot, amelynek a keretében nyújtott bármely támogatás megfelel az e rendeletben foglalt összes vonatkozó követelménynek. A hatékony felügyelet biztosítása és az adminisztráció egyszerűsítse érdekében – anélkül azonban, hogy az gyengítené a Bizottság által gyakorolt ellenőrzést – a támogatási programoknak és bármilyen támogatási programon kívül nyújtott egyedi támogatásnak tartalmaznia kell az e rendeletre való kifejezett hivatkozást.

(8) Azon különbségek felszámolása érdekében, amelyek versenytorzító hatást válthatnak ki, a kis- és középvállalkozásokkal kapcsolatos eltérő közösségi és nemzeti kezdeményezések összehangolása, az adminisztratív átláthatóság és a jogbiztonság érdekében a „kis- és középvállalkozásoknak” az ebben a rendeletben használt meghatározása megegyezik a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló[113] 1996. április 3-i 96/280/EK bizottsági ajánlásban használt meghatározással.

(9) Annak megállapítása végett, hogy valamely támogatás e rendelet szerint összeegyeztethető-e a közös piaccal vagy nem, figyelembe kell venni a támogatási intenzitást, és a támogatás támogatási egyenérték formájában kifejezett összegét. A több részletben kifizetendő támogatás és a kedvezményes kamatozású kölcsön formájában nyújtott támogatás támogatástartalmának kiszámításához a támogatás nyújtásakor érvényes piaci kamatlábakat kell alkalmazni. Az állami támogatási szabályok egységes, átlátható és egyszerű alkalmazását szem előtt tartva e rendelet alkalmazásában a referenciarátát kell piaci kamatlábnak tekinteni, feltéve hogy kedvezményes kamatozású kölcsön esetén a kölcsönt a szokásos biztosítékok támasztják alá, és az nem jár a szokásostól eltérő kockázattal. A referenciarátát

[113] HL L 107. szám, 1996.04.30., 4. o.

objektív kritériumok alapján a Bizottság időszakosan határozza meg, és közzéteszi az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* és az Interneten.

(10) A képzés rendszerint jótékony hatást gyakorol a társadalom egészére, minthogy növeli a szakképzett munkaerőtábort, amelyből más vállalatok is meríthetnek, erősíti a Közösség iparának versenyképességét, és fontos szerepet játszik a foglalkoztatási stratégiában. Tekintettel arra, hogy a Közösségben a vállalkozások általában a szükségesnél kevesebbet fektetnek be munkavállalóik képzésébe, az állami támogatás hozzájárulhat a piac elégtelen működésének helyreállításához, következésképpen bizonyos feltételek mellett összeegyeztethető a közös piaccal, és ezért mentesíthető az előzetes bejelentési kötelezettség alól.

(11) Annak biztosítása végett, hogy az állami támogatás a – pusztán piaci erők által teljesíthetetlen – közösségi cél eléréséhez szükséges minimumra korlátozódjék, a mentesített támogatások megengedhető támogatási intenzitását a nyújtott képzés típusa, a vállalkozás mérete és földrajzi elhelyezkedése szerint kell árnyalni.

(12) Az általános képzés másutt is hasznosítható képzettséget ad, és lényegesen javítja a képzett munkavállaló alkalmazhatóságát. Az ilyen célú támogatások kevésbé hatnak torzítóan a versenyre, ezért magasabb támogatási intenzitás tekinthető a közös piaccal összeegyeztethetőnek és mentesíthetőnek az előzetes bejelentési kötelezettség alól. A speciális képzés ellenben, amely elsősorban a vállalkozás javát szolgálja, a verseny torzulásának nagyobb kockázatát jelenti, és ezért az összeegyeztethetőnek tekinthető és az előzetes bejelentési kötelezettség alól mentesülő támogatási intenzitásnak jóval kisebbnek kell lennie.

(13) Ismervén a KKV-ket érintő hátrányokat és a viszonylagosan magasabb költségeket, amelyeket viselniük kell, ha munkavállalóik képzésébe fektetnek be, a KKV-k esetében az e rendelet által mentesített támogatási intenzitást növelni kell.

(14) A Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) és c) pontja szerinti támogatott területeken a képzésnek viszonylag nagyobb externális hatása van, mivel azokban a régiókban a képzésre a szükségesnél jelentősen kevesebbet költenek, és a munkanélküliségi arány magasabb. Következésképpen az e rendelet által mentesített támogatási intenzitás mértékét az ilyen területeken növelni kell.

(15) A tengeri szállítási ágazatban a képzés jellemzői indokolják az ágazat egyedi megközelítését.

(16) Szükséges, hogy végrehajtásuk előtt a nagy összegű támogatások továbbra is a Bizottság egyedi elbírálása alá essenek. Ennek megfelelően az egy meghatározott összeget meghaladó támogatásokat, amely összeg felső határát egy millió euróban kell megállapítani, ki kell zárni az e rendelet alapján történő mentesítésből, és azok továbbra is a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelmények hatálya alá tartoznak.

(17) Ez a rendelet nem mentesíti a más állami támogatásokkal – közöttük országos, regionális hatóságok vagy helyi önkormányzatok által, illetve közösségi támogatásokat is tartalmazó – halmozott támogatásokat ugyanazon elszámolható költségek vonatkozásában, ha az így halmozott összeg meghaladja az e rendeletben megállapított küszöbértéket.

(18) Az átláthatóság és a hatékony ellenőrzés biztosítása érdekében a 994/98/EK rendelet 3. cikkével összhangban, egységes formátumot kell kidolgozni, amelynek használatával az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel végett összefoglaló

információt adnak a Bizottságnak, valahányszor e rendelettel összhangban lévő támogatási programot vezetnek be. Ugyanezen okokból szabályozni kell a tagállamok által vezetendő, az e rendelet által mentesített támogatási programmal kapcsolatos nyilvántartások rendjét. A tagállamok által a Bizottságnak benyújtandó éves jelentés konkrét követelményeit a Bizottságnak kell meghatároznia. Az adminisztráció megkönnyítése érdekében és mivel a szükséges technológia széles körben rendelkezésre áll, az összefoglaló információt és az éves jelentést elektronikus formában kell benyújtani. A tagállamok által a Bizottságnak benyújtandó éves jelentés alkalmazása érdekében a Bizottságnak rögzíteni kell ennek konkrét követelményeit, beleértve a – széles körben rendelkezésre álló szükséges technika révén –elektronikus formában nyújtott információt.

(19) Tekintettel a Bizottságnak az e téren szerzett tapasztalatára és különösen arra, hogy milyen gyakorisággal szükséges felülvizsgálni az állami támogatási politikát, célszerű e rendelet alkalmazási időtartamának korlátozása. Ha ez a rendelet meghosszabbítás nélkül hatályát veszti, a rendelet által mentesített támogatási programok még további hat hónapig mentesek maradnak,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Hatály

Ez a rendelet az összes ágazatban nyújtott támogatásra vonatkozik, beleértve a Szerződés I. mellékletben felsorolt termékek előállításához, feldolgozásához és értékesítéséhez kapcsolódó tevékenységeket is.

2. cikk

Értelmező rendelkezések

E rendelet alkalmazásában:

a) a „*támogatás*” olyan intézkedés, amely megfelel a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) a „*kis- és középvállalkozások*” olyan vállalkozások, amelyeket az I. melléklet határoz meg;

c) a „*nagyvállalkozás*” olyan vállalkozás, amely nem tartozik az I. melléklet KKV-ről szóló meghatározásába;

d) a „*speciális képzés*” olyan oktatást tartalmazó képzés, amely közvetlenül és főképpen a munkavállalónak a támogatott vállalatnál jelenleg betöltött vagy későbbiekben betöltendő pozíciójára irányul, és olyan képesítést ad, amely nem vagy csak csekély mértékben hasznosítható más vállalatoknál vagy más munkaterületeken;

e) az „*általános képzés*” olyan oktatást tartalmazó képzés, amely nem csak vagy nem főképpen a munkavállalónak a támogatott vállalatnál jelenleg betöltött vagy későbbiekben betöltendő pozíciójában alkalmazható, hanem olyan képesítést ad, amely többnyire hasznosítható más vállalatoknál vagy munkaterületeken, és így

lényegesen növeli a munkavállaló alkalmazhatóságát. A képzés akkor tekintendő „általánosnak”, ha például:

— különböző független vállalkozások együttesen szervezik, vagy ha különböző vállalkozások munkavállalói is jelentkezhetnek rá,

— valamely közhatóság, -testület vagy egyéb testület, illetve intézmény, amelynek egy tagállam vagy a Közösség megadta erre a szükséges hatáskört, annak ismeri el, arról szakképesítést ad vagy azt jóváhagyja.

f) a „*támogatási intenzitás*” a támogatás bruttó összege valamely projekt elszámolható költségeinek százalékos arányában kifejezve. Ha a támogatást nem vissza nem térítendő támogatás formájában ítélik oda, a támogatás összege a támogatási egyenérték. A több részletben kifizetendő támogatást a nyújtás időpontjában érvényes értékére kell diszkontálni. A diszkontálás céljára és a kedvezményes hitelek támogatástartalmának kiszámítására használt kamatláb a támogatás nyújtásának időpontjában érvényes kamatláb

g) a „*hátrányos helyzetű munkavállaló*” a következő:

— minden olyan 25. életévét be nem töltött személy, aki még nem állt rendszeres, fizetett alkalmazásban;

— minden olyan súlyos testi, szellemi vagy lelki betegségből fakadó fogyatékossággal élő személy, aki ennek ellenére képes belépni a munkaerőpiacra;

— minden olyan, a Közösség területére munkavégzés végett beköltöző vagy már beköltözött, vagy ott honosnak minősülő migráns munkavállaló, aki szakmai és/vagy nyelvi képzésre szorul;

— minden olyan személy, aki legalább háromévi kihagyás után újra dolgozni kíván, különösen azok, akik munkahelyüket a családi élet és a munkavállalás összeegyeztetésének nehézségei miatt adták fel, a munkába állás utáni első hat hónapban;

— minden olyan 45. életévét betöltött személy, aki nem szerzett középiskolai vagy azzal egyenértékű képesítést;

— minden hosszú távon, azaz megszakítás nélkül 12 hónapig munkanélküli személy, a munkába állás utáni első hat hónapban.

3. cikk

A mentesítés feltételei

(1) Az a támogatási programon kívüli egyedi támogatás, amely megfelel az ebben a rendeletben foglalt valamennyi feltételnek, a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében összeegyeztethető a közös piaccal és mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy erre a rendeletre kifejezett hivatkozást tartalmaz, idézve címét és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjá*ban való kihirdetésének adatait.

(2) Azok a támogatási programok, amelyek megfelelnek az ebben a rendeletben foglalt feltételeknek, a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése szerint összeegyeztethetők a közös

piaccal és mentesülnek a Szerződés 88. cikke (3) bekezdésében foglalt előzetes bejelentési kötelezettség alól, feltéve, hogy:

a) a támogatási program keretében nyújtható minden támogatás megfelel az e rendeletben foglalt összes feltételnek;

b) a támogatási program kifejezett hivatkozást tartalmaz erre a rendeletre, idézve címét és az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjá*ban való kihirdetésének adatait.

(3) A (2) bekezdés szerinti programok keretében nyújtott támogatás akkor egyeztethető össze a Szerződés 87. cikkének (3) bekezdése értelmében a közös piaccal és akkor mentesül a Szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettség alól, ha a nyújtott támogatás közvetlenül megfelel az e rendeletben foglalt valamennyi feltételnek.

4. cikk

Mentesített képzési támogatás

(1) A képzési támogatási programoknak vagy egyedi képzési támogatásoknak meg kell felelniük a (2)–(7) bekezdésben rögzített feltételeknek.

(2) Speciális képzés esetén a támogatási intenzitás nagyvállalkozások esetében nem haladhatja meg a 25%-ot, illetve kis- és középvállalkozások esetében a 35%-ot.

Ezeket a támogatási intenzitásokat öt százalékponttal növelni kell a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint regionális támogatásra jogosult területeken működő vállalkozások esetében, illetve 10 százalékponttal a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerint regionális támogatásra jogosult területeken működő vállalkozások esetében.

(3) Általános képzés esetén a támogatási intenzitás nagyvállalkozások esetében nem haladhatja az 50%-ot, illetve kis- és középvállalkozások esetében a 70%-ot.

Ezeket a támogatási intenzitásokat öt százalékponttal növelni kell a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint regionális támogatásra jogosult területeken működő vállalkozások esetében, illetve 10 százalékponttal a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerint regionális támogatásra jogosult területeken működő vállalkozások esetében.

(4) A (2) és a (3) bekezdés szerinti maximális támogatási intenzitást 10 százalékponttal növelni kell hátrányos helyzetű munkavállalóknak nyújtott képzés esetén.

(5) Ha valamely támogatási projektben mind speciális, mind általános képzési összetevők szerepelnek, amelyek a képzés támogatási intenzitásának a kiszámítása céljából egymástól nem választhatók el, vagy ha a támogatási projektben szereplő képzés speciális, illetve általános jellege nem állapítható meg, a (2) bekezdés szerinti speciális képzésre vonatkozó támogatási intenzitásokat kell alkalmazni.

(6) A tengeri szállítási ágazatban nyújtandó támogatás esetén a támogatási intenzitás elérheti a 100%-ot is, akár speciális, akár általános képzésre vonatkozik a támogatási projekt, feltéve, hogy a következő feltételek teljesülnek:

a) a gyakornok nem tagja a legénységnek, de létszám fölötti személyként a fedélzeten tartózkodik, és

b) a képzés a közösségi nyilvántartásban szereplő hajók fedélzetén folyik.

(7) A képzési támogatási projektek elszámolható költségei a következők:

a) az oktatók költségei,

b) az oktatók és képzésben részt vevők utazási költségei,

c) egyéb folyó költségek, úgymint anyagok, ellátmány,

d) az eszközök és berendezések amortizációja, olyan mértékben, amennyire azokat kizárólag a képzési projekt céljaira használják,

e) a képzési projekttel kapcsolatos tanácsadói szolgáltatások költségei,

f) a képzésben részt vevők személyes költségei az a)–e) pontban felsorolt egyéb elszámolható költségek összegével egyező összegig. Csak a képzésben ténylegesen eltöltött idő vehető számításba, az ebből termelésben eltöltött idő vagy annak megfelelője levonása után.

Az elszámolható költségeket dokumentált bizonyítékokkal kell alátámasztani, áttekinthetően és tételesen részletezve.

5. cikk

Nagy összegű egyedi támogatások

A mentesítés nem vonatkozik az olyan támogatásra, amelyet egy vállalkozás egyetlen képzési projektre kap, és amelynek összege meghaladja az egy millió eurót.

6. cikk

Támogatáshalmozódás

(1) A 4. és 5. cikkben foglalt maximális támogatási intenzitást attól függetlenül is alkalmazni kell, hogy a támogatott projektet teljes mértékben állami forrásból vagy részben közösségi forrásból finanszírozzák.

(2) Az e rendelet által mentesített támogatás nem halmozható egyéb, a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatással, illetve egyéb közösségi finanszírozással ugyanazon elszámolható költségek vonatkozásában, ha az így halmozott összeg meghaladná az e rendeletben meghatározott támogatási intenzitás mértékét.

7. cikk

Átláthatóság és ellenőrzés

(1) Az e rendelet által mentesített támogatási programok működtetése esetén a tagállamok 20 munkanapon belül összefoglaló információt küldenek a Bizottságnak az érintett támogatási programra, illetve egyedi támogatásra vonatkozóan, az II. mellékletben meghatározott formában, az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való közzététel céljából.

(2) A tagállamok részletes nyilvántartást vezetnek az e rendelet által mentesített támogatási programokról, az e programok keretében nyújtott egyedi támogatásokról, illetve az e rendelet által mentesített, semmilyen létező támogatási programhoz nem tartozó egyedi támogatásokról. Az ilyen nyilvántartásnak tartalmaznia kell minden annak megállapításához szükséges információt, hogy a mentesítés e rendeletben foglalt feltételei teljesültek-e. A tagállamok nyilvántartást vezetnek az egyedi támogatásokról a támogatásnyújtás időpontjától számított tíz éven keresztül, illetve támogatási programok esetében az e program keretében adott utolsó egyedi támogatás nyújtásától számított tíz éven keresztül. A Bizottság írásbeli megkeresésére az érintett tagállam 20 munkanapon belül – vagy a megkeresésében

meghatározott hosszabb határidőn belül – megad a Bizottságnak minden olyan információt, amelyet a Bizottság szükségesnek tart annak megítéléséhez, hogy az e rendeletben foglalt feltételeknek eleget tettek-e.

(3) A tagállamok a III. mellékletben meghatározott formátumot követve elektronikus formában is jelentést tesznek e rendelet alkalmazásáról minden olyan teljes naptári évre vagy tört naptári évre vonatkozóan, amelyben e rendeletet alkalmazták. A tagállamoknak a jelentés által érintett tárgyidőszakot követő három hónapon belül kell a Bizottsághoz eljuttatni a jelentést.

8. cikk

Hatálybalépés és érvényességi időszak

(1) Ez a rendelet az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő 20. napon lép hatályba.

A rendelet 2006. december 31-ig marad hatályban.

(2) Az e rendelet hatályának lejártakor az e rendelet alapján mentesülő támogatási programok további hat hónapig mentességet élveznek.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2001. január 12-én.

a Bizottság részéről

Mario MONTI

a Bizottság tagja

I. MELLÉKLET

A kis- és középvállalkozások meghatározása

(kivonat a Bizottság 1996. április 3-i, a kis- és középvállalkozások meghatározásáról szóló 96/280/EK ajánlásából (HL L 107. szám, 1996.04.30., 4. o.))

„1. cikk

1. A kis- és középvállalkozások (a továbbiakban KKV-k) olyan vállalkozások, amelyek

— 250 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztatnak és/vagy

  — éves forgalma nem haladja meg a 40 millió eurót, vagy

  — éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 27 millió eurót,

— megfelelnek a (3) bekezdésben meghatározott függetlenségi feltételnek.

2. Ha különbséget kell tenni kis- és középvállalkozások között, "kisvállalkozás" az olyan vállalkozás, amely:

— 50 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztat, és/vagy éves forgalma nem haladja meg a 7 millió eurót, vagy

  éves mérlegfőösszege nem haladja meg az 5 millió eurót,

— megfelel a 3. bekezdésben meghatározott függetlenségi feltételnek.

3. Az a vállalkozás számít független vállalkozásnak, amelyben a kis- és középvállalkozások vagy a kisvállalkozások meghatározásának körén kívül eső vállalkozás – vagy együttesen több ilyen vállalkozás – tulajdoni részesedése vagy szavazati joga nem haladja meg a 25%-ot , akármelyik esetről is van szó. Ezt a küszöbértéket a következő két esetben lehet meghaladni:

— ha a vállalkozás közhasznú befektetési társaságok, kockázatitőke-társaságok vagy intézményi befektetők tulajdonában van, feltéve, hogy sem egyedileg, sem együttesen nem gyakorolnak felette irányítást;

— ha a tőke megosztása oly módon történik, hogy nem lehet meghatározni, kinek a tulajdonában van, és ha a vállalkozás kijelenti, hogy valamely, a kis- és középvállalkozások vagy a kisvállalkozások meghatározásának körén kívül eső vállalkozás – vagy együttesen több ilyen vállalkozás – tulajdoni részesedése vagy szavazati joga nem haladja meg a 25%-ot a vállalkozásban, akármelyik esetről van is szó.

4. Az 1. és 2. bekezdés szerinti küszöbértékek kiszámítása során a kedvezményezett vállalkozásra és minden olyan vállalkozásra vonatkozó lényeges adatot összesíteni kell, amelyet tőkén vagy szavazati jogon alapuló 25%-os vagy annál nagyobb tulajdoni részesedés útján irányított vállalkozások tekintetében összegezni szükséges.

5. Ha a mikro-vállalkozásokat meg kell különböztetni a többi KKV-tól, ezek a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásokat jelentik.

6. Amennyiben a zárómérleg utolsó napján egy vállalkozás túllépi az alkalmazotti vagy a pénzügyi küszöbértékeket, ez csak akkor eredményezi a "KKV", "középvállalkozás", "kisvállalkozás" vagy "mikro-vállalkozás" státusz megszerzését vagy elvesztését, ha ez két egymást követő üzleti évben megismétlődik.

7. Az alkalmazott személyek száma összefügg az **éves munkaegységszámmal** (ÉME), azaz az egy év során teljes munkaidőben alkalmazott személyek, valamint a részmunkaidős és az idénymunkát végző személyek munkája egységesen beszámít az éves munkaegységszámba. Tárgyévként az utolsó jóváhagyott számviteli időszakot kell tekinteni.

8. Az árbevétel és a mérlegfőösszeg küszöbértékeit a legutolsó tizenkét hónapos jóváhagyott számviteli időszak adja. Újonnan alapított vállalkozások esetében, amelyek éves elszámolását még nem hagyták jóvá, az alkalmazandó küszöbértékeket egy, az üzleti év során készített megbízható becslés alapján kell meghatározni."

II. MELLÉKLET

Az e rendelet által mentesített támogatási program végrehajtásakor vagy valamely támogatási programon kívüli egyedi támogatás nyújtásakor benyújtandó összefoglaló információ formátuma

Összefoglaló információ a 68/2001/EK bizottsági rendelettel összhangban nyújtott állami támogatásról	
Kitöltendő összefoglaló információ	Magyarázó megjegyzések
Tagállam	
Régió	Adja meg a régió nevét, ha a támogatást valamely regionális hatóság nyújtja
A támogatási program megnevezése vagy az egyedi támogatásban részesülő vállalat neve	Adja meg a támogatási program megnevezését, illetve egyedi támogatás esetében a kedvezményezett nevét. Az utóbbi esetben nincs szükség további éves jelentésre!
Jogalap	Adja meg a pontos nemzeti törvényi hivatkozást mind a támogatási program, mind pedig az egyedi támogatás esetében.
A támogatási program tervezett éves költségvetése, illetve valamely vállalatnak nyújtott egyedi támogatás összege	Az összegeket euróban kell megadni, vagy adott esetben a nemzeti valutában. Támogatási program esetében: fel kell tüntetni a költségvetési előirányzat teljes éves összegét vagy a támogatási programban részt vevő összes támogatási eszköz kapcsán felmerülő becsült éves adóveszteséget. Egyedi támogatás esetében: fel kell tüntetni a támogatás teljes összegét/adóveszteséget; adott esetben fel kell tüntetni, hogy a támogatás részleteit hány éven keresztül folyósítják, vagy hány éven keresztül keletkezik adóveszteség. Ami a kezességvállalásokat illeti, mindkét esetben fel kell tüntetni a garantált kölcsönök (maximális) összegét.
Maximális támogatási intenzitás	A maximális támogatási intenzitást vagy az egy elszámolható tételre vonatkozó maximális támogatástartalmat kell feltüntetni
Végrehajtás időpontja	Tüntesse fel azt a napot, amikortól a támogatási programból támogatás adható, illetve az egyedi támogatás odaítélésének időpontját
A támogatási program vagy egyedi támogatás nyújtásának időtartama	Tüntesse fel a támogatási program keretében nyújtott támogatás vagy egyedi támogatás folyósításának végét, illetve adott esetben az utolsó részlet folyósításának várható időpontját (év, hónap)
A támogatás célja	Képzés esetében fel kell tüntetni, hogy az speciális-e vagy általános. Általános képzés esetében dokumentált bizonyítékot (pl. a képzés tartalmának leírását) kell csatolni arról, hogy a képzés általánosnak minősül;

Érintett gazdasági ágazat	Értelemszerűen válasszon a listáról
☐ minden ágazat vagy ☐ mezőgazdaság ☐ halászat és akvakultúra ☐ szénbányászat ☐ teljes feldolgozóipar vagy ☐ acél ☐ hajógyártás ☐ szintetikus szálak ☐ gépjárműipar ☐ egyéb feldolgozóipar ☐ minden szolgáltatás vagy ☐ tengeri szállítási szolgáltatás ☐ egyéb szállítási szolgáltatás ☐ pénzügyi szolgáltatás ☐ egyéb szolgáltatás Megjegyzések:	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	
Egyéb információ	

III. MELLÉKLET

A Bizottságnak benyújtandó időszaki jelentés formátuma

A Tanács 994/98/EK rendelete 1. cikkével összhangban elfogadott csoportmentességi rendelet értelmében mentesített támogatási programokról szóló éves jelentés formátuma

A tagállamok a Bizottságnak benyújtandó, a Tanács 994/98/EK rendelete alapján elfogadott csoportmentességi rendeletekből következő jelentési kötelezettségeik során az alábbi formátumot használják.

A jelentéseket elektronikus formában is be kell nyújtani.

A Tanács 994/98/EK rendelete 1. cikkével összhangban elfogadott csoportmentességi rendeletek értelmében mentesített minden támogatási programról szolgáltatandó információk

1. A támogatási program megnevezése

2. Az alkalmazandó bizottsági mentességi rendelet

3. Ráfordítás

Külön számadatokat kell megadni az egyes támogatási programokon belüli támogatási eszközre vagy egyedi támogatásokra nézve (pl. vissza nem térítendő támogatás, kedvezményes kamatozású kölcsön stb.). A számadatokat euróban vagy adott esetben nemzeti valutában kell feltüntetni. Adóráfordítás esetén jelenteni kell az adóveszteségeket. Ha nem áll rendelkezésre pontos adat, az ilyen veszteségeket becsülni is lehet.

Ezeket a ráfordítási számadatokat a következők alapján kell megadni:

A tárgyévre vonatkozóan a programon belüli minden egyes támogatási formára (pl. vissza nem térítendő támogatás, kedvezményes kamatozású kölcsön vagy kezességvállalás stb.) nézve külön fel kell tüntetni a következőket:

3.1. az odaítélt összegek, a (becsült) adóveszteségek vagy egyéb bevételkiesés, kezességvállalási adatok, pl. új támogatott projektekkel stb. kapcsolatban. Garanciavállalások esetében meg kell adni az újonnan nyújtott garanciák teljes összegét;

3.2. a tényleges kifizetések, a (becsült) adóveszteségek vagy egyéb bevételkiesés, kezességvállalási adatok új és folyamatban lévő projektekkel stb. kapcsolatban. Kezességvállalások esetében a következőket kell megadni: a fennálló kezességek teljes összege, biztosítási díjbevétel, visszakövetelt összegek, kifizetett kártérítések, a támogatási program működési eredménye a tárgyévben;

3.3. az új, támogatott projektek száma;

3.4. az új projektek által teremtett és fenntartott összes munkahely becsült száma (adott esetben);

3.5. az új projektek által támogatott beruházások becsült teljes összege;

3.6. a 3.1. pontban foglalt adatok regionális bontásban vagy a NUTS[114] 2., vagy alacsonyabb szintűként meghatározott térségek szerint, vagy pedig a 87. cikk (3)

[114] A NUTS a Közösségben levő térségi egységek statisztikai célú névjegyzéke.

bekezdésének a) pontja, a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerinti térségek és nem támogatott térségek szerint;

3.7. a 3.1. pontban foglalt összegek ágazatonkénti bontásban, a kedvezményezettek tevékenysége ágazatonként (ha az több ágazatra kiterjed, egyenkénti részesedésüket is fel kell tüntetni):

— mezőgazdaság

— halászat és/vagy akvakultúra

— szénbányászat

— feldolgozóipar

ebből:

acél

hajógyártás

szintetikus szálak,

gépjárműipar,

egyéb feldolgozóipar (kérjük, részletezze)

— szolgáltatások

ebből:

tengeri szállítási szolgáltatások

egyéb szállítási szolgáltatások

pénzügyi szolgáltatások

egyéb szolgáltatások (kérjük, részletezze)

— egyéb ágazatok (kérjük, részletezze)

4. Egyéb információ és megjegyzések

Állami támogatás és kockázatitőke-befektetés
(2001/C 235/03)

(EGT vonatkozású szöveg)

I. **Bevezetés**

I.1. A Bizottság megfogalmazta általános politikáját a Közösségen belül a kockázatitőke-befektetés[115] támogatásának érdekében. Kifejezte például aggodalmát a közösségi vállalkozásoknak a hitelekből történő finanszírozástól[116] való túlzott függőségének kockázataival kapcsolatban, valamint hangsúlyozta a kockázatitőke-befektetés piacának bővüléséből[117] eredő növekedés és munkahelyteremtés lehetőségét. A Bizottság bízik abban, hogy bizonyos vállalkozástípusokat vagy létezésük egy adott fázisában lévő vállalkozásokat a sajáttőke-finanszírozás különböző formái jobban szolgálhatják, mint a hitelekből történő finanszírozás önmagában, tekintettel az adósságszolgálat költségeire és számos kölcsönt nyújtó intézmény kockázatkerülő természetére.

I.2. A kockázatitőke-befektetésre vonatkozó kötelezettséget egy szélesebb körű közösségi célként határozták meg az Európai Tanácsnak azon a 2000. március 23–24-i, lisszaboni ülésén, amely a kockázatitőke-befektetés cselekvési terve végrehajtásának időpontját 2003-ra tette, és támogatta a finanszírozásnak az induló üzleti vállalkozások, a csúcstechnológiával foglalkozó vállalkozások és a mikrovállalkozások felé történő irányítását csakúgy, mint az Európai Beruházási Bank (EBB) által javasolt, a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos egyéb kezdeményezéseket.

I.3. A tőkepiac tartós tökéletlenségét sejtető sajáttőke-hiány, amely megakadályozza, hogy a kínálat egy mindkét fél számára elfogadható áron találkozzon a kereslettel, a hasonló észak-amerikai vállalkozásokhoz képest negatív hatást gyakorol az európai kis- és középvállalkozásokra (KKV-kre). A szakadék egyrészről a csúcstechnológiai újításokkal és leginkább a nagy növekedési potenciállal rendelkező fiatal vállalkozásokat, másrészről a különböző korú vállalkozások és az olyan kisebb növekedési potenciállal rendelkező ágazatok széles körét érinti, amelyek bővítési projektjeik számára nem találnak finanszírozási lehetőségeket külső kockázatitőke-befektetés bevonása nélkül.

I.4. A sajáttőke-finanszírozás, különösen a kisebb üzleti vállalkozások esetében, számos kihívást teremt mind a befektető, mind a vállalkozás számára. A befektetőnek gondos elemzést kell készítenie nem csupán a felajánlott biztosítékkal (mint a hitelező esetében), hanem az egész üzleti stratégiával kapcsolatban. Ami a vállalkozást illeti,

---

115 A Bizottság 1998-as „Kockázatitőke-befektetés: kulcsfontosságú tényező az Európai Unión belüli munkahelyteremtésben” című dokumentumában (SEC(1998) 552 végleges, 1998. március 31.), úgy határozta meg a kockázatitőke-befektetés fogalmát, mint a vállalkozások sajáttőke-finanszírozása indulási és fejlesztési fázisaik során, és a kifejezést ebben a dokumentumban ilyen értelemben alkalmazzák. A „kockázati tőke” kifejezés elsődlegesen az e célra létrehozott befektetési alapok által biztosított kockázatitőke-befektetésre utal (vállalkozói tőkealapok). Az ilyen alapok gyakran biztosítják a saját tőke, mezzanine (köztes hitelfinanszírozás) és alárendelt kölcsönfinanszírozások keverékét, és a „kockázati tőke” kifejezés ennek a finanszírozásnak az összességére utal.

116 „Gazdasági reform: jelentés a közösségi termék- és tőkepiacok működéséről”, COM(1999) 10, 1999. január 20.

117 „Kockázatitőke-befektetés: kulcsfontosságú tényező az Európai Unión belüli munkahelyteremtésben”, SEC(1998) 552. végleges, 1998. március 31.

szembe kell néznie egy külső befektetővel történő ellenőrzés-megosztás kihívásaival, valószínűleg életében először.

I.5. Figyelembe véve a kockázatitőke-befektetés nyújtása terén történő növekedés vélt előnyeit, valamint felismerve a gazdasági szereplőkkel szembeni kihívásokat a kockázati tőkével folytatott tevékenység felvállalásával kapcsolatban, a hatóságok törekedtek a kockázatitőke-befektetés piacát támogató intézkedések megtételére. A Bizottság számos intézkedést állapított meg, különösen a kockázatitőke-befektetésre vonatkozó cselekvési tervben, amelyet a kockázatitőke-piacok növekedésének ösztönzése érdekében el kell fogadni. Ezek a következőket foglalják magukban:

a) a vállalkozói szellem kultúrájának támogatása;

b) a saját tőkére vonatkozó adóügyi kötöttségek enyhítése, mint amilyen a hitelből történő finanszírozással kapcsolatos bánásmódnál kevésbé kedvező bánásmód;

c) a piaci integrációt elősegítő intézkedések;

d) a szabályozási kötöttségek enyhítése, beleértve a pénzügyi intézmények meghatározott típusainak (pl. nyugdíjalapok) befektetéseire vonatkozó korlátozásokat és a vállalkozások létrehozásával kapcsolatos igazgatási eljárásokat.

I.6. A Bizottság nyilvánvalóvá tette, hogy a közösség kockázatitőke-befektetési piacának fejlesztésére vonatkozó stratégia alapjául szolgáló filozófia elsődleges fontosságot tulajdonít az új és innovatív üzleti vállalkozások létrehozására és fenntartására kedvező hatást gyakorló környezet kialakításának a fent említettekhez hasonló strukturális és horizontális intézkedések segítségével[118]. Ez tükrözi azt a tényt, hogy a kockázatitőke-befektetés biztosítása alapvetően kereskedelmi döntéseket magában foglaló kereskedelmi tevékenység. A gazdasági és költségvetési feltételek olyanok, hogy az állami alapok önmagukban nem képesek és nem is szabad törekedniük a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos tevékenységek — a Közösség célkitűzései között szereplő — növekedésének teljes körű biztosítására. A legfontosabb kihívás az olyan feltételek biztosítása, amelyek mellett az Európában létező magántőke óriási tartalékait ilyen befektetésekre használják fel. Ez a kihívás legalább olyan mértékben érinti a vállalkozók tőke iránti igényének fejlődését, mint a befektetők által biztosított tőkekínálatot.

I.7. Ezen túl azonban a Bizottság felismerte „a kizárólag a piac azonosítható elégtelen működésére irányuló, kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések közfinanszírozásának szerepét”[4]. A nemzeti szintű hatóságok az állami tőkét a kockázatitőke-kínálat növelésével kapcsolatos különböző programok támogatására használták fel. Maga a Bizottság javasolta és a Tanács elfogadta, hogy a strukturális alapok intervenciója által támogatható régiókban az ilyen intervenció megvalósulhat a kis- és középvállalkozások kockázatitőke-befektetési alapjainak társfinanszírozása formájában, az állami támogatások szabályainak megfelelően. A Bizottság bízik abban, hogy a támogatási finanszírozás kockázatitőke-befektetéssel (és hitelből történő finanszírozással) való felváltása lehetővé teszi, hogy a strukturális alapok nagyobb számú kedvezményezettet érjenek el, mindezt egy megteremtett munkahelyre eső alacsonyabb költséggel, és ezért költséghatékonyabbak legyenek.

[118] A kockázatitőke-befektetés cselekvési tervéről szóló helyzetjelentés, COM(2000) 658. végleges, 2000. október 18., 3.4. szakasz.

I.8. Az ilyen intézkedések elkerülhetetlenül felvetik a Szerződés állami támogatásról szóló cikkeivel való összeegyeztethetőség kérdését[119].

II. E dokumentum célja és alkalmazási köre, valamint kapcsolata más szövegekkel

II.1. E dokumentumnak két alapvető célja van:

a) annak meghatározása, hogy a Bizottság hogyan alkalmazza az állami támogatásnak az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében található meghatározását a kockázatitőke-befektetés biztosítására vagy támogatására megalkotott intézkedésekre vonatkozóan („kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések”);

b) új feltételek előírása, amelyek értelmében a Bizottság engedélyezi az olyan intézkedéseket, amelyek állami támogatásnak minősülnek, még akkor is, ha azok nem egyeztethetők össze más, a Bizottság által elfogadott iránymutatásokkal, keretszabályokkal vagy rendeletekkel.

II.2. A dokumentum célja továbbá, hogy megmagyarázza, miért szükséges az állami támogatás ellenőrzése ezen a területen, és hogy megmagyarázza az aktuális iránymutatások ilyen intézkedésekre való alkalmazásának nehézségeit, valamint indokolja azt, hogy a Bizottság miért véli úgy, hogy az új összeegyeztethetőségi kritériumok egyaránt szükségesek és megfelelőek is.

II.3. Ebben a dokumentumban semmi nem tekinthető úgy, mint ami kétségbe vonja a Bizottság által elfogadott egyéb iránymutatások, keretszabályok vagy rendeletek feltételeinek megfelelő állami támogatási intézkedések összeegyeztethetőségét.

II.4. Ez a dokumentum semmi esetre sem tér el a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásról szóló bizottsági iránymutatás rendelkezéseitől[120].

II.5. A Bizottság különös figyelmet fordít annak szükségességére, hogy megakadályozzák e közleménynek a fennálló keretszabályokban és iránymutatásokban meghatározott elvek megkerülésére való felhasználását.

III. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések állami finanszírozása ellenőrzésének okai

III.1. Eltekintve attól a ténytől, hogy a Szerződés előírja a Bizottság részére a Közösségen belül az állami támogatások ellenőrzését, az állami intervenció más formáival együtt, a nemzeti és a közösségi hatóságoknak a kockázatitőke-befektetés támogatására megalkotott intézkedésekre vonatkozóan állami alapok lekötéséről vagy engedélyezéséről szóló döntése során — amennyire lehetséges — csökkenteni kell a következő három eltérő, de egymáshoz kapcsolódó kockázati kategóriát:

a) annak kockázata, hogy a kedvezményezetteknek (legyenek azok befektetők vagy vállalkozások) nyújtott előnyök a belső piacon jelenlévő versenytársaikhoz viszonyítva a verseny indokolatlan torzulását okozzák.

---

[119] Míg a Szerződés állami támogatásról szóló cikkei csak a nemzeti (vagy alacsonyabb szintű) intézkedésekre vonatkoznak, a koherens politika megkívánja, hogy a közösségi szinten hozott intézkedések ne ütközzenek az állami támogatási szabályokkal.

[120] HL C 288.szám, 1999.10.9., 2. o.

b) A „hatásfokveszteség” kockázata, vagy az ösztönző hatás hiánya. Egyes államilag támogatott intézkedéssel alapított vállalkozások bármilyen esetben ugyanezekkel a feltételekkel finanszírozásra tehettek szert. Ennek megtörténtére bizonyítékok állnak rendelkezésre, bár ez szükségszerűen anekdotikus. Ilyen esetben az állami forrásokat szükségtelenül használják fel.

c) A „kiáramlás” kockázata. Az államilag támogatott intézkedések jelenléte ténylegesen eltántoríthatja az egyéb potenciális befektetőket a tőke biztosításától.

III.2. Nem az összes, a kockázatitőke-befektetési programok érdekében végrehajtott állami intézkedés tartozik az állami támogatásnak a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében található meghatározásának a hatálya alá, és ezért az állami támogatásnak a Bizottság általi ellenőrzése alá sem. E dokumentum következő szakasza iránymutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy hogyan értelmezi a Bizottság az állami támogatás fogalmát a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedéseket érintően.

IV. A 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatósága a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekre

IV.1. Vissza nem térítendő támogatás vagy hitel formáját öltő intézkedés esetében általában nyilvánvaló, hogy melyik vállalkozás a potenciálisan kedvezményezett annak vizsgálata céljából, hogy állami támogatásról van-e szó. Azonban a kockázatitőke-befektetés nyújtására kidolgozott bizonyos konstrukciók sokkal összetettebbek, mert a hatóságok a gazdasági szereplők egy csoportját (a befektetőket) ösztönzik annak érdekében, hogy egy másik csoportnak (például kisebb vállalkozásoknak) finanszírozást nyújtsanak. Az intézkedés kialakításától függően, és még akkor is, ha a hatóságok szándéka csupán az, hogy az utóbbi csoportnak előnyöket biztosítsanak[121], a vállalkozások bármelyik vagy mindkét „szinten” az állami támogatás kedvezményezettjei lehetnek. Ezen felül, néhány esetben az intézkedés előírja egy olyan alap vagy egyéb befektetési eszköz létrehozását, amely különállóan létezik a befektetőktől és az olyan vállalkozásoktól, amelyekbe befektettek. Az ilyen esetekben szintén szükséges annak figyelembevétele, hogy az alap vagy az eszköz tekinthető-e az állami támogatásból előnyt élvező vállalkozásnak.

IV.2. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések értékelése során a Bizottságnak ezért figyelembe kell vennie azt a lehetőséget, hogy az intézkedés legalább három különböző szinten nyújthat támogatást:

i. támogatás a befektetők részére;

ii. támogatás bármilyen alap vagy egyéb eszköz részére, amelyen keresztül az intézkedés működik (az „alapok alapja” esetében egynél több ilyen szint lehet);

iii. támogatás azoknak a vállalkozásoknak, amelyekbe befektettek.

IV.3. Annak érdekében, hogy egy intézkedés a Szerződés 87. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozzon, négy halmozott feltételnek kell megfelelnie:

i. az intézkedésnek tartalmaznia kell az állami források felhasználását; a hatóságok kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekben vagy a

[121] Az Európai Közösségek Bírósága úgy vélekedett, hogy a 87. cikk nem különbözteti meg az érintett állami intervenciós intézkedéseket azok okaira vagy céljaira való hivatkozás alapján, hanem azok hatásaira vonatkozóan határozza meg azokat. *Olaszország* kontra *Bizottság* 173-73 sz. ügy (EBHT 1974. 709.o.)

befektetők adóösztönzőiben való közvetlen pénzügyi részvétele esetén ez általában magától értetődő;

ii. az intézkedésnek torzítania kell a versenyt a kedvezményezettnek való előny nyújtása révén; a Bíróság esetjogával összhangban a Bizottságnak feltételeznie kell, hogy az állami támogatás valószínűleg megjelenik minden esetben, amikor az állami forrásokat olyan módon nyújtják, amely a szokásos piacgazdasági feltételek szerint tevékenykedő magánbefektetőnek nem elfogadható. Ahol ezzel ellentétben a hatóságok olyan feltételekkel fektetnek be, amely az ilyen befektetőnek elfogadható, semmilyen előnyt nem nyújtanak, és ezért nincs állami támogatás[122]. Ebből következik, hogy ahol az állami forrásokat ugyanolyan feltételek mellett bocsátják rendelkezésre, mint ami a magánbefektetőkre vonatkozik (*pari passu*), rendes körülmények között az a következtetés vonható le, hogy az intézkedés nem nyújt előnyöket. Azonban, ha az állami forrásokat kedvezőbb feltételek mellett bocsátják rendelkezésre, akkor rendes körülmények között megjelenik az előny;

iii. ennek az előnynek szelektívnek kell lennie abból a szempontból, hogy meghatározott vállalkozásokra korlátozódik; amennyiben egy intézkedést korlátozás, illetve ágazati vagy földrajzi különbségtétel nélkül alkalmaznak a tagállam területén minden vállalkozásra, akkor az nem szelektív[123]. Azonban minden olyan intézkedés szelektív, amely jellegénél fogva csak korlátozott számú vállalkozásra alkalmazható. Hasonlóképpen, egy intézkedés szelektív, amennyiben csak bizonyos vállalkozásokba való befektetésre vonatkozik, például az ágazat vagy a régió alapján korlátozva. Meg kell jegyezni, hogy egy intézkedés, amely a befektetőket tekintve általános (azaz valamennyi befektetőnek rendelkezésére áll), mindamellett lehet szelektív azon vállalkozások szintjén, amelyekbe befektettek[124].

iv. az intézkedésnek hatást kell gyakorolnia a tagállamok közötti kereskedelemre. Mivel a tőkebefektetés olyan tevékenység, amely a tagállamok közötti igen nagy léptékű kereskedelem tárgya, és mivel a befektetőknek előnyt biztosító bármely intézkedés kifejezett célja, hogy befolyásolja azok befektetési döntéseit, a Bizottság rendes körülmények között figyelembe veszi, hogy a befektetők érdekében hozott, kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések megfelelnek ezeknek a feltételeknek. A kereskedelemre gyakorolt bármilyen hatás értékelése során a Bizottságnak általánosabban kell figyelembe vennie a tőkepiacok közötti hatásokat, nem csupán azokat, amelyek olyan befektetőkre hatottak, akik korábban már a piacon az intézkedés által megcélzott vállalkozások számára saját tőke biztosítására irányuló tevékenységet folytattak vagy még nem folytattak ilyen tevékenységet. Hasonlóképpen, hacsak nem mutatható ki, hogy olyan vállalkozásokba fektetnek be, amelyek olyan tevékenységgel foglalkoznak, amely nem tárgya a tagállamok közötti kereskedelemnek, a Bizottság úgy tekinti, hogy ez a feltétel teljesül minden olyan szinten, ahol az egyéb feltételek teljesülnek[125].

---

[122] Az N 172/2000 (Írország) sz. ügyben hozott, a Vetőmag és kockázatitőke-alap rendszerről szóló, 2000. október 4-i határozat (HL C 37., 2001.2.3., 48. o.).

[123] Például ez az eset fordulhat elő egy adóval kapcsolatos intézkedésnél, amely egy bizonyos kategóriájú pénzügyi instrumentumba való befektetést támogat.

[124] Lásd például a Bíróság *Németország* kontra *Bizottság* C-156/98 sz. ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítéletét (még nem tették közzé).

[125] Ebben a vonatkozásban a Bíróság úgy vélekedett, hogy: „Egy *támogatási program* esetében a Bizottság

IV.4. Már számos olyan közzétett bizottsági szöveg létezik, amely értelmezést kínál arra, hogy az egyedi intézkedések az állami támogatás fogalmába tartoznak-e, és amely vonatkozhat a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekre. Ezek: a kormányzati tőkeinjekciókról szóló 1984-es közlemény[126], az állami támogatási szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról szóló 1998-as közlemény[127], valamint az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra történő alkalmazásáról szóló közlemény[128]. A Bizottság folytatja e szövegek alkalmazását annak értékelése során, hogy a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések állami támogatást jelentenek-e.

IV.5. A fent meghatározott elvekkel összhangban a Bizottság a következő tényezőket veszi figyelembe annak meghatározása során, hogy az állami támogatás megjelenik-e a különböző szintek mindegyikén.

1. TÁMOGATÁS A BEFEKTETŐK RÉSZÉRE

Ahol az intézkedés lehetővé teszi a befektetők részére, hogy egy vállalkozás vagy vállalkozáscsoport tőkéjében olyan feltételek mellett részesedjenek, amelyek kedvezőbbek az állami befektetőkénél, vagy amelyek kedvezőbbek, mintha az intézkedés megléte nélkül vettek volna részt ilyen befektetésben, akkor ezek a befektetők előnyben részesülnek[129]. Ez az eset áll fenn akkor is, ha a befektetőt az intézkedés arra ösztönzi, hogy az érintett vállalkozás vagy vállalkozások részére előnyt biztosítson. Az a tény, hogy a piac elégtelen működésének tulajdoníthatóan a befektetők másképp nem hajtanának végre ilyen befektetéseket, önmagában nem elegendő az előny vélelmének megcáfolására. Tulajdonképpen a befektetőknek előnyösebb feltételeket ajánlanak azért, hogy ellentételezzék a piac elégtelen működését okozó tényezőket, és a Bizottság szerint az ilyen ellentételezést olyan előnynek kell tekinteni, amely támogatásnak minősül, amennyiben a befektetők vállalkozások, valamint ha az egyéb fent leírt feltételek, nevezetesen a szelektivitás, teljesülnek. Feltéve azonban, hogy az előnyt arra az összegre korlátozzák, amely szükséges a piac elégtelen működését okozó tényezők legyőzéséhez, azt a Szerződéssel összeegyeztethetőnek kell tekinteni, amennyiben az a korlátozott hatása miatt az alábbi VIII. szakaszban leírt elveknek megfelel.

2. TÁMOGATÁS EGY KÖZBENSŐ ESZKÖZ VAGY EGY ALAP RÉSZÉRE

Általában a Bizottság hajlik arra, hogy egy alapot nem annyira egy támogatás kedvezményezettjének, mint inkább olyan eszköznek tekintsen, amely a támogatást a befektetőkhöz és/vagy az olyan vállalkozásokhoz juttatja el, amelyekbe befektettek.

---

tevékenységét a kérdéses program jellemzőinek vizsgálatára *korlátozhatja* annak érdekében, hogy meghatározza, hogy a támogatás magas összegének vagy százalékának okán, a befektetések jellegénél fogva, amelyre a támogatást nyújtják, vagy a program más feltételei révén számottevő előnyhöz juttatják-e a támogatásban részesülő feleket azok versenytársaival szemben, és az *valószínűleg* olyan vállalkozásokat juttat előnyhöz, amelyek tagállamok közötti kereskedelemmel foglalkoznak." *Németország* kontra *Bizottság* 248/84 sz. ügy, (EBHT 1987. 4013.o.), 18. pont (kiemelés hozzáadva).

126 EK 9-1984. Értesítő, újra megjelent a „Versenyjog az Európai Közösségekben" IIA kötetében, 133. o.

127 HL C 384., 1998.12.10., 3. o.

128 HL C 71., 2000.3.11., 14. o. Azonban meg kell jegyezni, hogy az állam által a kockázati tőkébe történő befektetések érdekében nyújtott kezességvállalás valószínűleg inkább a befektető részére foglalnak magukban támogatási elemet, mint a hagyományos hitelgaranciák esetében, amelyek rendes körülmények között inkább a hitelfelvevő számára jelentenek támogatást, mint a hitelnyújtó számára.

129 Ez olyan intézkedések esetében fordulhat elő, amelyek az ilyen részesedésekbe befektetőknek finanszírozást biztosítanak, amennyiben ezek nyújtása a piaci feltételeknél kedvezőbben történik.

Azonban bizonyos esetekben — nevezetesen a számos és különböző befektetőkkel rendelkező meglévő alapok javára szóló átutalásokat magukban foglaló intézkedéseknél — az alap független vállalkozás jellegével bírhat. Ebben az esetben általában jelen van a támogatás, hacsak a befektetést nem olyan feltételekkel hajtják végre, amely egy piacgazdaságban egy normális gazdasági szereplő számára elfogadható, és ezért nem biztosít előnyt a kedvezményezett részére.

3. TÁMOGATÁS OLYAN VÁLLALKOZÁSOKNAK, AMELYEKBE BEFEKTETTEK

A legfontosabb tesztfeltétel ismét az, hogy vajon a vállalkozás a befektetést olyan feltételekkel kapta-e meg, amely egy piacgazdaságban elfogadható lenne egy magánbefektetőnek. Ez a tesztfeltétel teljesíthető például akkor, ha a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések révén végrehajtott befektetés *pari passu* megy végbe az ilyen befektetővel vagy befektetőkkel. Más esetben az a tény, hogy a befektetési döntéseket a kockázatitőke-alapok kereskedelmi vezetői vagy a befektetők képviselői hozzák, akik abban érdekeltek, hogy az alap részére a maximális hozamot biztosítsák, fontos, de önmagában nem döntő mutató. A Bizottságnak szintén figyelembe kell vennie annak lehetőségét, hogy az alapok befektetőinek nyújtott bármilyen előnyt annak a vállalkozásnak adják tovább, amelyikbe befektettek, ha a befektetést nem egy a piacgazdaságban tevékenykedő magánbefektetővel *pari passu* hajtotta végre az alap. Amennyiben egy kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedés csökkentette a kockázatokat és/vagy növelte az ellenszolgáltatást, amit a befektetők egy bizonyos befektetés végrehajtásából megszereznek, akkor azokat többé nem lehet normális gazdasági szereplőként működőnek nevezni[130].

IV.6. Az, hogy egy intézkedés biztosít-e támogatást, és milyen szinten, az annak konstrukciójától függ. A Bizottság találkozott már olyan intézkedésekkel, amelyeknél úgy találta, hogy az adott intézkedés a befektetők szintjén általános, de az egyéni vállalkozások szintjén[131] állami támogatást biztosít, más intézkedés pedig a befektetőknek biztosít állami támogatást, nem pedig azoknak a vállalkozásoknak, amelyekbe befektettek, a fent leírt *pari passu* elv alkalmazásával[132], valamint olyan intézkedésekkel is találkozott, amelyek egynél több szinten biztosíthattak állami támogatást[133].

IV.7. Amennyiben az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 69/2001/EK bizottsági rendelet[134] értelmében a kedvezményezettek részére biztosított valamennyi támogatás *de minimis*, abban az esetben úgy tekintendő, hogy az nem felel meg a Szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében foglalt összes feltételnek. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekben a *de minimis* szabály alkalmazását a számítások nehézsége (lásd az alábbi V. szakaszt is), valamint az a tény is hátráltatja, hogy az intézkedések nemcsak a megcélzott vállalkozásoknak, hanem egyéb befektetőknek is biztosíthatnak támogatást. Azonban ahol ezeket a nehézségeket le lehet küzdeni, a szabály alkalmazható marad. Amennyiben egy program minden egyes vállalkozás részére 100 000 EUR vagy annál kevesebb állami tőkét biztosít hároméves időtartam alatt, akkor

[130] Például a Bizottság 98/476/EK határozata (HL L 212., 1998.7.30., 50. o.). Ez az eset a Bíróság C-156/98 sz. ügyben hozott ítéletének tárgyát képezte, amelyet a 10. lábjegyzet említ.

[131] Lásd a 16. lábjegyzetet.

[132] Például az N 705/99 sz. ügyben hozott határozat, az United Kingdom High Technology Fund.

[133] A C 46/2000 sz. ügyben hozott 2001/406/EK határozat, Viridian Növekedési Alap (Észak-Írország): HL L 144. szám, 2001.5.30., 23. o.

[134] HL L 10., 2001.1.13., 30. o.

bizonyos, hogy az e vállalkozásoknak nyújtott bármely támogatás a rendelet által meghatározott korlátok között van.

V. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések összeegyeztethetőségének értékelése az állami támogatási szabályok alapján: a meglévő szövegek alkalmazása

V.1. Amennyiben az intézkedések állami támogatásnak minősülnek, a Bizottságnak értékelnie kell, hogy vajon azok a 87. cikk (2) és (3) bekezdése szerint összeegyeztethetők-e a közös piaccal. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos legtöbb intézkedést csak a (3) bekezdés a) pontja (kizárólag az abban a pontban foglalt eltérésre jogosult régiókban alkalmazható intézkedésekre vonatkozóan), a (3) bekezdés c) vagy d) pontja szerint találták összeegyeztethetőnek.

V.2. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések azonnali célkitűzései valószínűleg magukban foglalják a kis- és középvállalkozások támogatását, különösen az új vagy innovatív vállalkozásoknál, vagy a magas növekedési potenciállal rendelkező vállalkozásoknál, és/vagy egy meghatározott régió fejlődésének támogatását is. A Bizottság már elfogadott olyan szövegeket, amelyek alapján az ilyen célkitűzésekkel bíró állami támogatásokat a 87. cikk (3) bekezdésének a) vagy c) pontja értelmében engedélyezhetik[135]. Az intézkedést megtervező hatóságnak szintén célkitűzése lehet, hogy több befektetőt ösztönözzön az ilyen típusú finanszírozás nyújtásában történő részvételre. Ezen a területen állami támogatással kapcsolatos szöveg nem létezik, és valójában ezt még máig sem ismerték el kifejezetten az állami támogatásokat önmagában indokolni tudó közösségi célként[136]. Azonban ez semmi esetre sem zárja ki egy olyan intézkedés összeegyeztethetőségét, amely más keretszabályok vagy iránymutatások feltételeinek megfelel.

V.3. A 87. cikk (3) bekezdésének a) vagy c) pontja alapján az állami támogatásokat engedélyező meglévő keretszabályok vagy iránymutatások egyik jellemzője, hogy a támogatást a meghatározott kedvezményezett vállalkozás bizonyos költségei egy rögzített százalékának „támogatástartalmát" képviselő szintig engedélyezik. Ezek az „elszámolható költségek" főként a földterületbe (telekingatlanba), épületekbe, új termelő berendezésekbe és immateriális javakba (szabadalmak, know-how stb.) történő befektetések, a befektetett eszközökkel kapcsolatos munkaerőköltségek, valamint a tanácsadási szolgáltatások költségei. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedéseket gyakran nem találják e szabályok szerint összeegyeztethetőnek a következő okok valamelyike vagy összessége miatt:

a) A saját tőke „támogatástartalma" megállapításának nehézsége. Míg a Bizottság a kölcsönökre és garanciákra vonatkozó támogatástartalom meghatározásával kapcsolatban alkotott szabályokat[137], a saját tőkére vonatkozóan nincs ilyen képlet. Ezzel szemben a Bizottság úgy vélekedik, hogy a számítások technikai

[135] A regionális állami támogatásokról szóló iránymutatás (HL C 74., 1998.3.10., 9. o.) és az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középvállalkozások részére nyújtott állami támogatásokra történő alkalmazásáról szóló, 2001. január 12-i 70/2001/EK bizottsági rendelet (HL L 10., 2001.1.13., 33. o.).

[136] Az a tény, hogy egy célkitűzést közösségi szinten kívánatosnak ismernek el, önmagában még nem elegendő indok az annak értelmében javasolt állami támogatások indoklására. Meg kell jegyezni, hogy a lisszaboni Európai Tanács következtetései az állami támogatások csökkentésére, valamint a kockázatitőke-befektetés növelésére szólítottak fel.

[137] Például (HL C 74., 1998.3.10., 19. o. és HL C 68., 1996.3.6., 6. o.).

nehézsége önmagában nem elegendő ahhoz, hogy egy intézkedés a közös piaccal ne legyen összeegyeztethető. Vizsgálja egy ebben a tekintetben lehetséges módszer lehetőségeit, és időközben nyitott marad a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekről szóló bejelentésekhez kapcsolódó javasolt számítási módszerekkel szemben[138].

b) Az elszámolható költségekkel való kapcsolat kialakításának nehézsége, különösen olyan intézkedések alapján, amelyek ösztönzőket nyújtanak a befektetőknek, nevezetesen az alapok formájában megjelenő intézkedések alapján. Egy ilyen kapcsolatot nem könnyű összeegyeztetni a kereskedelmi alapok kezelésével, amely az alapokban résztvevő befektetők kötelessége, és amely valamint ellenőrzési és végrehajtási nehézségeket támaszthat.

c) A befektetők szintjén támogatást nyújtó intézkedésekre vonatkozóan az a tény, hogy nincs olyan aktuális szöveg, amely bármilyen alapot teremtene az ilyen támogatások engedélyezésére.

V.4. A Bizottság úgy vélekedik, hogy általában jó okok vannak az „elszámolható költségek" megközelítésre. Ez a megközelítés bizonyosságot és kiszámíthatóságot jelent, valamint alapot képez a támogatás korlátozására és a régiók és a tagállamok közötti egyenlő bánásmód biztosítására. A múltban ez jól szolgálta a Közösséget, és valószínűleg a jövőben is ez fogja képezni a legtöbb állami támogatás ellenőrzésének alapját. A Bizottság úgy vélekedik, hogy az ettől való eltéréshez jó okokra van szükség.

V.5. Az elvtől való eltérés kockázata különösen az, hogy olyan állami támogatás is engedélyezhető, amely csupán „működési támogatás", azaz olyan támogatás, amely egy üzleti vállalkozás normál folyó kiadásainak fedezésére szól. A Bizottság úgy vélekedik, hogy egy ilyen támogatás, amely elszigetelheti a kedvezményezettet a kereskedelmi életképtelenség hatásaitól, a leginkább torzító állami támogatások típusai közé tartozik, és csak korlátozott körülmények között engedélyezhető.

V.6. Azonban a Bizottság véleménye szerint az a tény, hogy a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések nem találhatók összeegyeztethetőnek a meglévő iránymutatások alapján, valamint különösen a fent felsorolt nehézségek önmagukban nem igazolják az intézkedéseknek a közös piaccal való összeegyeztethetetlenségét. Egyes, már meghozott határozataiban ezért a Bizottságnak mérlegelnie kellett, hogy készen álljon-e azok engedélyezésére, és ha igen, akkor milyen kritériumok alapján. A fenti bekezdésekben felsorolt nehézségekre való tekintettel a Bizottság megjegyezte, hogy:

a) a létező keretszabályok alapján elszámolhatónak tekintett költségek sok fiatal és innovatív vállalkozás számára kevésbé fontosak. Mindenesetre az ilyen költségek gyakran alkalmasak arra, hogy kölcsöntőkéből finanszírozzák azokat; a saját tőke szükségességét általában nemcsak eszközökhöz kötik, hanem a működő tőke szükségességéhez is egy vállalkozás indulási vagy bővítési fázisa során;

b) az elszámolható költségekkel való kapcsolat hiánya az aktuális szövegekben nem szükségszerűen igazolása annak a működési támogatásnak, amelyet olyan támogatásnak tekintenek, amely egy vállalkozás normál működési költségeit

[138] Ez magában foglalhat egy olyan módszert, amely egy meghatározott garancia nyújtásának a költségein alapul. Lásd a BTU – *Beteiligungskapital für kleine Technologieunternehmen* N 551/2000 (Németország) sz. ügyben 2001. február 28-án hozott határozatot (HL C 117., 2001.4.21., 14. o., 17. o.).

fedezi, és nincs más hatása, csupán a működés fenntartása. Az egyértelműen ösztönző hatású támogatás egy vállalkozás elindítása vagy kibővítése esetén ebben az értelemben nem tekinthető működési támogatásnak, és ezért az meghatározott körülmények között elfogadható;

c) a befektetőknek nyújtott támogatások tekintetében egy intézkedést nem lehet összeegyeztethetetlennek tekinteni csupán azért, mert a magánszektor vagy a piaci befektetők bevonásával azoknak állami támogatást jelent, csakúgy, mint azoknak a vállalkozásoknak, amelyekbe befektettek. Általában ha az állam által elvégzett átutalás összeegyeztethető az állami támogatási szabályokkal, a Bizottság azon a véleményen van, hogy egy olyan intézkedést is engedélyezni kell, amely minimális ösztönzőt nyújt más gazdasági szereplők részére ugyanazon átutalás elvégzéséért még akkor is, ha technikailag az említett szereplők támogatásáról van szó.

VI. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések engedélyezésének alapja a Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének a), c) és d) pontja szerint

VI.1. A fő alapelv, amely szerint a Bizottság kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedéseket engedélyezhet még abban az esetben is, ha azok nem tartoznak a fennálló szabályok hatálya alá, az, hogy a KKV-k, és különösen a kis- és induló vállalkozások által elszenvedett hátrányok egyike a tőke- és hitelszerzés nehézsége. Ennek fő oka a hiányos információ, a befektetők és kölcsönt nyújtó intézmények kockázatkerülő természete, valamint a korlátozott garanciák, amelyeket a KKV-k a helyzetüknél fogva ajánlhatnak[139]. A saját tőke nyújtásának egyik akadálya lehet a tranzakciók és a „kellő gondosság” magas költsége a nyújtott tőke összegéhez képest.

VI.2. Amint a fentiekben (I.7.) megállapítást nyert, a Bizottság felismerte „a kizárólag az azonosítható piaci elégtelen működésre irányuló, kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések közfinanszírozásának szerepét”. A piac elégtelen működését olyan helyzetként lehet meghatározni, amelyben a piaci mechanizmusok tökéletlensége folytán nem teljesül a gazdasági hatékonyság. A piac elégtelen működése testet ölthet a rendszernek a keresett áruk előállítására vonatkozó képtelenségében (ebben az esetben a kockázatitőke-befektetés piacáról van szó), vagy az erőforrások helytelen elosztásában, amit olyan módon lehet javítani, hogy néhány vásárló jobban jár, de egyikük sem jár rosszul. A képzési, és kutatás-fejlesztési tevékenységekben megjelenő externáliák a piac olyan elégtelen működését eredményezik, amely ezeken a területeken indokolttá teszi az állami támogatást.

VI.3. Mivel a gazdasági elméletek előrejelzései szerint a piacok általában bizonyos értelemben elégtelenül működnek, kivéve a tökéletes verseny feltételei mellett, ezért a piac elégtelen működésének fogalmát az olyan esetekre tartják fenn, amikor vélhetően az erőforrások elosztása súlyosan helytelen módon történt meg. A kockázatitőke-befektetési piacokat érintő elégtelen működésnek két fő forrása van, amelyek különösen hatást gyakorolnak a KKV-k, valamint a fejlődésük korai szakaszában lévő vállalkozások tőkéhez való hozzáférésére, és amelyek indokolttá tehetik az állami beavatkozást:

a) <u>hiányos vagy aszimmetrikus információ</u>: a potenciális befektetőknek több nehézséggel kell szembenézniük egy KKV vagy egy új vállalkozás üzleti

[139] Lásd a Bizottság 70/2001/EK rendeletét.

kilátásaira vonatkozó megbízható információk begyűjtése során. Különösen akkor, ha ezek kiemelkedően innovatív projektekben vagy kockázatos projektekben vesznek részt, a hiányos információk súlyosbítják a kockázatfelmérés nehézségeivel kapcsolatos problémákat;

b) tranzakciós költségek: a kis üzletek kevésbé vonzóak a befektetési alapok számára a befektetések vizsgálatának viszonylag magas költségei és egyéb tranzakciós költségek miatt.

VI.4. A Bizottság úgy véli, hogy ezek a tényezők a piac olyan elégtelen működéséhez vezethetnek, amely indokolttá teszi az állami támogatást. Azonban szükséges az óvatosság. Az a tény, hogy a finanszírozási kérelmeket — mind a hitelből, mind pedig a sajáttőke-finanszírozást — visszautasították, önmagában még nem a piac elégtelen működésének a jele. Valójában a Bizottság úgy vélekedik, hogy a Közösségben a kockázatitőke-befektetési piacon nincs általános jellegű elégtelen működés[140]. Azt azonban elfogadja, hogy néhány típusú befektetésre vonatkozóan léteznek piaci hiányosságok a vállalkozások életének bizonyos szakaszaiban, és esetleg a 87. cikk (3) bekezdésének d) pontjában említett bizonyos tevékenységek esetében. Felismeri azt is, hogy a 87. cikk (3) bekezdése a) és c) pontjának megfelelően támogatásra jogosult régiókban („támogatott területek”) vannak bizonyos nehézségek. Ezeket a hiányosságokat és nehézségeket már bizonyos mértékig elismerték a fennálló állami támogatási keretszabályokban, és ahol ezeket a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekre alkalmazni tudják, a Bizottság kész ennek folytatására.

VI.5. Ezért a Bizottság megköveteli a piac elégtelen működése bizonyítékának benyújtását, mielőtt kész lenne az olyan kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések engedélyezésére, amelyek nem tartoznak a fennálló szabályok hatálya alá. Azonban kész lehet elfogadni ezt a helyzetet akkor, ha egy vállalkozás kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekkel történő finanszírozásának minden egyes olyan hányada, amelyet viszont teljes mértékben vagy részben állami támogatásból finanszíroznak, maximum 500 000 eurót tartalmaz, vagy 750 000 eurót az olyan régiók esetében, amelyek a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerint jogosultak támogatásra, vagy 1 millió eurót az olyan régiók esetében, amelyek a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerint jogosultak támogatásra[141]. Ennek oka az, hogy a kis tranzakciók esetében meggyőzőbb az az érvelés, hogy a piac elégtelen működése a magas tranzakciós költségek révén keletkezett. Az a tény azonban, hogy a piac elégtelen működését felismerik, nem változtatja meg sem egy adott intézkedés támogatás-jellegét, sem az annak összeegyeztethetőségére vonatkozó értékelés szükségességét, különösen a VIII. szakasz rendelkezései szerint.

VI.6. Amennyiben felismerik a piac elégtelen működését, a Bizottság megvizsgálja, hogy vajon az állami támogatásra vonatkozó intézkedés arányban van-e azzal a feltételezett elégtelen működéssel, amelyet ki kíván elégíteni, és törekszik annak biztosítására, hogy mindenféle torzulást minimalizáljanak. A Bizottság úgy véli, hogy ezt legjobban olyan intézkedésekkel lehet elérni, amelyek éppen elegendőek annak biztosítására, hogy a piaci befektetők gondoskodjanak a tőkéről, valamint amely kereskedelmi

[140] A kockázatitőke-befektetés cselekvési tervéről szóló helyzetjelentés, COM(2000) 658. végleges, 2000. október 18., 3. szakasz.

[141] A hat hónapon belüli elkülönített tőkeinjekciókat ugyanannak a hányadnak a részének tekintik, mint a különböző tőkeinjekciókat — akár egy hosszabb időtartam alatt is —, amelyekre egyetlen tranzakció részeként vállalnak kötelezettséget.

alapon, illetve a normális gazdaságban uralkodóhoz lehető legközelebb eső feltételek alapján meghozott befektetési döntéseket eredményez.

VI.7. A kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekre vonatkozó lehetséges modellek változatossága és a tagállamok által megalkotott konstrukciók némelyikének viszonylagos újdonsága azt jelenti, hogy a Bizottság nincs olyan helyzetben, hogy szigorú feltételeket határozzon meg, amelyek szerint eldönthető az ilyen intézkedések engedélyezése. Azonban meghatározott bizonyos olyan elemeket, amiket pozitívnak, és olyanokat is, amiket negatívnak fog tekinteni az értékelés folyamán. Ezeket a VIII. szakasz tartalmazza. Az a tény, hogy a feltételeket ilyen módon alkotják meg, megerősíti minden olyan kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedés fontosságát, amely olyan állami támogatásnak minősül vagy minősülhet, amelyet az EK-Szerződés 88. cikke (3) bekezdésének értelmében a hatálybalépés előtt a Bizottságnak bejelentettek, hacsak azokat nem mentesítette a bejelentési kötelezettség alól egy olyan rendelet, mint a IV.7. bekezdésben idézett[142]. Ha a Bizottság birtokában van egy olyan teljes körű bejelentés, amely megmutatja, hogy egy intézkedés számos pozitív elemet tartalmaz és nincsenek negatív elemei, akkor a Bizottság törekszik az értékelés gyors elvégzésére az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendeletben[143] megállapított határidőkön belül.

VII. A támogatási intézkedés formája

VII.1. A Bizottság úgy vélekedik, hogy egy támogatási intézkedés formájának megválasztása általában a tagállamtól függ. Ez ugyanígy vonatkozik a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésekre is. Azonban ahogyan ez a VIII. szakaszban bővebb kifejtésre kerül, a Bizottság ilyen intézkedésekre vonatkozó értékelése kiterjed arra is, hogy vajon azok ösztönzik-e a piaci befektetőket arra, hogy a „megcélzott vállalkozások" részére kockázatitőke-befektetést biztosítsanak, és hogy azok valószínűleg eredményeznek-e kereskedelmi (azaz profit-maximalizáló) alapon hozott befektetési döntéseket. A Bizottság úgy véli, hogy az ilyen eredmény felmutatására képes befektetőknek szóló, és ezért az alábbi VIII. szakaszban megállapított kritériumok szerint pozitívnak tekintett ösztönzési formák, amennyiben állami támogatásnak minősülnek, a következőket foglalják magukban:

a) *Befektetési alapok* létrehozása („kockázatitőke-alapok"), amelyekben az állam fél, befektető vagy résztvevő, még ha kevésbé előnyös feltételekkel is, mint egyéb befektetők.

b) *Vissza nem térítendő támogatás* a kockázatitőke-alapok részére az adminisztrációs és vezetési költségeik egy részének fedezésére.

c) *Egyéb pénzügyi instrumentumok* a kockázatitőke-befektetők vagy a kockázatitőke-alapok javára, a befektetéshez többlettőke biztosítása céljából.

[142] Azaz, az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 1998. május 7-i 994/98 tanácsi rendelet értelmében elfogadott rendelettel (HL L 142., 1998.5.14., 1. o.).

[143] HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

d) *Garanciák* a kockázatitőke-befektetők vagy a kockázatitőke-alapok részére a befektetési veszteségek egy részére, vagy a befektetőknek/alapoknak a kockázatitőke-befektetésre nyújtott kölcsönök tekintetében adott garanciák[144].

e) *Adóügyi ösztönzők* a befektetők részére annak érdekében, hogy vállalkozzanak kockázatitőke-befektetésre.

VII.2. A Bizottságnak nem áll szándékában a következő szakaszban szereplő feltételek alkalmazása az olyan intézkedések engedélyezése során, amelyek egy vállalkozás számára a tőkét kizárólag kölcsön formájában biztosítják (beleértve az alárendelt kölcsönöket és „tagi kölcsönöket") vagy egyéb olyan instrumentumok formájában, amelyek a befektető/hitelnyújtó részére rögzített minimális hozamot biztosítanak, történjen az alapok vagy egyéb eszközök felhasználásával. A tőke ilyen módon történő nyújtása nem „kockázatitőke-befektetés" az első lábjegyzet fogalom meghatározásának értelmében, és a Bizottság a fennálló szabályokat, amelyek nevezetesen a támogatási elemek kiszámításával és az elszámolható költségekkel való kapcsolatával foglalkoznak, megfelelőnek tekinti az ilyen intézkedések értékeléséhez.

VII.3. A Bizottságnak nem áll szándékában a következő szakaszban szereplő kritériumok alkalmazása egy egyedi vállalkozás részére tőkét biztosító ad hoc intézkedés engedélyezése során.

VIII. Az összeegyeztethetőség értékelésének feltételei

VIII.1. A VI. szakaszban már elmagyarázottak szerint a feltételeket „pozitív és negatív elemek" formájában fejezik ki. Az elemek nem egyenlő súlyúak, és a következő listán először a legfontosabb elemek szerepelnek. Egyetlen elem sem alapvető fontosságú önmagában, és azok egyetlen csoportja sem tekinthető elegendőnek az összeegyeztethetőség biztosítására. Néhány esetben az alkalmazhatóságuk és a nekik tulajdonított súly az intézkedés formájától függhet. A Bizottság értékelése figyelembe veszi az intézkedések regionális specifikusságát, és azt egy átfogó arányossági vizsgálatnak vetik alá.

Az intézkedéseket minden egyes szinten értékelik. Az olyan esetekben, ahol egy vállalkozás részére a kockázatitőke-befektetés biztosítását a fennálló keretszabály vagy iránymutatás értelmében elszámolható költségekkel kapcsolják össze, a szöveget a vállalkozás részére juttatott támogatás értékelésére vonatkozó alábbi elvek alternatívájaként lehet alkalmazni, a fenti II.3. és V.2. bekezdéseknek megfelelően. Amennyiben azonban az érintett intézkedés a befektetők szintjén is biztosít támogatást, az ilyen támogatást még az alábbi elvekkel összhangban is értékelni kell.

VIII.2. Ahol a VI.5. bekezdésben meghatározott tranzakciós összegek felső értékeit elérik, és ha csak a befektetők (vagy egy befektetési eszköz) az állami támogatás kedvezményezettjei az intézkedés alapján, az ilyen állami támogatás abban az értelemben összeegyeztethető, hogy arányos a kiegyenlíteni kívánt költséghátrányokkal, mint például a kis befektetések viszonylag magasabb elemzési és vezetési költségei. Az alábbi VIII.3. bekezdés előírásait ennek értékelésére használják fel.

A Bizottságnak szüksége lesz a piac elégtelen működése bizonyítékának benyújtására, ha a VI.5. bekezdésben meghatározott tranzakciós összegek felső értékeit túllépik.

[144] A második lehetőség a US Small Business Administration intervenciójának a kisvállalkozásokra irányuló befektetési társaságok javára szóló egyik eszköze.

VIII.3. Ha a piac már elégtelenül működik, a Bizottság a Szerződés állami támogatásra vonatkozó előírásai alapján megvizsgálja a kockázatitőke-befektetés értékelésének következő elemeit:

A befektetéseknek vagy ezek hiányában a befektetett alapok többségének a korlátozása:

i. kis-[145] vagy akár mikrovállalkozásokra; és/vagy

ii. a középvállalkozásokra, azok indulási vagy korai szakaszában[146] vagy a támogatott területeken;

pozitív elemnek tekintendő. A középvállalkozásoknak az indulási vagy korai szakaszaik utáni finanszírozáshoz való hozzáférése tekintetében vállalkozásonként korlátozni kell az intézkedés révén történő összfinanszírozást. A kisebb tranzakciós összegekre (azaz 500 000 EUR alatt, vagy 750 000 EUR alatt olyan régiók esetében, amelyek a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja alapján jogosultak támogatásra, vagy 1 millió EUR alatt olyan régiók esetében, amelyek a 87. cikk (3) bekezdésének a) pontja alapján jogosultak támogatásra) vagy a piac bizonyítottan elégtelen működésére egy adott szintjére történő korlátozást szintén pozitív elemnek tekintik.

Az intézkedéseknek a kockázatitőke-befektetés piacának elégtelen működésére kell összpontosítaniuk. Amennyiben egy intézkedés a finanszírozásnak a vállalkozásokhoz történő eljuttatásáról elsősorban saját tőke vagy kvázi saját tőke formájában gondoskodik, akkor ezt pozitív elemnek tekintik. Amennyiben az intézkedések egyéb formában biztosítanak jelentős összegű finanszírozást, vagy úgy tűnik, hogy nem rendelkeznek jelentős ösztönző hatással (azaz, ahol olyan kockázatitőke-befektetéseket támogatnak, amelyek az intézkedés hiányában is megtörténtek volna), ezt negatív elemnek tekintik. Ez lehet a helyzet olyan intézkedések esetében, amelyek további finanszírozást biztosítanak egy olyan vállalkozásnak, amely már kapott támogatási tőkeinjekciót.

A befektetési döntéseknek profitorientáltnak kell lenniük. A befektetési teljesítmény és a befektetési döntésekért felelősek javadalmazása közötti kapcsolat pozitív elem. Ennek feltehetően a következők tesznek eleget:

i. olyan intézkedések, amelyek alapján a megcélzott vállalkozásokba befektetett összes tőkét azok a piacgazdasági befektetők biztosítják, akik a befektetési döntéseket is hozzák, és erre nézve számukra a támogatás az csak ösztönző; valamint

ii. a piacgazdasági befektetők tőkéjének jelentős bevonásával járó egyéb olyan intézkedések, amelyeket kereskedelmi alapon (azaz csak a profitért) közvetlen vagy közvetett módon[147] fektetnek be a „megcélzott vállalkozások” saját tőkéjébe.

---

145 A 96/280/EK bizottsági ajánlásban meghatározott közösségi fogalommeghatározást követve (HL L 107., 1996.4.30., 4. o.)

146 Az Európai Kockázatitőke-szövetség az induló finanszírozást így határozza meg: „a vállalkozások részére termékfejlesztés és kezdeti forgalomba hozatal céljára biztosított finanszírozás. A vállalkozások éppen az alapítás folyamatában lehetnek vagy még csak rövid ideje folytatják üzleti tevékenységüket, de termékeikkel még nem kereskedtek”, valamint a korai szakaszt: „olyan vállalkozások finanszírozása, amelyek még a kutatás és termékfejlesztés szakaszában vannak, vagy már lezárták a termékfejlesztést, és további pénzeszközökre van szükségük a kereskedelmi gyártás és értékesítés megkezdéséhez. Ezek még nem termelnek profitot.”

147 A „közvetett módon” kifejezést az alapok vagy egyéb befektetési eszközök felhasználásával történő befektetésekre kell érteni.

Az alapok esetében, valamint amíg minden egyes intézkedést annak érdemei szerint vesznek figyelembe, illetve az egyéb szempontok hatással vannak a Bizottság értékelésére, addig az alap tőkéjének legalább 50%-os biztosítása — vagy a támogatott területeken működő intézkedések esetében 30% — „jelentős részvételnek" minősül. További pozitív elemek lehetnek:

i. megállapodás a professzionális alap kezelője és az alap résztvevői között, feltéve, hogy a kezelő javadalmazását a teljesítményhez és az alap céljainak meghatározásához, valamint a befektetések javasolt időzítéseihez kötik;

ii. a piaci befektetők döntéshozatalban való képviselete; és

iii. a legjobb gyakorlatok és a szabályozási ellenőrzés alkalmazása az alapok kezelésében.

Amennyiben nincs jelen ilyen elem annak jelzésére, hogy a befektetési döntéseket kereskedelmi célok motiválják, ez negatívan értékelendő. Ezt azon intézkedések esetében ítélik meg, amelyek olyan kis méretűek, hogy csak néhány projektre összpontosítanak, és amelyek gazdaságilag nem életképesek, vagy azon intézkedések esetében, amelyeket kizárólag vagy főleg azért alkottak meg, hogy egy előre ismert, meghatározott vállalkozás részére finanszírozást biztosítsanak.

A befektetők közötti és a befektetési alapok közötti verseny torzulásának mértékét minimalizálni kell. A Bizottság pozitívnak tekinti a befektetőknek nyújtott „kedvezményes feltételek" megalkotására kiírt pályázati felhívást, vagy az ilyen feltételek egyéb befektetők számára való rendelkezésre állását. Ez a rendelkezésre állás megjelenhet a befektetőknek szóló nyilvános felhívás formájában egy befektetési alap elindításakor, vagy egy olyan rendszer formájában (mint például egy garanciarendszer), amely egy meghosszabbított időszakon keresztül nyitott marad az új belépők előtt. Az eszköz, amellyel ezt a pozitív elemet el lehet érni, szükségszerűen a kérdéses intézkedés formájától függ. Azonban a befektetők túlkompenzálása elleni vizsgálatok hiánya, vagy egy olyan intézkedés, amely esetében a veszteségi kockázatokat teljes mértékben a közszektor viseli, és/vagy amely esetében az előnyök teljes mértékben a többi befektetőhöz áramolnak, negatív elemnek tekintendő.

Ágazati orientáció. Amennyiben sok magánszektorbeli alap meghatározott innovatív technológiákra vagy akár ágazatokra koncentrál (mint például egészségügy, informatika, kultúra), a Bizottság elfogadhatja az ágazati orientációt, amennyiben ennek van kereskedelmi logikája, valamint közérdekű célja. Azonban a Bizottság által az ágazati állami támogatásokkal kapcsolatos intézkedésekről vallott következetesen kevésbé előnyös nézeteknek megfelelően, különösen az érzékeny, többletkapacitástól szenvedő ágazatokra vonatkozóan, az intézkedéseknek kifejezetten ki kell zárniuk a támogatás nyújtását a hajógyártásban és az ESZAK-ágazatokban tevékenykedő vállalkozások részére.

Üzleti tervek alapján történő befektetés. Minden egyes befektetésnél a termék, az értékesítés és a jövedelmezőség fejlődésének részleteit, valamint a projekt előzetes életképességének megállapítását tartalmazó üzleti terv megléte a szokásos kereskedelmi gyakorlat a professzionális alapkezelésben, és ez pozitív elemnek tekintendő. Az olyan intézkedések, amelyek nem biztosítanak „kilépési mechanizmust" egy egyéni vállalkozásban való közvetlen vagy közvetett állami részvétel számára, negatív elemnek tekintendők.

A támogatással kapcsolatos intézkedések halmozásának elkerülése egy adott vállalkozásnál. Amennyiben egy intézkedés támogatást nyújt olyan vállalkozások

számára, amelyekbe befektettek, a Bizottság megkövetelheti a tagállam kötelezettségvállalását az értékeléshez, valamint a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedések révén támogatott vállalkozások részére az állami támogatások egyéb formáinak korlátozásához, beleértve az engedélyezett programokat is. Az ilyen intézkedések esetében, és hacsak a tagállam nem vállalja, hogy ezek a vállalkozások a *de minimis* támogatáson kívül nem kapnak másfajta állami támogatást, a tagállam a Bizottságnak vizsgálatra és jóváhagyásra javasolja az intézkedés támogatási elemének ésszerű értékelését, amelyet a halmozási szabályok alkalmazására használnak fel. Amennyiben egy ilyen kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedés alapján egy vállalkozás részére biztosított tőkét egy induló beruházás, kutatás-fejlesztési költségek vagy más keretszabályok alapján elszámolható egyéb költségek finanszírozására használnak fel, a tagállamnak a vonatkozó támogatás felső határainak alkalmazásakor a kockázatitőke-befektetéssel kapcsolatos intézkedésbe bele kell vonnia a támogatási elemet.

IX. **Záró észrevételek**

A Bizottság e közlemény feltételeit öt éven át kívánja alkalmazni. Mivel azonban e közlemény megközelítése eltér az állami támogatások ellenőrzésének korábbi módszereitől, és a Közösség gazdaságában gyors fejlődést mutató területtel foglalkozik, a Bizottság fenntartja magának a jogot e megközelítés kiigazítására a tapasztalatok fényében. Amennyiben ez segítséget jelenthet, gondoskodhat bizonyos kérdésekkel kapcsolatos álláspontjának további tisztázásáról.